

**İSKENDERUN KÖRFEZİ
BÜTÜNLEŞİK KIYI ALANLARI PLANI
AÇIKLAMA RAPORU**

İçindekiler Tablosu

1. AMAÇ, KAPSAM, HEDEFLER, İLKELER VE UYGULAMA ESASLARI	1
1.1. PLANIN AMACI	1
1.2. PLAN KAPSAMI	1
1.3. PLANIN HEDEFLERİ	2
1.4. PLANLAMA İLKELERİ/PLANIN HEDEFLERİ	3
1.4.1. Genel İlkeler	3
1.4.2. Özel İlkeler	5
1.5. İZLEME VE DEĞERLENDİRME	6
2. PLANLAMA ALANI	7
2.1.KAPSAM	7
2.2. PLANLAMA BÖLGELERİ	9
2.3. MEVCUT ARAZİ KULLANIMI	10
2.4. NÜFUS	11
2.5. ÇEVRE SORUNLARI VE ALTYAPI PROJELERİ	13
2.5.1. Planlama Alanındaki Havzalarda Kirlilik Riskleri	13
2.5.2. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu	15
2.5.3. İçme Suyu Temini.....	16
2.5.4. Atıksu Sistemleri Ve Projeleri	17
2.5.5. Katı Atık Sistemleri Ve Projeleri.....	19
2.5.6. Hava Kalitesi.....	20
2.6. GELİŞME ODAKLARI VE MEKÂNSAL GELİŞME	21
2.6.1. Çukurova Bölgesi Mekânsal Gelişme Deseni	21
2.6.2. Potansiyeller, Sorunlar Ve Eğilimler	23
2.6.3. Sektörel Gelişim Deseni	27
3. SEKTÖREL YAPI VE SEKTÖREL STRATEJİLER	30
3.1. SANAYİ VE ENERJİ SEKTÖRÜ	30
3.2. TURİZM SEKTÖRÜ	33
3.2.1. Planlama Alanının Turizm ve Rekreasyon Potansiyeli	33
3.2.2. Turizmin Gelişmesi İçin Bölgesel Avantajlar	34
3.2.3. Turizm Gelişmesini Kısıtlayıcı Faktörler, Çevre Sorunları Ve Riskler	34
3.2.4. Turizmde Gelişme Potansiyeli Olan Planlama Alt Bölgeleri	35
3.2.5. İkinci Konut Kullanımı	38
3.2.6. Turizm Merkezleri, Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişme Bölgeleri	38

3.3. SU ÜRÜNLERİ VE BALIKÇILIK	38
3.3.1. Su Ürünleri Ve Balıkçılık Potansiyeli	38
3.3.2. Gelişme Stratejileri	42
3.4. KORUMA ALANLARI	43
3.4.1. Milli Parklar, Tabiat Parkları, Tabiatı Koruma Alanları: Sulak Ve Hassas Alanlar	46
3.4.2. Sulak Alanlar	47
3.4.3. Önemli Kuş Alanları	49
3.4.3. Deniz Kaplumbağaları Üreme Alanları	51
3.4.5. Sit Alanları	55
3.4.6. Koruma Alanlarına İlişkin Stratejiler.....	59
3.5. DENİZ ULAŞIMI, KIYI VE DENİZ YAPILARI	60
3.5.1. Kıyı Ve Deniz Yapılarının Tanımı Ve Nitelikleri	60
3.5.2. Planlama Alanındaki Kıyı Ve Deniz Yapıları.....	61
3.5.3. Gemi İnşa, Bakım Ve Onarım Sektörü	64
3.5.4. Dolgu Alanı, Kıyı Ve Deniz Yapılarının Planlamasına İlişkin Mevzuat	65
3.5.5. Seyir Güvenliği Stratejileri	65
3.5.6. Liman Yönetimi Ve İşletmesine İlişkin Stratejileri	66
4. EŞİK VE RİSK ANALİZİ	66
4.1. EŞİK ANALİZİ	67
4.2. RİSK ANALİZİ	70
5. KIYI VE DENİZ YAPILARININ YERSEÇİMİ VE PLANLANMASI İÇİN ÖLÇÜTLER	72
5.1. TEMEL YERSEÇİMİ ÖLÇÜTLERİ	72
5.2. LİMAN VE İSKELE PROJELERİ İÇİN YAPILACAK ARAŞTIRMALAR	73
5.3. KIYI VE DENİZ YAPILARININ TASARIM ÖLÇÜTLERİ	74
5.4. KIYI VE DENİZ YAPILARININ YERSEÇİMİ VE PLANLAMA ÖLÇÜTLERİ	76
5.5. BÖLGELEME ÖLÇÜTLERİ	77
5.6. NÜFUS TAHMİNLERİ	78
5.7. ALT BÖLGELERE GÖRE PLANLAMA KÜNYELERİ	84
5.7.1.KAZANLI BÖLGESİ	84
5.7.2.KARATAŞ BÖLGESİ	85
5.7.3.YUMURTALIK BÖLGESİ	86
5.7.4.YUMURTALIK-CEYHAN BÖLGESİ	87
5.7.5.DÖRTYOL-ERZİN BÖLGESİ	88
5.7.6. İSKENDERUN BÖLGESİ	89

5.7.7.ARSUZ BÖLGESİ	90
5.7.8.SAMANDAĞ BÖLGESİ	91
6. EKLER.....	92
Taşıma Kapasitesi Hesaplama.....	92

İSKENDERUN KÖRFEZİ BÜTÜNLEŞİK KIYI ALANLARI PLANI

1. AMAÇ, KAPSAM, HEDEFLER, İLKELER VE UYGULAMA ESASLARI

1.1. PLANIN AMACI

İskenderun Körfezi Bütünleşik Kıyı Alanları Planı'nın amacı; ülkemizin kıyı bölgelerinde kentleşme, sanayileşme, turizm ve ikinci konut gelişmesi gibi nedenlerle bir dizi sorunun bulunduğu, ülkemizin kıyı alanları için bütünleşik bir planlama ve yönetim modelinin geliştirilmesi hedefiyle İskenderun Körfezi Kıyı Alanları için her tür ve ölçekteki arazi kullanım planları, sektörel planlar, projeler, uygulamalar, bunların izleme ve denetleme çalışmalarına esas olacak stratejilerin ve kararların geliştirilmesidir.

Kıyı alanlarının, sürdürülebilir bir yaklaşımla, koruma kullanma dengesi gözetilerek kullanımı büyük bir öneme sahiptir. Ülkemiz kıyılarının yeni bir yaklaşım ve model çerçevesinde planlanması, kıyı alanlarının sadece kıyı ve sahil şeridinden oluşan bir mekan değil, etkileşim içinde bulunduğu alanları da kapsayan kıyı alanlarının bir bölge olarak ele alınmasını ve stratejik planlama anlayışı ile planlanmasını gerektirmektedir.

İskenderun Körfezi, potansiyelleri ve sorunları bakımından, geliştirilmesi öngörülen bütünsel planlama ve yönetim modeli için örnek bir alandır. İskenderun Körfezi, coğrafi özellikleri, doğal kaynak potansiyeli ve ekosistem zenginliğinin yanı sıra, kentleşme, sanayileşme, ikinci konut gelişmeleri nedeniyle kıyı bölgesi üzerindeki baskıların artarak sürdüğü bir bölgedir. Sektörel gelişme eğilimleri arasındaki uyumsuzluklar, kıyı bölgesi ve deniz ortamını olumsuz olarak etkilemektedir. Bölgenin önemli bir enerji terminali olma potansiyeli, körfez bölgesinin öneminin giderek artmasına neden olmaktadır.

1.2. PLAN KAPSAMI

Planlama alanı, Mersin'in Karaduvar Mahallesi ile Hatay'ın Samandağ-Suriye sınırındaki, 385 km uzunluğunda ve 95.000 hektar büyüklüğündeki kıyı alanını kapsamaktadır.

Bütünleşik Kıyı Alanı Planlamasına esas olacak kıyı alanı sınırlarının belirlenmesinde esas alınan temel ölçüt, kıyı üzerinde etkisi bulunan doğal ve ekolojik değerler ile insan faaliyetlerinin niteliği ve etki derecesidir.

Bu planın "Kıyı Alanı" tanımı, 3621 sayılı Kıyı Kanunu'nda yer alan "kıyı" tanımına göre daha geniş bir coğrafi alanı kapsamalıdır.

Akarsu havzaları, bölgesel yerleşme deseni, coğrafi eşikler, doğal kaynakların dağılımı, ekosistem bütünlüğü, yerleşmelerin ve ekonomik faaliyetlerin mekansal dağılımı, yönetsel bölünme ve sınırlar, planlama koruma, gelişim vb. amaçlı bölgeleme kararları, yasal düzenlemelerle verilmiş kurumsal yetkiler, kara yönünde sınır belirlemede etkili olan unsurlar olarak ortaya çıkmaktadır.

Deniz yönünde karasal faaliyetlerin deniz ortamına olan etkileri ile deniz ortamındaki canlı ve cansız kaynakların varlığı ve bunlara ilişkin araştırma, işletme ve kullanım imtiyazları, denizcilik ve balıkçılık faaliyetleri öne çıkmaktadır.

Kara Yönünde BKAP Sınır Ölçütleri

Kıyı Bölgesinin kara yönündeki sınırlarının tespitinde aşağıdaki ölçütler esas alınmıştır;

- Kıyı yerleşmeleri ve kıyıya bağımlı gelişme alanları,
- Kıyı bölgesinde yer seçen turizm, rekreasyon, ikinci konut faaliyetleri,
- Kıyı bölgesinde yer seçme eğilimi olan sanayi, enerji, gemi yapım, ulaşım vb. yatırımlar,
- Kıyı bölgesinde yer alan delta, kumul, sulak alan gibi ekolojik sistem bütünlüğü olan alanlar ve bunların koruma sınırları.

Deniz Yönünde BKAP Sınır Ölçütleri

Deniz yönünde proje alanı sınırının belirlenmesinde, aşağıdaki ölçütler esas alınmıştır;

- Karasal faaliyetlerin deniz ortamına olan etkileri,
- Deniz ortamındaki canlı ve cansız kaynakların varlığı ve bunlara ilişkin araştırma, işletme, kullanma ve faydalanma imtiyazları,
- Deniz ticareti, deniz ulaşımı ve balıkçılık faaliyetleri,
- Deniz yapıları, deniz canlılarına ilişkin koruma alanları, su ürünleri koruma ve üretim alanları, askeri güvenlik bölgeleri, askeri stratejik bölgeler, deniziçi boru hatları, iskeleler ve şamandıralar.

1.3. PLANIN HEDEFLERİ

İskenderun Körfezi Bütünleşik Kıyı Alanları Planı;

İskenderun Körfezi kıyılarının Doğu Akdeniz ve bölgedeki yeri ve potansiyeline dayalı ve ülkenin sürdürülebilir gelişme politikalarına uygun olarak,

- Coğrafi ve beşeri kaynak potansiyelinden optimum yararlanmaya ve bu kaynakların kullanımına imkan verecek biçimde, sosyo-ekonomik ve kültürel gelişmeye, sektörler arası uyumu sağlamaya, koruma ve kullanma dengesini kurmaya yönelik olarak,
- Doğal, kültürel ve çevre değerlerinin, kıyıların ve su kaynaklarının, tarım ve orman alanlarının korunmasını amaçlayarak,
- Afet risklerinin azaltılmasını, afete karşı önlem alınmasını sağlayıcı biçimde,
- Kıyıya bağımlı kullanımların, öncelik ilkesi ve kıyının taşıma kapasitesi göz önünde bulundurularak,

Kıyı ve deniz kullanımı amaçlı, enerji, sanayi, deniz ulaşımı, balıkçılık ve su ürünleri, turizm, rekreasyon faaliyetleri ve bunlara ilişkin yapılaşma ve altyapı tesislerinin planlanması, uygulanması ve izlenmesine yönelik ilke ve stratejileri ortaya koymaktır.

BKAP, arazi kullanım planlarını, plan uygulamalarını yönlendirici biçimde tarım, sanayi, enerji, deniz ulaşımı, altyapı, balıkçılık, kentsel ve kırsal yerleşim, turizm ve rekreasyon alanları gibi faaliyet ve sektörlerin yer seçimi, büyüklük ve mekansal dağılımı ile ilgili karar ve stratejileri yönlendiren, kurum ve kuruluşlar arası işbirliği ve eşgüdüm esaslarını ortaya koymayı, uygulama, izleme ve denetlemenin eşgüdümlü olarak gerçekleşmesine yönelik yönetim önerilerini ve bunlara ilişkin ilke, hedef ve stratejileri kapsamaktadır.

1.4. PLANLAMA İLKELERİ

Bu bölümde belirtilen, İskenderun Körfezi Bütünleşik Kıyı Alanları Planı ilkelerinin, planlama alanı içerisinde kıyı alanlarında uygulanacak tüm plan, proje ve uygulamalarda temel alınması gerekmektedir;

1.4.1. Genel İlkeler

▪ Sürdürülebilir Gelişme İlkesi

Kıyı alanlarındaki ekolojik duyarlı alanlar ile, biyolojik, doğal ve kültürel çeşitliliğin korunması, günümüz ve gelecek kuşakların ihtiyaçlarının karşılanmasının güvence altına alınması için, kıyı alanları yönetiminde bütünleşik ve sürdürülebilir bir yaklaşım benimsenmelidir.

▪ Bütünsellik ilkesi

Planın Bütünselliği planlanan alana yönelik ulusal mekânsal strateji ile uyumlu olmalıdır. Kamu yararı ve ulusal çıkarlar doğrultusunda ortaya konulan Stratejik hedeflerin ekolojik ve ekonomik bileşenleri ve sektörel talepleri doğal kaynakların sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda koruma kullanma dengesi gözetilerek korunması ve kullanımına bağlıdır.

▪ Koruma Kullanma dengesinin sağlanması ilkesi

Planın hazırlanması ve uygulaması aşamasında yetkili tüm ilgili idareler, Kıt bir doğal kaynak olan kıyı alanları üzerinde kamu yararını; anayasal bir ilke olan kamusal kullanımın kısıtlanamaz ilkesi doğrultusunda ve Sektörel taleplerin ekolojik ve ekonomik fayda zarar değerlendirmesini yapılarak, planın stratejik ulusal mekânsal stratejik hedefleri doğrultusunda, korunması ve etkin kullanımı yönünde tedbir alır.

▪ Önleyicilik İlkesi

Toplumsal ve doğal çevredeki bozulmanın önlenmesi temel amaçlardan birisi olmalıdır. Bu amacın gerçekleştirilmesi için; çevresel etki değerlendirmesi çalışmaları, faaliyet ve yatırım kararları öncesinde ayrıntılı araştırmaları kapsayan izin süreçleri ile prosedürleri gibi çeşitli yöntem ve araçlardan yararlanılmalıdır. Bu kapsamda kıyı alanları ve deniz sahasına yönelik tüm sektörel ve bölgesel gelişme stratejilerinin, politika önerilerinin, plan ve proje uygulamalarının ekonomik ve ekolojik olarak etki analizleri ile desteklenmesi bir zorunluluktur.

Bölgenin afetler açısından taşıdığı tehlikeler, doğal kaynaklara dayalı eşikler, kirlilik yükleri ve kaza riskleri bu bölgede sanayi ve enerji yatırımlarının, çevresel etkileri açısından önemle değerlendirilmelidir.

Geleceğe yönelik yatırımlar için kıyı yapıları planlamasında mevcut yapıların dağılımının dikkate alınması, planlanacak her türlü yeni kıyı ve deniz yapısının, mevcut yapıların bulunduğu kıyı alanında düşünülmesi, ve fiziksel ve fonksiyonel olarak, yakın ve uzak çevresel ve doğal değerler ve eşikler dikkate alınarak karar alınmalıdır.

Bölgenin afetler açısından taşıdığı tehlikeler, doğal kaynaklara dayalı eşikler, kirlilik yükleri ve kaza riskleri bu bölgede sanayi ve enerji yatırımlarının, çevresel etkileri açısından önemle değerlendirilmesini gerektirmektedir.

Geleceğe yönelik yatırımlar için kıyı yapıları planlamasında mevcut yapıların dağılımının dikkate alınması, Planlanacak her türlü yeni kıyı ve deniz yapısının, mevcut yapıların bulunduğu kıyı alanında düşünülmesi, ve fiziksel ve fonksiyonel olarak, yakın ve uzak alan çevresel ve doğal değerler ve eşikler dikkate alınarak karar alınmasını zorunlu kılmaktadır.

- **Kestirim İlkesi**

Özellikle meteorolojik ve oşinografik alanlardaki mevcut eğilimlerin kısa ve uzun vadede ne yönde değişeceklerini kestirmek için tahminler yapılmalı ve bu tahminlerin alınacak kararlarda yönlendirici olması sağlanmalıdır. Bu bağlamda, doğal ve teknolojik afet tehlike ve riskleri göz önünde bulundurulmalıdır.

- **Rehabilitasyon İlkesi**

Kıyı ekosistemlerinin yeniden canlandırılması yaklaşımı çerçevesinde, bozulmuş doğal çevreler sağlıklaştırma ve rehabilitasyona tabi tutulmalı ve bozulmadan önceki durumlarına geri döndürülmelerine çalışılmalıdır.

- **Kirleten Öder ve Kullanan Öder İlkesi**

Kıyı alanlarında çevreye ve doğaya verilen zararlar, bedeli çevreyi kirletenlere ve doğal ortamın yok olmasına neden olanlara ödetilmek suretiyle onarılmalıdır. Çevreyi kirletmenin bir maliyeti olduğu fikrinin yaygınlaştırılması ve benimsetilmesine çaba gösterilmelidir.

- **Uygun Teknoloji Kullanımı ve İyi Çevresel Uygulama İlkesi**

Kıyı alanlarında yüksek düzeyde bir çevre koruma standardının sağlanması için en gelişmiş ve en etkin teknoloji kullanılmalı ve en iyi çevresel uygulamalar gerçekleştirilmeli ve özendirilmelidir.

- **Halkın Bilgilendirilmesi ve Halkın Katılımı İlkesi**

Rio de Janerio'da 1992 yılında yürürlüğe konulan Çevre ve Kalkınma Üzerine Rio Deklarasyonunun 10. ilkesi uyarınca merkezi ve yerel yönetimler, kıyı alanlarında bilgiye erişimi ve çeşitli karar verme süreçlerinde geniş bir halk katılımını kolaylaştırmalıdır.

1.4.2. Özel İlkeler

- **Ortak Kaynakların Sürdürülebilir Yönetimi ve Yararlanmada İlkesi**

Deniz ve karadaki flora ve fauna ile yaşam çevrelerinde yer alan ortak kaynaklar; yaşam çevrelerinin kırılganlığı dikkate alınarak, sürdürülebilir ve toplumsal eşitlik ilkesi gözönünde bulundurularak kullanılmalıdır.

- **İç Bölgelerde Gelişme İlkesi**

Kıyı alanları özelinde hazırlanacak planlama ve gelişme programları, faaliyetlerin denize yakın yerlerde ve kıyı alanında yığılmalarının önlenmesini hedeflemeli ve bu hedef doğrultusunda, yeni gelişmelerin ve bu yöndeki taleplerin kıyı bölgelerin etki alanlarında kalan iç bölgelerde yer seçmesini özendirmelidir.

- **Hassas Alanlar, Ekosistemler, Tehlike Altındaki Türlerin Yaşam Çevrelerinin Korunması İlkesi**

Ender görülen nitelikte biyolojik ve doğal çeşitlilik barındıran ve korunması gereken ortak mirası oluşturan yaşam çevreleri, özel önlemlerle korunmalıdır. Hassas alanlar, ekosistemler, yaşam çevreleri ve tehlike altındaki türler de benzer biçimde korunmalıdır.

- **Kıyı Alanlarındaki Farklı Kullanım Biçimleri Arasında Uyumluluk İlkesi**

Birbirlerine uyumsuz ve olumsuz etkileri olan kıyı kullanımlarından kaynaklanan çatışmaları önlemek ve sorunları gidermek için kıyı alanları özelinde hazırlanacak planlar, birbirleri ile uyumlu faaliyetleri bir araya getiren ve uyumsuz kullanımları da birbirinden ayıran bölgeleme kararları içermelidir.

- **Kıyıya Bağımlı Faaliyetler İçin Öncelik İlkesi**

Kıyıya bağımlı olan ya da kıyıya yakın olmak zorunda olan faaliyetler ya da kamusal hizmetler, diğer faaliyetlere göre kıyıda yer seçme önceliğine sahip olmalıdır.

- **Kıyıya Tam ve Kısıtsız Erişim İlkesi**

İnsanların, çeşitli istisnalar ve özel durumlar dışında herhangi bir engelle karşılaşmadan kıyıya erişmeleri ve ücretsiz olarak kıyıda yararlanmaları sağlanmalıdır.

- **Deniz Trafiği Seyir Güvenliğinin Sağlanması İlkesi**

İskenderun Körfezi, kıyı ve deniz yapıları açısından kapasitesinin sınırlarını zorlayan bir bölgedir. Doğal kaynaklara dayalı eşikleri bulunan deniz sahası deniz yapıları ve seyir güvenliğine ilişkin risk taşıyan bir bölge oluşturmaktadır. Bölgede Petrol Tasımacılığı ve Depolama Faaliyetleri seyir güvenliği konusunda özel tedbirlerin alınmasını gerekli kılmaktadır. Kayma, sıkıma, yanma, çarpma, düşme, patlama veya parçalanma sonucu oluşacak bir kaza ekolojik hayat üzerinde afet riski oluşturmaktadır.

Planlama alanında yer alan limanlar, yükleme bosaltma işlevleri gören iskelelerin ÇED değerlendirme sürecinde doğal eşikler üzerinde yaratacağı riskler açısından değerlendirilmesi gerekmektedir.

Iskele talepleri incelenirken, BKAY seyir güvenliği stratejilerinde yer alan tedbirler mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Deniz saha alanında kaza riski oluşturacak parametreler yıllık olarak değerlendirmeli, bu kapsamda dalga etkisi, rüzgar etkisi, akıntı etkisi, gemi sayısı, gemi boyutu, liman/iskele boyutu dikkate alınmalıdır. Kaza Risk Analizlerine yönelik bir izleme ve müdahale kapasiteleri kurulmalıdır.

- **Bilimsel ve Güncel Veriye Dayalı Karar Alama İlkesi**

BKAP'ın önemli bir ilkesi; kararların bilimsel, doğru ve güncel bilgiye dayandırılmasıdır. İlgili kurum ve kuruluşlarca, kıyı bölgelerinin doğal, fiziksel ve çevresel karakteristikleri ile birlikte ekonomik, sosyal, kültürel yapısını da içeren veri ve bilgilere ulaşılmasına yönelik altyapı çalışmaları yapılmalı bu yönde envanter oluşturulmalıdır.

1.5. İZLEME VE DEĞERLENDİRME

- **Plan Uygulamalarının ve Çevresel Etkilerin İzlenmesi ve Eşgüdümü**

BKAP'ın uygulanmasının etkin biçimde izlenmesi oldukça önem arz etmektedir. Karar alma süreçlerine geri besleme sağlayacak verilerin toplanması ve envanter oluşturulması uygulamaların denetlenmesi açısından önemlidir.

İzleme süreci, sadece planların ve programların nasıl uygulandığını değil aynı zamanda kıyı alanlarındaki eylem ve faaliyetlerin yasalar ve yönetmeliklere uygunluğunun denetlenmesini de içermektedir.

Ruhsatlı ve izinli projeler ile faaliyetlerin zaman içinde çevreye olan etkilerinde olumsuz yönde bir değişim olduğu tespit edilirse, bu plan ve faaliyetlerin durumunun yeniden gözden geçirilmesi faydalı olacaktır.

2. PLANLAMA ALANI

2.1.Kapsam

Planlama alanı, Çukurova Bölgesinin kıyı kesiminde, Mersin, Akdeniz Belediyesi'ne bağlı Karaduvar Mahallesi ile Hatay Samandağ ilçe sınırı arasında kalan 385 km uzunluğundaki kıyı bandını ve kıyının etkileşim içinde bulunduğu 95.000 hektar alanı kapsamaktadır. Plan kapsamına, Mersin ilinin doğu kıyıları ile Adana ve Hatay illerinin kıyı kesimi girmektedir.

İlçe	Belediye	Köy Mahalle	Kıyı İlişkisi
Merkez	Akdeniz	Karaduvar	Yerleşme kıyıda
Merkez	Kazanlı		Yerleşme kıyıda
Merkez	Adanalıoğlu		Yerleşme 4 km içeride, kıyıda mera ve günübirlik tesisler
Tarsus	Huzurkent		Yerleşme 10 km içeride, kıyıda mücavir alanı var
Tarsus		Kulak	Köy 2 km içeride
Tarsus	Tarsus		Kıyıda mücavir alanı var
Mersin İli			
Karataş	Karataş		Yerleşme kıyıda
Karataş		Karataş Köyü	Yerleşme 2.5 km içeride, eski Karataş köyü
Karataş	Tuzla		Yerleşme 2 km içeride, kıyıda günübirlik ve ikinci konut
Karataş		Taburköy	Yerleşme 2 km içeride
Karataş		İnnaplıhöyük	Yerleşme 3 km içeride
Karataş		Tabaklar	Yerleşme 3.5 km içeride
Karataş	Bahçe		Yerleşme 2 km içeride, kıyıda günübirlik
Yumurtalık	Yumurtalık		Yerleşme kıyıda
Yumurtalık		Deveciuşağı	Yerleşme yumurtalık körfezine 1 km uzaklıkta
Yumurtalık		Sugözü	Yerleşme 2 km içeride, kıyı yumurtalık mücavir alanında
Yumurtalık		Gölovası	Yerleşme 2 km içeride, kıyı yumurtalık mücavir alanında, tesisler var
Ceyhan	Kurtkulağı		Yerleşme kıyıdan 6 km içeride, belediye sınırı Botaş'ı kapsıyor
Ceyhan	Kurtpınar		Yerleşme kıyıdan 4.5 km içeride, kıyıda tesisler

Ceyhan	Sarımazı		5 km içeride, Belediye sınırı kıyıyı kapsıyor, tesisler var
Adana İli			
Erzin		Aşağı Burnaz	Yerleşme 1.5 km içeride, Erzin mücavir alanında kalıyor, ikinci konut ve günöbirlik
Erzin		Yukarı Burnaz	Yerleşme 3 km içeride, çevresi tarım alanı
Erzin		Turunçlu	Yerleşme 3.5 km içeride, çevresi tarım alanı
Dörtyol	Yeniyurt		Yerleşme 2 km içeride, kıyı belediye sınırı içine giriyor
Dörtyol	Yeşilköy		Yerleşme 3 km içeride, kıyıda Belediye ve mücavir alan
Dörtyol	Dörtyol		Kent merkezi 5 km içeride, kıyı belediye sınırı içinde
Dörtyol	Payas (Yakacık)		Payas yerleşmesi ve İsdemir kıyıda
İskenderun	Karayılan		Demirçelik güneyi, kıyıdan 2 km içeride
İskenderun	Azganlık		Yerleşme kıyıdan 2 km içeride
İskenderun	Sarıseki		Yerleşme kıyıda
İskenderun	Denizciler		Yerleşme kıyıda
İskenderun	Bekbele		Yerleşme 2 km içeride, dar bir kıyısı var.
İskenderun	İskenderun		Yerleşme kıyıda
İskenderun	Karaağaç		Yerleşme kıyıdan 1.5 km içeride, kıyıda ikinci konut
İskenderun		Büyükdere	Yerleşme kıyıda mücavir alanda kalıyor
İskenderun		Kepirce	Yerleşme 2 km içeride, kıyısı var.
İskenderun	Madenli		Yerleşme 2 km içeride, kıyıda turizm, ikinci konut
İskenderun	Akçalı		Yerleşme 3 km içeride, kıyısı var.
İskenderun	Üçgüllük	Gülcihan	Yerleşme 4 km içeride, kıyıda mücavir alan var (Gülcihan)
İskenderun		Haymaseki	Yerleşme 1.5 km içeride, kıyısı var.
İskenderun	Gökmeydan		Yerleşme kıyıdan 1.5 km içeride
İskenderun	Gözcüler		Yerleşme kıyıdan 4 km içeride
İskenderun	Arsuz		Yerleşme kıyıda
İskenderun		Konacık	Yerleşme 1 km içeride

İskenderun		Işıklı ve Kale	Yerleşme kıyıda
Samandağ	Samandağ		Yerleşme 2 km içeride
Samandağ	Mağaracık		Yerleşme 1 km içeride
Samandağ		Kapısuyu	Yerleşme 1.5 km içeride
Samandağ	Tekebaşı		Yerleşme 2 km içeride
Samandağ		Meydan	Yerleşme 1 km içeride
Hatay İli			

2.2. PLANLAMA BÖLGELERİ

BKAP çalışması kapsamında planlama alanında; coğrafi, ekonomik, mekansal ve çevresel açıdan farklı nitelikler, potansiyeller ve sorunlara sahip olan 8 planlama alt bölgesi tanımlanmış ve planlama alanının mevcut arazi kullanımı, belirlenen planlama alt bölgeleri bazında incelenmiştir.

No	Bölge Adı	İl	Yerleşmeler	
			Belediye	Köy-Mahalle
1	Kazanlı	Mersin	Kazanlı Adanalıoğlu	Karaduvar Kulak
2	Karataş	Adana	Tuzla Karataş Bahçe	İnnaplıhöyük Tabaklar Tabur Karataş
3	Yumurtalık	Adana	Yumurtalık	Deveciuşağı
4	Ceyhan- Yumurtalık	Adana	Sarımazı Kurtpınarı	Sugözü Gölovası
5	Dörtyol-Erzin	Hatay	Dörtyol Yeşilköy Yeniyurt Payas	Aşağıburnaz Yukarıburnaz Turunçlu
6	İskenderun	Hatay	Bekbele Denizciler Sariseki Azganlık Karayılan İskenderun Karaağaç	Büyükdere
7	Arsuz	Hatay	Arsuz Akçalı Gökmeydan Gözcüler Madenli	Konacık Işıklı Kepirce Haymaseki

			Üçgüllük	
8	Samandağ	Hatay	Samandağ Mağaracık Tekebaşı	Kapısuyu Meydan
Toplam			28 Belediye	18 Köy, 1 Mahalle

2.3. MEVCUT ARAZİ KULLANIMI

Planlama alanında tanımlanan 8 planlama bölgesi, konumu, coğrafi yapı özellikleri ve doğal kaynak potansiyellerine bağlı olarak gerek yerleşik ve yerleşim dışı alanların dağılımı, gerekse baskın arazi kullanımları bakımından farklılaşmaktadır.

Karataş ve Yumurtalık, Adana İlinin iki önemli sahil kenti olmakla birlikte, yerleşik alanlar % 2 oranında olup, her iki bölgenin genel karakteristiğini, Seyhan ve Ceyhan nehirlerinin oluşturduğu deltalar, kıyı kumulları, kumsallar ve Lagün gölleri biçimlemektedir. Karataş-Yumurtalık arasında biyoçeşitlilik ve yaban hayatı açısından zengin bir ekosistem yaratan bu kaynaklar ile bunları çevreleyen sazlık-bataklık alanlar, tarım alanları, meralar ve yer yer ormanlık alanlardan oluşan yerleşme dışı alanların oranı %98'dir. Yerleşim dışı alanlar içerisinde Karataş'ta tarım alanları (%40) Yumurtalık'ta kumul ve kumsallar (%40); yerleşik alanlar içerisinde ise kentsel konut alanları baskın kullanımlar olarak öne çıkmaktadır.

Planlama alanında, kentsel bölge yer yer kıyıya paralel uzanmakla birlikte, genelde kıyıdan uzaktadır. Kentsel koridorun kıyıya temas bölgelerinde, çeşitli büyüklüklerde kentsel ve kırsal yerleşmeler, sanayi alanları, askeri bölgeler, turizm ve rekreasyon alanları gibi kullanımlar yer almaktadır.

Planlama alanının %10.6'sı yerleşik alanlardan, %89.4'ü ise yerleşim dışı alanlardan oluşmaktadır.

Yerleşik alanların %47.9'u kentsel, kırsal konut ve ikinci konut yerleşim alanı, %36.3'ü çalışma alanları, %2.5'i sosyal donatı alanları, %13.3'ü altyapı ve hizmet alanlarından oluşmaktadır.

Tablo 2.2. Planlama Bölgelerinde Yerleşik ve Yerleşim Dışı Alanlarda Kullanım Nitelikleri

Planlama Bölgeleri	Yerleşik Alanlar			Yerleşme Dışı Alanlar		
	Kullanım	Kullanım	Kullanım	Kullanım	Kullanım	Kullanım
Kazanlı	Petrol Dolum Tesisleri	Sanayi	Kentsel Konut	Tarım	Orman	Sazlık-Bataklık
Karataş	Kentsel Konut	Askeri Alan	Yazlık Konut	Tarım	Lagün, Taşkın, Akarsu Yatağı	Kumul-Kumsal
Yumurtalık	Kentsel Konut	Yazlık Konut	Kırsal Konut	Kumul-Kumsal	Tarım	Lagün Taşkın

						Akarsu Yatağı
Ceyhan-Yumurtalık	Petrol Ürünleri Tesisleri (BTC)	Enerji Santrali	Serbest Bölge	Tarım	Mera	Fundalık
Dört Yol-Erzin	Serbest Bölge	Petrol Dolum Tesisleri	Yazlık Konut	Tarım	Mera	Sazlık-Bataklık
İskenderun	Sanayi	Kentsel Konut	Askeri Alan	Tarım	Orman	-
Arsuz	Yazlık Konut	Kırsal Konut	Kentsel Konut	Tarım	Orman	Fundalık
Samandağ	Kentsel Konut	Kırsal Konut	Yazlık Konut	Orman	Tarım	Mera

Planlama alanında, Kazanlı, Ceyhan-Yumurtalık ve Dört Yol-Erzin Planlama bölgeleri kıyı kesiminde ülke ve bölge ölçeğinde önemi olan sanayi tesisleri, petrol ürünleri ve enerji tesisleri ile serbest bölge faaliyetlerinin yoğunlaştığı ve baskın kullanımlar olarak öne çıktığı bölgelerdir. Kıyıda kalan kırsal yerleşmelerde tarımsal faaliyetler önemini sürdürmekte olup, tarım alanları, yerleşim dışı alanlar içerisinde baskın kullanım olarak Kazanlı, Ceyhan-Yumurtalık, Dört Yol-Erzin bölgesinde yer almaktadır.

Bu bölgelerde yerleşim dışı alanların oranı %84-%89'dur. İskenderun, planlama alanında yerleşik alanların en yüksek olduğu planlama bölgesidir. Kent ve çevresinde İskenderun Limanının yanı sıra ülke ve bölge ölçeğinde önemli sanayi tesislerinin yer alması, bölgede kentsel gelişmeleri hızlandıran temel dinamikler olmuştur. Yerleşik alanlar içerisinde sırasıyla sanayi alanları, kentsel nitelikli konut alanları askeri alanlar ve liman-iskele vb. deniz yapıları en büyük paya sahiptir.

Arsuz ve Samandağ Planlama bölgelerinde kıyıda çok sayıda belde ile kırsal yerleşmeler yer almakta ve her iki bölgede de yazlık konut alanları mevcuttur. Arsuz'da yerleşik alanların ana niteliğini yazlık konut alanları, Samandağ'da yerleşik alanların ana niteliğini kentsel konut alanları oluşturmaktadır. Her iki bölgede de yerleşim dışı alanlarda tarım ve doğal orman alanları yaygın olarak yer almaktadır. Arsuz'da tarım alanları, Samandağ'da orman alanları, yerleşme dışı alanlar içerisinde baskın kullanımlar olarak öne çıkmaktadır.

2.4. NÜFUS

Planlama alanı kapsamındaki yerleşmelerin 2007 nüfusu 502.921 kişi olup plan kapsamında kalan alanların 2007 yılı toplam nüfusu 224.640 kişi iken bu rakam 2014 verilerine göre 637.051 olmuştur.

Adana İli'nde nüfus, bölge merkezi olan Adana'da ve iç kesiminden geçen doğu-batı doğrultulu ulaşım aksları boyunca yığılma göstermektedir. Kıyı kesiminin önemli bir kısmı sulak alan niteliğindeki delta ve lagünlerden oluştuğundan bu bölgelerde yerleşim dışı ya da

kırsal nitelikli yerleşmeler yer almaktadır. Adana'nın kıyı kesiminde, Karataş ve Yumurtalık en büyük yerleşmelerdir.

Hatay İli'nde, nüfusun %12.6'sı plan sınırları içindeki 1-5 km'lik kıyı bandında, %32.1'i kıyı bölgesindeki yerleşmelerde yaşamaktadır. Hatay İli'nde, dağlar kıyıya yaklaşmakta olduğundan yerleşmeler kıyı boyunca yer seçmiştir. İskenderun Kenti, kıyıda yer alan en büyük yerleşmedir. İskenderun'un kuzeyinde, İsdemir'in etkisiyle büyüyen ve son 15-20 yılda belediye statüsü kazanmış yerleşmeler bulunmaktadır. Benzer biçimde, İskenderun'un güneyindeki yerleşmeler de yazlık konut gelişmesinin etkisiyle büyümektedirler. Samandağ Planlama Bölgesinde de nüfus kıyıda yığılmıştır.

Tablo 2.3. Plan Alanındaki Planlama Bölgelerinin Nüfus Artışı									
PLANLAMA BÖLGELERİ	1970	1975	1980	1985	1990	1997	2007	2014	
Kazanlı	11419	13178	15000	18258	20969	25763	28571	44827	
Karataş	9666	9990	11988	12627	15402	15030	13952	4930	
Yumurtalık	2850	3003	3157	4600	4307	4891	5567	1064	
Ceyhan-Yumurtalık	7612	8243	8616	8927	11428	10302	9402	7468	
Dört Yol-Erzin	24171	51997	62094	70770	89681	97698	114596	118553	
İskenderun	88020	117305	141656	178625	204641	217962	239514	291394	
Arsuz	15146	16762	19068	22260	25412	28452	31850	33013	
Samandağ	25540	30336	32112	38050	41463	44842	59469	135802	
Plan Alanı	Toplam Nüfusu	184424	250814	293691	354117	413303	444940	502921	637051
	Nüfus Artış Endeksi	100	136	159	192	224	241	273	345
	Yıllık Nüfus Artış Hızı(‰)	-	72	34	41	33	11	13	19
Türkiye	Nüfus Artış Endeksi	100	123	143	196	243	299	363	520
	Kentsel Nüfus Artış Hızı(‰)	53	46	33	74	48	32	22	13,3

Kentsel Nüfus Oranı(%)	38	42	44	53	59	62.5	70	91.8
------------------------	----	----	----	----	----	------	----	------

Planlama alanındaki yerleşmelerin yaz nüfusu, yazlık konutlar, turizm, günübirlik ve rekreasyon faaliyetleri nedeniyle artış göstermektedir.

Arsuz Planlama Bölgesi başta olmak üzere, Yumurtalık, Karataş, Samandağ ve Dört Yol-Erzin Planlama bölgelerinde yaz nüfusunda, yerleşik nüfusa oranla belirgin artışlar söz konusudur.

Mevcut durumda kıyı bölgesinde yazlıklar, dinlenme tesisleri ve turizm faaliyetlerinden ötürü yaz döneminde nüfus kapasitesi yükselme göstermektedir. Yaz nüfusunun yoğunlaştığı bölgeler, Arsuz Planlama Bölgesi, Dört Yol-Erzin kıyı bandı, Karataş ve Yumurtalık ile Samandağ Planlama bölgeleridir.

2.5. ÇEVRE SORUNLARI VE ALTYAPI PROJELERİ

İskenderun Körfezi, coğrafi özellikleri, doğal kaynak potansiyeli ve ekosistem zenginliğinin yanı sıra, kentleşme, sanayileşme, turizm, ikinci konut gelişmeleri ile balıkçılık ve deniz ulaşımına yönelik yapılaşmanın ve baskıların artarak sürdüğü bir bölgedir. Sektörel gelişme eğilimleri arasındaki uyumsuzluklar ve kentsel alanlardaki altyapı eksikleri, kıyı bölgesindeki su kaynaklarını, tarım, orman alanlarını ve deniz ortamının kirlenmesine neden olmakta, çevre sorunlarına ve ekolojik dengenin bozulmasına yol açmaktadır.

TÜBİTAK-MAM tarafından yapılan, kara kökenli kirleticilere ilişkin Ulusal Eylem Planında, bölge ve havza düzeyindeki riskler; evsel kaynaklı kirletici yükü, endüstriyel kaynaklı kirletici yükü, tarımdan kaynaklanan kirlilik ve petrol kirliliği konusunda yapılan çalışmalarda Doğu Akdeniz Bölgesi'nde demir çelik, kağıt, demir dışı metal ve süt ürünleri üretimi faaliyetleri ile ilişkili olarak "su kirliliği"; demir dışı metal, demir çelik, gübre ve petrol rafinerileri ile ilişkili olarak "toksik kirlilik" ve demir dışı metal, demir çelik ve işlenmiş metal ürünleri üretimi faaliyetleri ile ilişkili olarak da "toksik metal kirliliği" tespiti yapılmıştır (TÜBİTAK-MAM 2005, 43-44).

2.5.1. PLANLAMA ALANINDAKİ HAVZALARDA KİRLİLİK RİSKLERİ

Planlama alanındaki havzalarda kirlilik durumu ve çevresel risklere ilişkin tespit ve değerlendirmelere göre, havzaların daha çok yerleşim kaynaklı ve endüstriyel faaliyetlerle ilişkili kirlilik taşıdıkları görülmektedir. Ceyhan Havzası'nın planlama alanındaki en riskli havza olduğu, havza içindeki yerleşim alanlarından ve tarımsal faaliyetlerden kaynaklı kirlilik açısından bölgede en yüksek riski taşıdığı tespit edilmiştir.

Planlama alanında özellikle Ceyhan Havzası kirlilik yükü açısından oldukça kritik bir bölgedir. Seyhan ve Asi Havzaları da önemli kirlilik yükü taşımaktadırlar.

İskenderun Körfezi'nde su ve deniz kirliliğine neden olan temel kaynağın, evsel atıksuların arıtılmadan ve uygun olmayan biçimlerde alıcı ortamlara deşarj edilmesidir. Planlama alanındaki birçok yerleşmenin atıksu arıtma tesisinin bulunmamasından kaynaklanmaktadır. Planlama alanında Adana ve Mersin evsel atıksular yoluyla, İskenderun Körfezi çevresi endüstriyel atıksular yoluyla kirlenmektedir. Ayrıca Ceyhan-Yumurtalık Planlama Bölgesi'nde

yoğunlaşan petrol dolum ve taşıma faaliyetleri de deniz kirliliği açısından önemli bir tehdit ve risk unsuru olarak tespit edilmektedir.

Tarımdan kaynaklanan kirlilik, Ceyhan Havzası'nı etkilemektedir. Turizm ise Planlama alanında gelişmiş bir sektör olmadığı için kirlilik kaynağı olarak da ön plana çıkmamaktadır. Ancak yazlık konutların kirletici etkileri dikkate alınmalıdır.

İskenderun Körfezi'nin batısı nehirlerin taşıdığı kirleticiler ile nüfus yığılmasından kaynaklanan atık sorunlarından etkilenmektedir. Bölgenin, özellikle Ceyhan, Seyhan ve Berdan Nehirlerinin taşıdığı katı ve çözünmüş kimyasal yükler ile Çukurova Bölgesi'ndeki tarımsal faaliyetlerin neden olduğu organik/inorganik atıklardan birinci derecede etkilenmektedir. Ayrıca aşırı nüfus yoğunluğu ve yeterince arıtılmayan endüstri ve evsel atıksuların kirlilik yaratmakta olduğu belirtilmektedir (ODTÜ-DBE 2006, 20).

Evsel Atıklar

Planlama alanında evsel atıksu kirlilik yükü açısından en çok çevresel riski taşıyan havza Ceyhan Havzası olup KOİ, BOİ, Askıda Katı Madde (AKM), toplam azot ve toplam fosfor yükü olarak Ceyhan Havzası'nın diğer havzaların üzerinde kirlilik yükü taşımaktadır. Evsel atıksudan kaynaklanan kirlilik yükü açısından Ceyhan Havzası'nı, Seyhan ve Doğu Akdeniz Havzaları izlemektedir.

Evsel atıksu kirliliği yükünün yoğunlaşmasının nedeni, bölgede yer alan yerleşmelerde atıksu artıma tesislerinin bulunmaması ve atıksuların arıtılmadan alıcı ortamlara bırakılmasıdır.

Endüstriyel Atıklar

Akdeniz Havzası'nda, endüstriyel atıksu ve ağır metal yükleri açısından en riskli havzalar Doğu Akdeniz ve Asi Havzalarıdır. Toplam krom miktarı, Asi Havzası için 14.300 kg/yıl, Doğu Akdeniz Havzası için ise 14.100 kg/yıl olarak tespit edilmiştir. (TÜBİTAK-MAM 2005, 44).

Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Kirlilik

Doğu Akdeniz Bölgesi'nde, tarımdan kaynaklanan çevresel riskin en yüksek olduğu havza, Ceyhan Havzası'dır. Tarım arazilerinin 849.440 hektar alan kapladığı Ceyhan Havzası'nda, yıllık 425 ton/yıl azot ve 42 ton/yıl fosfor yükü olduğu, tarımsal faaliyetlerde kullanılan pestisit miktarı ise ciddi boyutlarda çevresel risk oluşturmaktadır. Uzun süreli pestisit kullanımının ekosistemin zarar görmesine, insan sağlığını olumsuz etkilenmesine, tarımsal sürdürülebilirliğin azalmasına ve flora ve faunanın olumsuz olarak etkilenmesine neden olduğu göz önüne alındığında, Ceyhan Havzası'ndaki mevcut riskin önemli bir tehdit unsuru oluşturduğu anlaşılmaktadır (TÜBİTAK-MAM 2005, 45).

Petrol Taşımacılığı ve Depolama Faaliyetleri

Çalışma kapsamında petrol kirliliği, bir risk unsuru olarak ele alınmış ve Ceyhan Havzası'nın, petrol kirliliği açısından da ciddi risk taşıdığı tespit edilmiştir. Petrol dolumları sırasında meydana gelen kaçakların bölgedeki kıyı ekosisteminde tahribatlara neden olduğu, petrolün deniz ortamında yayılmasının fiziksel açıdan olumsuz etkiye neden olduğu, içindeki mikro-kirleticilerin de tek hücreli organizmalardan başlayarak önce balıklara ve sonra da insanlara kadar, besin zinciri yoluyla taşınabildiği belirtilmiştir.

2.5.2. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU

Nehir sularının kirliliği açısından suyu en kirlili olan Seyhan Nehri'dir. Özellikle sonbahar döneminde Seyhan nehir suyunda, evsel atıksu kirliliğini işaret eden fosfor ve azot kirliliğinin çok belirgin olduğu ve bu dönemde nehir suyunun 4. sınıf su kalitesi özelliği taşıdığı belirtilmektedir (ODTÜ-DBE 2006, 47).

▪ Doğu Akdeniz Havzası

Havzanın doğu kesimi Berdan Nehri ve Deliçay'ın su toplama alanlarını içine almaktadır. Havzadaki çevre sorunları öncelik sırasına göre; evsel atıksu kirliliği, kentsel katı atık kirliliği ve endüstriyel kirlilik olarak sıralanmaktadır.

Havzada, yerleşimden ve endüstrilerden kaynaklanan Kimyasal Oksijen İhtiyacı (KOİ) yükünün birbirine yakın olduğu (yaklaşık %49'u yerleşimden, yaklaşık %48'i ise endüstriyel faaliyetlerden kaynaklı kirlilik) tespit edilmiştir. Turizmden kaynaklı KOİ yükünün ise %3 olduğu, toplam azot yükünün %70'inin, toplam fosfor yükünün de %60'nın yerleşmelerden kaynaklandığı vurgulanmaktadır. Doğu Akdeniz Havzası'nda endüstriyel kirlilik kapsamında BOD5 yükleri açısından en yoğun kirlilik gıda sanayilerinden (%65) kaynaklanmaktadır (TÜBİTAK-MAM 2005, 54).

Mersin DSİ Bölge Müdürlüğü'nce yapılan ölçümlerde Berdan Nehri'nin mansap bölümünde kirlenme görülmüştür. Suları Seyhan nehrine boşalan DSİ'nin TD-0 ve TD-11 drenaj kanalları ise Adana kentinin doğusundaki sanayi atıklarıyla kirlenmektedir.

Yerleşim alanlarında evsel atıkların fosseptiklerle doğrudan toprağa verilmesi ve kanalizasyon sisteminin yetersizliği ile gübre kullanımı, pestisit ve hayvan atıkları gibi tarımsal faaliyetler sonucu nitrat (NO₃) derişimindeki artış, Kazanlı bölgesinde yeraltı suyu kirliliğine yol açan başlıca etkenler arasındadır.

▪ Seyhan Havzası

Seyhan Havza Koruma Eylem Planı 2010 yılında hazırlanarak ve yayımlanmış olup bölgeye yönelik koruma ilkeleri ve uygulamalarını yönlendirmektedir.

Seyhan Havzasındaki çevre sorunları öncelik sırasına göre; kentsel katı atık kirliliği, evsel atıksu kirliliği ve endüstriyel kirlilik olarak sıralanmaktadır. Havzada KOİ kirliliğinin %60'lık kısmının yerleşimlerden kaynaklı evsel atıksudan, %40'lık kısmının ise endüstriyel faaliyetlerden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Toplam azot ve toplam fosfor yükünün %81'inin yerleşimlerden kaynaklandığı, mevcut endüstriyel kirlilik kapsamında BOD5 yükleri açısından en yoğun kirliliğin tekstil (%40) ve gıda sanayilerinden (%30) kaynaklandığı belirtilmektedir (TÜBİTAK-MAM 2005, 55).

Seyhan Nehri'nin plan sınırları içerisinde denize döküldüğü kısımda su kalitesi, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'ne göre fiziksel ve inorganik-kimyasal parametreler açısından 4'üncü sınıf olarak ölçülmüştür. Organik parametreler açısından havzadaki ırmak ve yan kolların su kalitesi 2'nci sınıftır.

▪ Ceyhan Havzası

Ceyhan Havza Koruma Eylem Planı 2010 yılında hazırlanmış olup bölgeye yönelik koruma ilke ve uygulamalarını yönlendirmektedir.

Ceyhan Havzası'ndaki çevre sorunları öncelik sırasına göre; evsel atıksu kirliliği, kentsel katı atık kirliliği ve endüstriyel kirlilik olarak sıralanmaktadır. Ceyhan Havzası'nda KOİ yükünün yaklaşık %87'sinin yerleşimlerden, %13'ünün ise endüstriyel faaliyetlerden kaynaklanan kirlilikten oluştuğu belirtilmektedir. Toplam azot ve toplam fosfor yükünün %76'sının yerleşimlerden kaynaklandığı, mevcut endüstriyel kirlilik kapsamında BOD5 yükleri açısından en yoğun kirliliğin, tekstil (%55) ve gıda sanayileri (%20) ile su ürünleri üretiminden (%20) kaynaklandığı vurgulanmaktadır (TÜBİTAK-MAM 2005, 55).

▪ **Asi Havzası**

Asi Havzası'ndaki çevre sorunları öncelik sırasına göre; evsel atıksu kirliliği, kentsel katı atık kirliliği ve endüstriyel kirlilik olarak sıralanmaktadır. Havzada; KOİ yükünün %88'lik kısmının yerleşimlerden kaynaklı evsel atıksudan, %12'lik kesiminin ise endüstriyel faaliyetlerden kaynaklandığı; toplam azot ve toplam fosfor yükünün büyük kısmının %76'sının yerleşimlerden kaynaklandığı, tarım kaynaklı toplam azot yükünün de %6 civarında olduğu tespit edilmiştir (TÜBİTAK-MAM 2005, 56).

Asi Nehri, Samandağ'dan Akdeniz'e dökülmekte ve çevre yerleşmelerin atık suları doğrudan Asi Nehri'ne verilmektedir. Asi Nehri sulama amaçlı kullanıldığından yaz aylarında tamamen kurumaktadır.

Asi Nehri, "Su Kalitesi ve Kirlilik Düzeyi Ölçümleri"ne ve SSKY kriterlerine göre 1. sınıf su kalitesindedir (Hatay İl Çevre Durum Raporu, 2005). Ancak, Asi Nehri'nin su kalite düzeyi ile kirlilik durumunu, kirlenme kaynaklarını, kirletici türlerini ve miktarlarını ortaya koyan araştırmaların içerik, bilimsellik ve deneysellik açısından yeterli olmadığı aynı kaynaktan belirtilmektedir.

Dört Yol, Payas, İskenderun ve Arsuz'da dağlardan kaynaklanan ve doğrudan denize dökülen küçük akarsular, kentsel alanlardan ve sanayi bölgelerinden geçerken, bu bölgelerin kirlilik yükünü alarak denize dökülmektedir. Payas, İskenderun arasında, atıksu arıtma tesisi olmayan sanayilerden kaynaklanan kirlilik yükleri, bu akarsular yolu ile doğrudan denize boşalmaktadır.

2.5.3. İÇME SUYU TEMİNİ

Mersin ve Tarsus kentlerinin içme suyu Berdan Nehri üzerindeki Berdan Barajı'ndan karşılanmaktadır. Berdan Barajı, içme suyu, sulama, taşkın koruma ve enerji üretimi olarak çok amaçlı kullanılmaktadır. Berdan Barajı içme suyu olarak, 3. ünite arıtma tesisinin tamamlanmasıyla yıllık 142.5 hm³ su temin edebilecek kapasitededir. Mersin-Tarsus kentlerinin 2025 yılı içme suyu ihtiyacı için gerekli olan, Berdan Barajı'ndan sağlanan 142.5 hm³/yıl içme suyuna ilave olarak 121 hm³/yıl içme suyu ihtiyacı da Berdan Nehri'nin Pamukluk kolu üzerindeki Pamukluk Barajı'ndan temin edilecektir.

Berdan Arıtma Tesisi, 87.500.000 m³/gün'lük depolama hacmi ve 10.520 km² göl alanına sahip Tarsus Berdan Barajı üzerinde kurulmuş olan arıtma tesisi 4500 lt/sn kapasiteli olup, bunun 3375 lt/sn (%75)'lik kısmı Mersin'e tahsis edilmiştir.

Karataş içme suyu temini, Akyatan Lagün Gölü'nün kuzeyinde yer alan Yüzbaşı Köyü yeraltı kuyularından karşılanmaktadır. Yumurtalık Belediyesi içme suyu Burnaz Yeraltı Suyu Kaynaklarından karşılanmaktadır.

İskenderun Planlama Bölgesi'nde belediyelerin içme suyu şebekeleri bulunmakta olup su temini keson kuyulardan ve İskenderun'un kuzeyindeki 7 yerleşimin ortak kullandığı Değirmendere ortak kaynak suyundan karşılanmaktadır. İskenderun kentine Aslantaş Barajı'ndan içme suyu temini amacıyla proje başlatılmıştır.

Arsuz Planlama Bölgesi'nde yer alan belediyelerin içme suyu şebekeleri bulunmakta olup su temini yeraltı suları ve Gözcüler yerleşmesinin güneyinde yer alan Seydi Kaynak Suyu'ndan karşılanmaktadır.

Samandağ Planlama Bölgesi'nde yer alan belediyelerin içme suyu şebekeleri bulunmakta olup su temini Akçay ve Hıdırbey kaynak sularından karşılanmaktadır. Planlama alanı sınırı dışında yer alan Karaçay Barajı da içme suyu temini için önemli bir potansiyeldir.

▪ Burnaz Kaynakları

Çevre belediye ve köylere içmesuyu temin eden "Burnaz Kaynakları" beslenme havzasının, "167 sayılı Yeraltı Suları Kanunu ile sulanan 13.03.2007 tarih ve 26461 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Burnaz Kaynak Grubu Yeraltı Suyu Rezervi ve Koruma Alanı İlanı" ve "Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinin 22. Maddesi" esas alınarak korunması gerekmektedir.

2.5.4. ATIKSU SİSTEMLERİ VE PROJELERİ

İskenderun Körfezi'nde su ve deniz kirliliğine neden olan temel etken, evsel atıksuların arıtılmadan ve uygun olmayan biçimlerde alıcı ortamlara deşarj edilmesidir. Plan alanında, Adana ve Mersin evsel atıksular yoluyla, İskenderun Körfezi çevresi ise endüstriyel atıksular yoluyla kirlenmektedir. Planlama alanına giren yerleşimlere ait atıksu arıtma tesislerinin ilgili idarelerince Çevre Kanununun Geçici 4. Maddesinde tanımlanan sürelerde inşa edilmesi gerekmektedir. Söz konusu atıksu arıtma tesislerinin Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği çerçevesinde işletilmesine yönelik standartların belirlenmesi ve bu tesislerin denetim faaliyetleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütülmekte olup, planlama alanına giren belediyelerin ve organize sanayi bölgelerinin atıksu arıtımı durumlarını gösteren güncel bilgiler Bakanlık resmi web sitesinde yer almaktadır.

Mersin kentinin atıksu arıtma tesisi MESKİ Genel Müdürlüğü'nce dış kredili olarak yürütülmekte olan Mersin Atıksu Projesi kapsamında biri Karaduvar diğeri Mezitli'de olmak üzere iki biyolojik atıksu arıtma tesisinin yapılması öngörülmektedir. Karaduvar'da yapılacak olan tesisin yapımına başlanmıştır.

Tarsus'un 2 km güneybatısında kurulan atıksu arıtma tesisi, 2002 yılından beri faaliyettedir. Tarsus'un kanalizasyon hatları Karabucak Atıksu Arıtma Tesisi'ne bağlı olup, yağmursuyu hatları ise Berdan Nehri'ne kentin farklı noktalarından deşarj olmaktadır.

Karataş, Tuzla ve Bahçe belediyelerinde kanalizasyon sistemi olmayıp, fosseptik kullanılmaktadır. Yumurtalık kentinde Atatürk Caddesi ve Akdeniz Mahallesi'nde kanalizasyon şebekesi kanalizasyon şebekesi kısmen tamamlanmış olup, diğer yerlerde fosseptik kullanılmaktadır. Karataş, Bahçe ve Yumurtalık sınırları içinde kalan yazlık konutlarda ise paket arıtma sistemi bulunmaktadır.

Adana Büyükşehir Belediyesi'nce kentin atıksularını arıtmak için iki atıksu arıtma tesisi yapımı başlamıştır. Tesisle, Seyhan Nehri'ne ve drenaj kanallarına boşalan evsel ve ön

arıtımı yapılmış sanayi kuruluşlarının sularını arıtacaktır. Doğu atıksu arıtma tesisinde mekanik olarak arıtılan atıksular Seyhan Nehri'ne, batı atıksu arıtma tesisinde tam biyolojik olarak arıtılan atıksular ise DSİ'ne ait TD8 Drenaj kanalına deşarj edilecektir.

İskenderun ve Dörtyol dışındaki küçük belediyelerde kanalizasyon şebekesi olmayıp, atıksular fosseptiklerde toplanmaktadır. Samandağ'da ve Denizciler'de kanalizasyon şebekesi inşaatı devam etmektedir.

İskenderun'un güneyinden başlayarak Samandağ'a kadar kıyıda yoğunlaşan yazlık konut sitelerinin bir kısmında paket arıtma sistemi bulunmaktadır.

Hatay İli Çevre Durum Raporu'na göre İskenderun Körfezi'ni kirleten ana kirleticiler, İskenderun şehir kanalizasyonu, İSDEMİR, Toros Gübre Fabrikası ve Sarıseki Gübre Fabrikası ile petrol taşımacılığı için körfeze gelen gemilerdir. Ceyhan kıyı kesiminde bulunan sanayi tesisleri ve yerleşmeler kirlilik odak noktaları olarak belirtilmiştir. Raporla, İskenderun kentinde kanalizasyonun hiçbir arıtma işlemine tabi tutulmadan denize doğrudan deşarj edildiği ve gübre fabrikalarının fosforik asit soğutma suyunu denize doğrudan deşarj ettiği, ayrıca İskenderun-Dörtyol karayolu üzerinde bulunan Mobil, Shell, Petrol Ofisi ve Delta Petrol Depolama Tesislerinin arıtma ünitelerinin yetersiz olması nedeniyle denize petrol türevi maddeler karıştığı belirtilmektedir. Son 10 yıldır İskenderun Körfezi'ne yoğun bir petrol taşımacılığı olmakta, tankerlerden yapılan taşımacılık esnasında denize sızan petrol, İskenderun Körfezi'nin kirlenmesine neden olmaktadır. Petrol taşımacılığı yapan gemilerin sintine ve balast sularını kıyıda 40-50 mil açıktaki deşarj ettiği ve kirliliğin kıyıya kadar geldiği açıklanmaktadır.

Samandağ İlçesinde deniz kirlenmesinin başlıca nedeni Suriye'nin Lazkiye Limanı'ndaki kirliliğin bu bölgeye de ulaşmasıdır. Bununla birlikte, Asi Nehri'nin taşıdığı kirleticiler de denizin kirlenmesine neden olmaktadır.

Sanayi tesislerinin az bir kısmının atıksu arıtma tesisi olduğu, ancak arıtma sistemlerinin - İskenderun Demir Çelik Fabrikası dahil olmak üzere- çoğu tesiste kısmen çalıştırıldığı, bazı sanayi tesislerinde ise çalıştırılmadığı tespit edilmiştir (Mülga Hatay İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, 2005).

▪ **Ötrofikasyona Hassas Alanlar**

27 Haziran 2009 tarihli ve 27271 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olan Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği Hassas ve Az Hassas Su Alanları Tebliği'nde ötrofikasyona hassas su alanları ve az hassas su alanları ile bu alanlara yapılacak kentsel atıksu deşarjlarının tabi olacağı usul ve esaslarına göre İskenderun-Mersin Mezitli arası ile Mersin Kızkalesi-Taşucu Burnu arasındaki bölge hassas alan olarak belirlenmiş olup, bu bölgelere yapılacak kentsel atıksu deşarjlarının planlanması esnasında Tebliğ hükümlerine uyulması gerekmektedir.

▪ **Yüzme Suyu Alanları**

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 2012-2014 yılları arasında yürütülmüş olan "Türkiye Kıyılarında Yüzme Suyu Profillerinin Belirlenmesi Projesi" kapsamında tüm deniz kıyılarımızda bulunan 1094 plaj için su kalitesini, potansiyel kirlilik kaynakları ve baskılarını, tedbir programlarını ve plajların kullanım imkânlarını içeren yüzme suyu profilleri belirlenmiştir. Adana, Hatay ve Mersin illerindeki plajlara ait bilgiler kurumsal internet sitesinde yayınlanmaktadır.

2.5.5. KATI ATIK SİSTEMLERİ VE PROJELERİ

Atık Yönetimi

Adana İlinde Belediye Atıkları Yönetimi Konusunda Yapılan Çalışmalar; Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığı: Entegre Katı Atık Bertaraf Tesisinde, evsel katı atık, evsel nitelikli endüstriyel atık, arıtma çamurları ve sterilize edilen tıbbi atıkları düzenli depolama, ambalaj atıkları toplama ayırma tesisi, kompost ünitesi, biyogaz tesisi, atık pil geçici depolama hücresi yer almaktadır. Sofulu mevki, Şatalan yolu üzerinde yer alan Adana Entegre Katı Atık Bertaraf Tesisi işletilmekte olup 11.09.2013 tarihi itibarıyla 5 yıllık lisans almıştır.

Yedigöze Su ve Hizmet Birliği: İmamoğlu, Ceyhan, Kozan İlçe Belediyelerinin katılımı ile kurulmuştur. Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığı sınırlarının il sınırları olması dolayısı ile atıkların bertarafı konusunda Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığı tesisini kullanması planlanmaktadır.

Toroslar Belediyeler Birliği: Pozantı, Ulukışla (Niğde), Çamardı (Niğde) İlçe Belediyelerinin katılımı ile kurulmuş olup, Katı Atık Depolama Tesisi için henüz yer seçimi yapılmamış olup çalışmalar devam etmektedir.

Hatay İlinde Belediye Atıkları Yönetimi Konusunda Yapılan Çalışmalar: Hatay Büyükşehir Belediye Başkanlığı: Hatay Merkez, Çekmece, Dursunlu, Ekinci, Güzelburç, Harbiye, Hasas, Karlısu, Kırıkhan, Kumlu, Kuzeytepe, Küçükdalyan, Maşuklu, Narlıca, Reyhanlı, Samandağ, Serinyol, Subaşı, Tekebaşı, Toygarlı, Turunçlu, Yayladağı, Yaylıca, Ardıçlı, Avsuyu, Değirmenbaşı, Küreci, Mağaracık, Mızraklı, Şenköy, Tavla, Tomruksuyu, Altınkaya, Aknehir, Koyunoğlu, Kuşalanı, Sutaşı, Odabaşı, Akbez, Aktepe, Altınözü, Gümüşgöze, Karaköse, Kurtlusoğuksu, Ovakent ve Hacıpaşa Belediyelerine hizmet vermekte olup, Merkez İlçe, Gökçeğöz köyü 1673 parselinde bulunan Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi 2009 yılında işletmeye alınmıştır. Tesis kapasitesini doldurmak üzere olduğundan yeni lot inşası veya yeni saha arama çalışmaları sürdürülmektedir.

İskenderun Körfez Katı Atık Birliği: İskenderun, Dört Yol, Payas, Erzin, Belen İlçe Belediyeleri, Kuzuculu, Yeşilköy, Altınçağ, Karakese, Yeniyurt, Karayılan, Azganlık, Üçgüllük, Akçalı, Madenli, Gökmeydan, Gözcüler, Arsuz, Sarıseki, Denizciler, Bekbele, Nardüzü, Karaağaç Belde Belediyelerine hizmet vermekte olup, İskenderun İlçesi, Düğün yurdu Mevkiinde bulunan Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi 14.08.2014 tarihinde GFB alınarak işletmeye alınmıştır.

Mersin İlinde Belediye Atıkları Yönetimi Konusunda Yapılan Çalışmalar : Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı: Akdeniz, Toroslar, Yenişehir, Mezitli belediyelerine hizmet vermekte olup, Merkez İlçesi, Bağcılar Beldesi, Akkoç Tepe Mevkiinde yer alan Mersin Katı Atık Düzenli Depolama Sahası, 2010 yılında işletmeye açılmıştır. Eski çöp depolama sahasının rehabilitasyonu gerçekleştirilmiştir.

Taşeli Belediyeler Birliği: Silifke İlçe Belediyesi, Atayurt, Atakent, Arkum, Narlıkuyu, Uzuncaburç, Yeşilovacık, Akdere, Taşucu Belde Belediyelerine hizmet vermekte olup, Silifke İlçesi, Tosmürlü Köyü, Çamdüzü Mevkiinde bulunan tesis inşaatı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü (ÖÇK) tarafından tamamlanarak 2009 yılında işletmeye alınmıştır.

Akdeniz Katı Atık Birliği: Anamur, Bozyazı, Aydınıcık İlçe Belediyeleri, Ören, Çakırlar, Tekmen, Tekeli Belde Belediyelerine hizmet vermekte olup, Bakanlığımızca Entegre Katı Atık Bertaraf Tesislerinin yapımına yönelik, İPA Entegre Katı Atık Yönetim Projelerinin Hazırlanması İçin Teknik Yardım Projesi kapsamında AB fonlarından yararlanmak üzere, Akdeniz Katı Atık Birliği de dahil edilmiş olup, proje belirli bir aşamaya getirilmiştir.

İçel Sahil Bandı Belediyeleri Pissu ve Katı Atık Hizmetleri Birliği: Erdemli İlçe Belediyesi, Kargıpınarı, Arpaçbahşış, Kocahasanlı, Kumkuyu, Tömük, Limonlu, Kızkalesi, Ayaş, Çeşmeli Belde Belediyelerine hizmet vermekte olup, Erdemli İlçesi, Çiriş Köyü sınırları içerisinde 61.100 m2 si hazine arazisi için Milli Emlak Müdürlüğünden, 189.960 m2 si orman arazisi için Orman Genel Müdürlüğünden ön tahsisi alınmış olup, ÇED raporu ve Zemin Etüt Raporunun hazırlanması çalışmaları devam etmektedir.

Katı atık Yönetmeliği hükümlerince Belediyeler Ambalaj Atık Yönetim Planlarını hazırlamalıdır. Bölgede ambalaj atık yönetim planı bulunan belediyeler ilave edilmelidir. Planı uygun bulunan belediyelerin listesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı resmi internet sitesinde yer alan “ambalaj elektronik yazılım programından” ulaşılabilir.

26.03.2010 tarihli ve 27533 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik’in 9 uncu maddesinin 2 nci fıkrasının (c) bendi gereğince enfeksiyon yapıcı olarak tanımlanan, herhangi bir ön işleme tabi tutulmamış tıp ve veterinerlik kuruluşlarından kaynaklanan tıbbi atıkların düzenli depolama alanlarına kabul edilmesi yasaklanmıştır. Bu kapsamda Adana, Mersin ve Hatay İllerinde birer adet tıbbi atık sterilizasyon tesisi bulunmaktadır. Ayrıca söz konusu iller büyükşehir olup, tıbbi atıkların yönetiminden gerek Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği gerekse 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu gereğinde büyükşehir belediyeleri sorumludurlar.

2.5.6. HAVA KALİTESİ

Plana konu olan bölgede kurulması planlanan tesislere ilişkin Çevresel Etki Değerlendirilmesi sürecinde; yeni kurulacak tesislerin hava kirlenmesine katkı değerleri ile hava kalitesi modellemesi sonucunda Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği(SKHKK) Ek-2 gereğince belirlenen ölçüm noktalarında mevcut durum hava kalitesi ölçümleri dikkate alınarak belirlenen kümülatif hava kalitesi sonuçları, (SKHKK) Yönetmeliği’nde yer alan yer seviyesi konsantrasyonu sınır değerleri ile karşılaştırılarak değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte; SKHKK Yönetmeliği ile mevcut tesislerin ve diğer hava kirleticilerin hava kalitesi sınır değerlerinin sağlanmasına ilişkin temiz hava eylem planlarına uyması gerektiği de hükme bağlanmıştır. Ayrıca; Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığı görev ve sorumlulukları dahilinde, Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği kapsamında illerde kara kökenli kirleticilerin hava kirliliğine etkilerinin kontrolü ve önlenmesi amacıyla temiz hava eylem planları hazırlanarak değerlendirmeler yapılmaktadır.

Adana ve Mersin illerinde, Bakanlığımız tarafından yürütölmüş ve 2013 yılında tamamlanmış olan “Kentlerde Hava Kalitesi Değerlendirme Sisteminin Geliştirilmesi (KENTAIR) Projesi” raporları ile birlikte bu illere ait temiz hava eylem planları bulunmaktadır.

Planlama alanında hava kirliliği etkisinde olan alanlar, Mersin Kazanlı Planlama Bölgesi’nde ve İskenderun Planlama Bölgesi’nde İsdemir ve çevresinde yoğunlaşmaktadır. İskenderun Demir-Çelik Sanayi ve çeşitli haddehanelerden atmosfere partikül madde, SO₂, CO gibi

gazların emisyonu verilmekte ve çimento fabrikasıyla gübre fabrikasından yine partikül madde emisyonu alıcı ortama verilmektedir.

Hatay İli Çevre Durum Raporu'na göre hava kirliliğine neden olan tesisler, Çimento Fabrikası, Sarıseki Gübre Fabrikası, İskenderun ve Dört Yol'daki sanayiler, İSDEMİR ile Dört Yol ve Payas'ta yer alan 24 adet haddehanelerdir. Raporla, İSDEMİR fabrikalarının bacalarında bulunan filtrelerin birçoğunun eskimiş olduğu belirtilmektedir. İskenderun Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan Ekinciler Demir - Çelik ve Yazıcı Demir Çelik Fabrikalarının çelikhane bacasında gaz ve toz tutucu filtre olmasına rağmen randımanlı çalışmamakta, çelikhane ark esnasında çevreye yoğun bir şekilde toz emisyonu yayılmakta, İskenderun Çimento Fabrikası'nda elektro filtre bulunmasına rağmen zaman zaman çalıştırılmaması hava kirliliğine neden olmakta, Payas ve Dört Yol'daki haddehanelerin gaz tutucu filtreleri bulunmamaktadır.

Mersin, bazı sanayi kuruluşların bacalarında baca gazı ölçüm cihazı ile azotoksit ölçümleri yapılmakta olup, havada azotoksit ölçümü yapılamamaktadır. Sanayi kuruluşlarının içinde geçmiş yıllarda Toros Gübre Fabrikası'ndan çıkan azotoksit emisyonlarının neden olduğu kirlilik, sözkonusu tesisin nitrik asit ünitesine katalitik redüktör sistemi ilave edilmesiyle çözülmüştür.

Planlama alanı çevresinde hava kirliliğine neden olan başlıca sanayi kuruluşları arasında yakıttan kaynaklanan atık gazları bulunan Kazanlı Kromsan, üretim aşamasında partiküller açığa çıkan Kazanlı Soda Sanayi A.Ş., baca gazları ve partikül madde emisyonu olan Huzurkent yakınlarındaki Çimento Sanayi'dir.

2006 yılı içerisinde doğalgaz sanayide kullanılmaya başlanılmıştır. Sanayi tesislerinin bir kısmı doğalgaz bağlantılarını tamamlamış ve doğalgaz kullanmaya başlamış olup, bir kısmı ise bağlantı aşamasındadır. İldeki sanayi kuruluşlarının doğalgaz altyapı sisteminin tamamlanması ile sanayiden kaynaklanan sorunun çözüleceği düşünülmektedir.

2.6. GELİŞME ODAKLARI VE MEKÂNSAL GELİŞME

2.6.1. Çukurova Bölgesi Mekânsal Gelişme Deseni

Kıyı alanları ve deniz sahası stratejik açıdan jeopolitik, ekonomik ve ekolojik öneme sahiptir. İskenderun körfezi Ortadoğu, Kafkaslar ve Avrupa arasında köprü niteliği gören önemli enerji altyapılarının merkezi olmuştur. Bölgenin stratejik önemi, "Liman ve Kıyı devleti" olarak tanımlanan ve bir yarımada olan ülkemizde koruma ve kullanma dengesine en yüksek dikkatle yaklaşılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

İskenderun Körfezi (Adana-Mersin-Hatay) Bütünleşik Kıyı Alanları Planı "planlama ve yönetim" bütünselliği içinde kıyı ve deniz sahasına yönelik koruma ve kullanma kararları getirmektedir.

Bu Planlar, Asya ve Avrupa arasında köprü konumunda olan, boğazlar ve enerji kaynakları gibi yüksek stratejik değere sahip kaynakların geçiş güzergahında bulunan ülkemiz için, bütünselliği sağlanmış ekolojik, ekonomik ve jeopolitik bileşenleri dikkate alınarak planlanan ve yönetilen kıyı ve deniz sahaları başta bölgesel çekim merkezi ve bağlantı noktası olma hedefine ulaşmada, kamu yararı ve ulusal çıkarların korunmasında, doğal kaynakların koruma kullanma dengesi gözetilerek etkin kullanımında, rekabet ve ticaret hacminin

arttırılmasında; su tarımı, kültür ve turizm sektörlerinin gelişimi ve ekonomiye artı değer üretmesinde kilit rol oynamaktadır.

Bu kapsamda kıyı alanları ve deniz sahasına yönelik tüm sektörel ve bölgesel gelişme stratejilerinin, politika önerilerinin, plan ve proje uygulamalarının ekonomik ve ekolojik olarak etki analizleri ile desteklenmesi bir zorunluluktur. Kıyı kullanımlarının, kıyı alanları ve kıyı yapılarının Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) süreçlerinde Çevre Düzeni Planları (ÇDP) ile birlikte Bütünleşik Kıyı Alanları Planlarının (BKAP) stratejik plan kararları ile uyumunun gözetilmesinin yansira, yukarıda tanımlanan çerçevede enerji, ulaştırma, taşımacılık, tarım, sanayi ve turizm gibi kıyı ve deniz sahası kullanım talepleri olan tüm sektörlerin yer seçim kararları ve uygulamalarında planın ilke ve hedefleri dikkate alınmalıdır.

İskenderun Körfezi (Adana-Mersin-Hatay) Bütünleşik Kıyı Alanları Planı yapısal olarak sektörel ve ekolojik bütünsellik amacı ve ilkelerini sağlamak amacıyla genel uygulama hükümlerine ek olarak özel hükümler de getirmekte olup bu hükümler plan notlarında 8 bölge ve alt bölgelere ilişkin planlama kararları ile plan şeması üstünde yer almakta, yer almayan hususların ise plan raporunda açıklanması şeklinde tasarlanmıştır.

Planlama alanı, Türkiye'nin en verimli ve geniş ovalarının yer aldığı Çukurova Bölgesi'nin kıyı alanlarını kapsamaktadır. Plan bölgenin gelişme desenini yansıtmak üzere Çukurova Bölgesi'nin gelişmesini ve yatırımlara ilişkin eğilimlerini yansıtan bir mekânsal gelişme öngörüsü çerçevesinde yapılmıştır.

Çukurova Bölgesi'nde son 50 yılda tarım ve sanayi sektöründeki gelişmelere bağlı olarak yaşanan ekonomik büyüme ve kentsel gelişmeler, ekonomik faaliyetler ve nüfusun, bölgeyi kateden ana ulaşım aksları boyunca yoğunlaştığı bir bölgesel yerleşim deseni oluşturmuştur. Mersin-Tarsus-Adana-Ceyhan-Dört Yol-İskenderun aksını izleyen ulaşım koridoru üzerinde odaklaşan yerleşmeler, bir bütün olarak "**Çukurova Kentsel Bölgesi**"ni oluşturmaktadır.

Kentsel bölge yer yer kıyıya paralel uzanmakla birlikte genelde kıyıdan uzaktadır. Kentsel bölgenin kıyıya temas alanlarında, çeşitli büyüklüklerde kentsel yerleşmeler, sanayi alanları, liman ve iskeleler yer almaktadır.

Temelde bir tarım bölgesi olan Çukurova'da son 50 yılda tarımda ve sanayide önemli gelişmeler olmuştur. Bölgenin tarım, ticaret ve sanayideki dinamizmi, altyapıyı da geliştirmiş; kentsel bölge koridoru boyunca karayolu, otoyol, limanlar ve deniz terminalleri, demiryolu, enerji ve petrol boru hatlarının oluşturduğu bir bölgesel altyapı sistemi oluşmuştur.

Yerleşme merkezlerinin kademelenmesi açısından Adana kenti 6. kademe merkez, Mersin kenti 5. kademe, İskenderun ve Tarsus kentleri 4. kademe merkez niteliğindedir.

Adana bölge merkezi olarak, ülke ve bölgesel ölçekte fonksiyonlar yüklenmiş büyük bir kent olup başlıca fonksiyonları; toptan ticaret, uzmanlaşmış perakende ticaret, ülke ve bölge ölçeğinde sanayiler, bölgeye hizmet veren kamu kuruluşları (Bölge Müdürlükleri), eğitim ve sağlık hizmetleri (üniversite ve hastaneler) dir.

Mersin; kentsel hizmetler, depolama ve sanayi faaliyetlerinin etkisi altındadır. Hızlı gelişme eğilimi gözlenen alanda, Serbest Bölge, Liman ve Organize Sanayi Bölgesi bu eksenin gelişme eğilimini artırmaktadır.

Adana; kentsel hizmetler ve bölge merkezi fonksiyonları ile sanayileşmenin karakterize ettiği bir bölgedir. Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Petrol Boru Hattının yarattığı dışsal ekonomiler Ceyhan kıyı kesiminin yeni bir gelişme odağı olma potansiyelini barındırmaktadır.

İskenderun, liman faaliyetleri ile demir-çelik sanayi ve yan sanayilerin gelişmesine dayalı bir gelişme göstermektedir. Demir-çelik sanayindeki gelişmeler, İsdemir'in yapısal dönüşüm projeleri, Demir-Çelik Limanı Master Planı bu bölgedeki yatırımların ve gelişmelerin yönünü etkileyebilecek potansiyele sahiptir.

Çukurova Bölgesi'nde, tarımsal gelişme potansiyelinin yanı sıra, hızlı nüfus artışı ve kentleşme, demir-çelik ve yan sanayileri ile gübre, çimento, gıda ve tarıma dayalı sanayilerdeki gelişmeler, Organize Sanayi Bölgelerinin kuruluşu, Mersin, İskenderun, BOTAŞ, Toros Tarım ve Demir Çelik Limanları, Ceyhan ve Dört Yol Petrol Terminalleri, Mersin ve Yumurtalık Serbest Bölgeleri ve benzeri yatırımlar ve projeler, bölgenin ekonomik dinamizmini yansıtmaktadır. Kıyı kesiminde, "Ceyhan-Yumurtalık Planlama Bölgesi" ile "İskenderun Planlama Bölgesi" başlıca gelişme odakları olarak ortaya çıkmaktadır.

BTC Ceyhan Terminalinin enerji yatırımlarını çekmesi, İskenderun Körfezi'nin ulusal ve uluslararası düzeyde bir petrol ürünleri terminali olacağını ve buna dayalı fonksiyonların gelişme eğilimini yansıtmaktadır. Deniz yapıları, sanayi, enerji ve diğer yatırımların, bölgedeki dışsal ekonomilerden yararlanması beklenmektedir. Yumurtalık-Ceyhan Planlama Bölgesi'nde Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi kurulma çalışmaları başlamıştır.

Bölgede, liman faaliyetleri ve deniz trafiği artmakta, petrol rafinerisi, petro-kimya tesisleri ve tersane yatırımlarının bölgede yer seçme eğilimi bulunmaktadır. Bununla birlikte, bu tür yatırımların, ekonomik gelişmelerin yanı sıra, doğal, tarihi ve beşeri çevre üzerinde, özellikle duyarlı ekosistemlere sahip kıyı bölgeleri ve deniz ortamına olabilecek etkileri ve ekolojik dengeye ilişkin sonuçları önem kazanmaktadır.

2.6.2. POTANSİYELLER, SORUNLAR VE EĞİMLER

İskenderun Körfezi, ekonomik faaliyetlerin ve yatırımların yoğunlaştığı, yüksek tarımsal ve endüstriyel potansiyeli olan, ulaşım ve bölgesel altyapı sistemleri gelişmiş bir bölgedir.

Planlama alanı, limanlar, serbest bölgeler, petrol ürünleri terminalleri, boru hatları, enerji santrali ve demir-çelik sektörü ile ulusal ve bölgesel düzeyde stratejik öneme sahip bir ekonomik çekim bölgesidir. Son dönemde yapılan proje ve yatırımlarla bölgenin gelecekte petrol ürünleri, enerji ve demir-çelik sektöründe önemli bir merkez konumuna gelmesi beklenmektedir.

Bölgenin mekânsal yapısı, ulaşım ve altyapı sistemleri bu gelişmelere göre biçimlenmektedir. Kentsel yerleşmeler, sanayi tesisleri ve deniz yapıları kıyı boyunca bir kentsel bölge oluşturmaktadır. Çukurova otoyolu, karayolu ve demiryolunun oluşturduğu ana ulaşım aksları ve deniz yapılarının yanı sıra, enerji ve petrol boru hatlarının oluşturduğu bir bölgesel altyapı sistemi gelişmiştir.

İskenderun Körfezi'nin önemli bir petrol ürünleri terminali olması ile buna dayalı fonksiyonların gelişme potansiyelleri, deniz yapıları ve sanayi yatırımlarının, bölgenin konumsal avantajları ve dışsal ekonomiler nedeniyle yatırım talepleri yoğunlaşmaktadır.

Güçlü Zayıf Yönler, Fırsat ve Tehditler

Çukurova Bölgesi ve planlama alanına ilişkin bilgi, analiz ve değerlendirmelere göre planlama alanının güçlü, zayıf yönleri ile fırsat ve tehditler (GZFT) analizi yapılmıştır. GZFT analizi ile planlama alanının küresel, ülkesel, bölgesel konum ve ilişkileri, doğal ve beşeri kaynakları, gelişme eğilimleri ve sorunları göz önüne alınarak, güçlü ve zayıf yönleri ile gelişme için fırsatlar ve gelişmenin önündeki tehditler ortaya konulmuştur. Bu çalışmada bölgenin güçlü ve zayıf yönleri, iç dinamiklere, fırsat ve tehditler ise dışsalılıklara referansla değerlendirilmiştir.

Planlama çalışması, belirlenen potansiyellerin, kıyı yönetimine ilişkin ilkeler doğrultusunda koruma-kullanma dengesi gözetilerek, sürdürülebilir bir yaklaşımla kullanılması için yol gösterici strateji ve önerileri kapsamaktadır. Bu kapsamda, mevcut ve olası sorunların çözülmesi, sosyal, ekonomik, mekansal ve çevresel fırsatların değerlendirilmesi, tehditlerin ve baskıların önlenmesi de bu yaklaşım çerçevesinde önerilmektedir.

Güçlü Yönler

- Toprak, su, orman vd. doğal kaynak zenginliği ve bu kaynaklardan ekonomik olarak yararlanma potansiyeli,
- Bölgede tarım ve tarıma dayalı sanayilerin varlığı ve gelişme potansiyeli,
- Demir-çelik, metal, kimya, çimento vd. ulusal ve bölgesel ölçekte temel sanayilerinin gelişmiş olması, İsdemir'in teknolojik yenileme ve kapasite artırımı ile demir-çelik ve yan sanayilerde gelişme potansiyeli,
- Gelişmiş kara, deniz ve demiryolu ulaşım, petrol boru hatları ve altyapı sistemleri ile, serbest bölge, enerji ihtisas endüstri bölgesi ve organize sanayi bölgelerinin ekonomik yatırımlar için yarattığı dışsal ekonomiler,
- Körfezin GAP, İç Anadolu ve Doğu Akdeniz deniz ulaşımındaki konumu, İskenderun, İsdemir, Mersin Limanları ile iskele ve deniz terminallerinin yarattığı ulaşım, ticaret ve hizmet potansiyeli,
- Bölgenin uluslararası düzeyde petrol ürünleri terminali olarak gelişmesi ve petrol ürünlerine dayalı deniz ulaşımı, petrol rafinerisi, petro-kimya ve enerji santrali gibi yatırımlar için çekim merkezi potansiyeli taşıması,
- Kıyı alanlarında delta, lagün, sulak alan sisteminin yarattığı biyoçeşitlilik ve ekolojik bütünlüğü olan, doğa koruma alanlarının varlığı,
- Kıyı alanlarının bir bölümünde eko-turizm ve rekreasyon gelişmesi için, doğal ve kültürel kaynakların varlığı, bölgesel ortam ve altyapının turizm gelişmesi için uygun olması,
- Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği için uygun alanların varlığı.

Zayıf Yönler

- Sanayi, enerji, deniz ulaşımı, turizm, balıkçılık vd. sektörlerin bölgesel ve bütünsel politikalarla bağımsız olarak gelişme eğilimi,
- Ülke ve bölge mekansal plan ve politikalarına dayanmaksızın, parçacı plan ve kararlarla oluşan mekansal yapının kıyı yerleşmeleri ve çevre üzerindeki olumsuz etkileri,

- Plansız sanayi yatırımlar ile, kentleşme ve ikinci konut gelişmesinin kıyı, doğal ve kültürel kaynaklar üzerindeki olumsuz etkileri, kıyı alanlarının doğal yapısının bozulması, toprak, su ve deniz kirliliğinin artması,
- Turizmin gelişmemiş olması, turizm kaynaklarının ikinci konut gelişmesinden olumsuz etkilenmesi,
- Atıksu ve katı atık projelerinin uygulanmayışının yarattığı su, toprak ve hava kirliliğinin sürmesi,
- Su ürünleri yetiştiriciliğinin gelişmemiş olması, balıkçılık sektöründe yaşanan sorunlar ve gerileme eğilimi,
- Kıyı alanlarında planlama, uygulama, izleme ve denetim konusunda bütünsel yönetim eksikliği ve kurumlararası işbirliği ve eşgüdüm yetersizlikleri,
- Kıyı alanlarında bölgesel düzeyde bütünsel ve yönlendirici politika, strateji ve planlama yetersizliği, plansız ya da parçacı planlarla yapılan yatırımların kıyı ve çevre üzerindeki olumsuz etkileri,
- Doğal nedenler ve insan faaliyetleri nedeniyle kıyı özelliklerinin kaybolması, çevre kirliliği, ekosistemlerin bozulması, flora ve faunanın zarar görmesi.

Fırsatlar

- Ceyhan-Yumurtalık kıyı kesiminin Orta Doğu petroleri ve Orta Asya enerji kaynaklarının dünyaya sevkiyatında ana terminal görevi üstlenerek küresel bir enerji merkezi konumuna gelmesi,
- Ceyhan-Yumurtalık Petrol boru hatları ve petrol ürünleri terminalinin yaratacağı dışsal ekonomilerin ve petrol rafinerisi, petro-kimya, enerji santrali vd. yatırımlar için çekici unsur olması,
- Petrol rafinerisi, petro-kimya tesisleri ve tersane yatırımlarının bölgede yerleşme eğilimi,
- Demir-çelik sektöründe yaşanan teknolojik dönüşüm ve kapasite artışının çevresinde yeni yan sanayi yatırımlarını çekmesi,
- Sanayi ve enerji sektörlerinin, ulaşım ve hizmet sektörlerine etkisi, istihdam artışı ve yeni yerleşim eğilimleri,
- İskenderun, İsdemir, Botaş ve Mersin Limanları ile iskelelerinin İç Anadolu, GAP Bölgesi ve Doğu Akdeniz'e hizmet verecek biçimde konumsal avantajları, liman gelişme ve hizmet kapasitelerinin artışına yönelik projeler,
- Kıyı alanlarındaki ekolojik çevre ve doğal kaynakların varlığı.

Tehditler

- Bölgedeki ekonomik gelişme ve planlanan yatırımların kıyı alanlarında doğal, tarihi ve beşeri çevre üzerindeki olası olumsuz etkileri,
- Petrol ve petrol ürünlerine dayalı kıyı tesisleri ile boru hatları ve açık deniz tesislerinin özellikle duyarlı ekosistemlere sahip kıyı bölgeleri ve deniz ortamına olabilecek etkileri ve ekolojik dengeye ilişkin sonuçlar,

- Sanayi, petrol ürünleri ve enerji yatırımlarının yoğunlaştığı bölgelerde yeni yerleşmelerin plansız olarak gelişmesi,
- Petrol ürünleri terminali, enerji yatırımları gibi gelişmelerin bölgenin geleneksel sosyal ve ekonomik yapısı ile yaratacağı uyum sorunları,
- Bölgede yer alan kırsal yerleşimlerin yatırımlar ve ekonomik büyüme karşısında yaşayacağı sosyal ve ekonomik sorunlar,
- Kıyı yerleşmelerinin, ikinci konut yatırımları nedeniyle denetimsiz büyümesinin turizm gelişmesi ve çevre üzerindeki olumsuz etkileri, eko-turizme uygun bölgelerde kitle turizminin gelişmesi,
- Evsel ve endüstriyel atıksu ve katı atık ile hava kirliliğini önleyici yatırımların yapılmayışı.

Özetle planlama alanının,

- Doğal ve beşeri kaynaklarının zenginliği güçlü yönler
- Plansız gelişmeler zayıf yönler
- Doğu Akdeniz'de bir çekim merkezi oluşu, fırsatlar
- Çevresel sorunlar ise tehditler olarak ortaya çıkmaktadır.

2.6.3. SEKTÖREL GELİŞİM DESENİ

- **KAZANLI PLANLAMA ALT BÖLGESİ** Kazanlı-Karaduvar

Sektör	Faaliyetin ve Yatırımın Niteliği
Sanayi	Petrol Ürünleri Depolama ve Dağıtım Tesisleri
	Azot, Gübre, Soda Krom Sanayi
	Sanayi ve Ticari Depolama
Tarım	Örtü Altı Tarımı
Balıkçılık	Kıyı Balıkçılığı (Karaduvar)
Kentsel Hizmetler	Kentsel Hizmetler (Kazanlı)

Kulak- Tarsus T.M.

Sektör	Faaliyetin ve Yatırımın Niteliği
Turizm	Turizm Konaklama, Günöbirlik, Go-If, Deniz, Doğa ve Su Sporları(7400 yatak)
Tarım	Örtü Altı Tarımı
Balıkçılık	Kültür Balıkçılığı, Yavru Balık Üretimi

- **KARATAŞ PLANLAMA ALT BÖLGESİ** Tuzla, Karataş, Bahçe

Sektör	Faaliyetin ve Yatırımın Niteliği
Tarım	Tarla ve Örtü Altı Tarımı
Turizm	Eko Turizm, Deniz ve Doğa Turizmi, Kuş Gözlemciliği (Tuzla) (Yumurtalık-Karataş KTKGB 5000 Yatak)
	İkinci Konut Gelişimi (Karataş, Bahçe)
Balıkçılık	Dalyan Balıkçılığı, Yavru Balık Üretimi
Kentsel Hizmetler	Kentsel Hizmetler (Karataş)

- **YUMURTALIK PLANLAMA ALT BÖLGESİ**

Sektör	Faaliyetin ve Yatırımın Niteliği
Turizm	Eko Turizm, Deniz ve Kültür Turizmi
	İkinci Konut Gelişimi
Kentsel Hizmetler	Kentsel Hizmetler
Balıkçılık	Dalyan Balıkçılığı, Kıyı Balıkçılığı ve Yavru Balık Üretimi

Tarım	Tarla ve Örtüaltı Tarımı
-------	--------------------------

• **YUMURTALIK-CEYHAN PLANLAMA ALT BÖLGESİ**

Sektör	Faaliyetin ve Yatırımın Niteliği
Sanayi	Petrol Ürünleri Terminali
	Petrol Ürünleri Taşımacılığı
	Petrol Rafinerisi
	Petro-Kimya Sanayi
	Serbest Bölge (Sanayi, Depolama)
	Gemi Bakım ve Onarım Sanayi
Enerji	Enerji Santrali

• **DÖRTYOL-ERZİN PLANLAMA ALT BÖLGESİ**

Sektör	Faaliyetin ve Yatırımın Niteliği
Tarım	Narenciye Tarımı
Turizm	Günübirlik Turizm, Rekreasyon (Dört Yol), Kamping (Turunçlu)
	İkinci Konut
Sanayi	Petrol Ürünleri Depolama ve Dağıtım Tesisleri
	Demir Çelik Yan Sanayi
	Gemi İnşa ve Bakım Sanayi
Balıkçılık	Kıyı Balıkçılığı

• **İSKENDERUN PLANLAMA ALT BÖLGESİ Payas-Denizciler arası**

Sektör	Faaliyetin ve Yatırımın Niteliği
Sanayi	Demir Çelik Sanayi (Teknolojik yenilenme ve ürün çeşitlenmesi)
	Demir Çelik Yan Sanayi (Haddehane ve yassı ürüne dayalı yan sanayi)
	Organize Sanayi Bölgeleri
Denizcilik	Deniz Taşımacılığı, Gemi Bakım ve Onarım Tesisleri
Balıkçılık	Kıyı Balıkçılığı (Sınırlı)
Askeri Tesisler	Askeri Tesisler

İskenderun

Sektör	Faaliyetin ve Yatırımın Niteliği
--------	----------------------------------

Kentsel Hizmetler	Kentsel Hizmetler
Denizcilik	Liman Faaliyetleri, Yük ve Yolcu Taşımacılığı
Turizm	Turizm, Rekreasyon
Balıkçılık	Kıyı Balıkçılığı
Askeri Tesisler	Askeri Tesisler

(İskenderun -Karaağaç-Kepirce Arası

Sektör	Faaliyetin ve Yatırımın Niteliği
Turizm	Turizm Konaklama, Günübirlik, Deniz Turizmi, İkinci Konut
Tarım	Ekili ve Dikili Tarım

• **ARSUZ PLANLAMA ALT BÖLGESİ**

Sektör	Faaliyetin ve Yatırımın Niteliği
Turizm	Eko Turizm, Konaklama, Günübirlik, Deniz Turizmi, Doğa ve Kültür Turizmi (İskenderun Kıyı Bandı TM 5000 Yatak)
Tarım	Ekili ve Dikili Tarım
Balıkçılık	Kıyı Balıkçılığı (Konacık-Işıklı) Kültür Balıkçılığı, Balık Çiftliği (Işıklı'nın Güneyi)

• **SAMANDAĞ PLANLAMA ALT BÖLGESİ**

Sektör	Faaliyetin ve Yatırımın Niteliği
Tarım	Tarla ve Örtüaltı Tarımı
Balıkçılık	Kıyı Balıkçılığı (Çevlik) Kültür Balıkçılığı, Balık Çiftlikleri (Çevlik Güneyi)
Turizm	Eko Turizm, Konaklama, Günübirlik, Deniz, Doğa ve Kültür Turizmi, Su Sporları (Samandağ KTKGB 5000 Yatak)
Kentsel Hizmetler	Kentsel Hizmetler

3. SEKTÖREL YAPI VE SEKTÖREL STRATEJİLER

3.1. SANAYİ VE ENERJİ SEKTÖRÜ

Planlama alanında, sanayi ve enerji sektöründeki yatırım ve gelişmelerin, nitelik, potansiyel ve sorunlar açısından farklılaştığı 3 bölge, **Kazanlı, Yumurtalık-Ceyhan, Dörtyol-Erzin ve İskenderun** Planlama Bölgeleridir. Planlama alanında her biri birer gelişme odağı olarak, ekonomik, mekansal ve çevresel etkileri bulunan bu üç bölge dışındaki sanayi, yerel ihtiyaçlara yönelik tesislerdir.

▪ **Kazanlı Planlama Alt Bölgesi**

Mersin Limanı, Serbest Bölge ve Ataş Rafinerisi'nin etkisiyle petrol ve petrol ürünlerine dayalı üretim, depolama ve dağıtım tesislerinin yoğunlaştığı, ayrıca Akgübre, Soda-Krom gibi ulusal düzeyde önemi olan sanayi tesislerinin yer aldığı bir bölgedir. Ayrıca, ambalaj sanayi, bitkisel yağ ve bakliyat fabrikaları ve depolama tesisleri bulunmakta, Kazanlı'da sanayi gelişmesi devam etmektedir.

Bölgede sanayi gelişmesinin, tarım, balıkçılık ve turizm potansiyeli ve Karaduvar ve Kazanlı bölgesinde yer seçme eğiliminde olan petrol ürünleri tesislerini sınırlayıcı plan koşulları dikkate alınarak yönlendirilmesi gereklidir.

▪ **Yumurtalık-Ceyhan Planlama Alt Bölgesi**

Kerkük-Yumurtalık, Bakü-Tiflis-Ceyhan, proje halindeki Trans Anadolu gibi petrol boru hatları ile planlanmakta olan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi ile İSKEN-Sugözü Termik Enerji Santrali, TAYSEB-Toros Yumurtalık Serbest Bölgesi ve Toros Gübre Fabrikası yer almaktadır. Yumurtalık Serbest Bölgesi bölgede sanayi üretiminin pazarlama, depolama ve dağıtım merkezidir.

BTC Ceyhan Terminali, ulusal ve uluslararası enerji yatırımlarını bölgeye çekmekte, petrol rafinerisi, petro-kimya tesisleri, petrol boru hatları, iskele deniz terminali ve tersane yatırımlarının bölgede yer seçme eğilimi bulunmaktadır.

Bölgede mevcut ve olası yatırımlara bağlı olarak deniz trafiğinin artması beklenmektedir.

Yumurtalık-Ceyhan Bölgesi, sanayi ve enerji yatırımlarının gelişimini kısıtlayan eşikler açısından da kritik bir bölgedir. Bölgenin afetler açısından taşıdığı tehlikeler, doğal kaynaklara dayalı eşikler, kirlilik yükleri ve kaza riskleri bu bölgede sanayi ve enerji yatırımlarının, çevresel etkileri açısından önemle değerlendirilmesini gerektirmektedir.

Ceyhan Deniz Terminali ve BTC terminallerinde parlatma/patlama riski bulunan ham petrol yüklemesi yapılmakta ve terminallerin bulunduğu bu sahada deniz trafiği yoğun olarak seyretmektedir.

Bölgede, Yumurtalık, Sarımaz ve Kurtpınarı yerleşmelerinde, arsa-konut, ulaşım, altyapı vb. yatırımların artması beklenmektedir.

▪ **Dörtüol-Erzin Planlama Alt Bölgesi**

Yumurtalık Serbest Bölgesinin önemli bir kısmı hatay sınırları içinde Dörtüol-Erzin Planlama bölgesinde kalmaktadır. Serbest bölge içinde yer seçen petrol ürünleri depolama ve dağıtım tesislerinin yanısıra üretim yapan tesislerde bölgede yer seçmeye başlamıştır. Gemi inşa ve Bakım sanayi dahil olmak üzere, bölge hem tersanecilik hemde enerji altyapıları açısından ikincil konut odaklı turizm ve tarımsal alanlarını baskılayan bir gelişme trendi içindedir. Botaş boru hatları ve planlanan yeni rafineri ve petrokimya tesisleri bu bölgenin baskın kullanımını sanayi ve enerji ağırlıklı olarak bir dönüşüm geçirmektedir.

Tablo 3.1. Ceyhan-Yum. Kıyı Bölgesi'nde Mevcut, Proje ve Tasarı Halindeki Yatırımlar

<i>Petrol ve Doğal Gaz Boru Hatları</i>	<p>Kerkük-Yumurtalık Petrol Boru Hattı; Irak'ın ham petrolünün Akdeniz'e ulaştırmaktadır. 1970'lerde inşa edilmiştir, yıllık taşıma kapasitesi 70.9 milyon tondur.</p> <p>Ceyhan-Kırıkkale Ham Petrol Boru Hattı; Kırıkkale Rafinerisi ham petrol ihtiyacını karşılamak üzere 1986'da işletmeye açılmıştır, taşıma kapasitesi 5 milyon ton'dur.</p> <p>Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Petrol Boru Hattı; Azerbaycan petrolünü Ceyhan kıyı bölgesine ulaştırmaktadır. 2006 yılında açılmıştır, kapasitesi yıllık 50 milyon tondur.</p> <p>Samsun-Ceyhan (Trans Anadolu) Ham Petrol Boru Hattı; Orta Asya ve Hazar Havzası ham petrol kaynaklarını Akdeniz'e ulaştıracaktır. 2007 yılı içinde temeli atılan proje 2009'da tamamlanacaktır, yıllık taşıma kapasitesi 70 milyon ton'dur.</p>
<i>Sanayi Bölgeleri</i>	<p>Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi; 2007'de 1347 ha. alan enerji ihtisas endüstri bölgesi ilan edilmiş olup, planlama çalışmaları başlamıştır. Bölge'de rafineriler, petrokimya tesisleri, enerji santralleri, petrol ve doğalgaza ilişkin depolama tesisleri, LNG terminallerinin yer alacağı belirtilmektedir.</p> <p>TAYSEB-Toros Adana Yumurtalık Serbest Bölgesi; 420 ha. alan üzerinde, petrokimya ve çeşitli sanayiler yer almaktadır, % 46 oranında dolmuştur.</p> <p>Toros Gübre Ceyhan Tesisleri; İki kompoze gübre ünitesi yer alan tesislerin bünyesinde kurulan Toros Deniz Terminali Doğu Akdeniz'in en büyük dökme kuru ve sıvı yük limanlarından biridir.</p>
<i>Liman ve İskeleler</i>	<p>Botaş İskelesi, BTC İskelesi, İsken Tesisleri ve Toros İskelesi Limanlara gelen toplam gemi adedi 473; petrol ürünleri, kimyasal madde ve akaryakıt tankerleri toplamı ise 222'dir.</p>
<i>Enerji Santrali</i>	<p>İSKEN Sugözü Enerji Santrali; 2004 yılında üretime başlayan ve 1.210 mw kapasitede elektrik enerjisi üretilen santral ülke ihtiyacının % 7,8'ini karşılamaktadır</p>

Tasarı Aşamasındaki Diğer Projeler	<ul style="list-style-type: none"> - Petrol rafinerileri, LNG terminalleri, petro-kimya tesisleri - Hazar Geçişli Türkmenistan-Türkiye-Avrupa Doğalgaz; Azerbaycan-Türkiye Doğalgaz; Mısır-Türkiye Doğalgaz; Irak-Türkiye Doğalgaz; Samsun-Ceyhan Doğalgaz Boru Hattı Projeleri - Mavi Akım projesinin Ceyhan'a Uzatılması ve LNG İhraç Terminali Projeleri - Liman ve Tersanecilik yatırımları - Termik santral projeleri
---	---

▪ İskenderun Planlama Alt Bölgesi

Payas-İskenderun arasındaki bölge, büyük ölçekli sanayi yatırımlarının, organize sanayi bölgelerinin ve liman-iskele gibi deniz yapılarının yer aldığı bir bölgedir.

Liman faaliyetleri ile demir-çelik sanayine yönelik yatırımlar bu bölgede yoğunlaşmaktadır. İskenderun; İskenderun Limanı, çok sayıda iskele, İskenderun demir çelik fabrikaları, Sariseki ve Payas organize sanayi bölgelerinde büyük sanayi kuruluşları ve küçük ölçekli sanayi tesisleri ile Doğu Akdeniz ve Türkiye'nin önemli bir deniz ticareti ve sanayi merkezi haline gelmiştir. İSDEMİR'in özelleştirilmesi, modernizasyonu ve yassı mamül üretimine geçişle bağlantılı olarak gündeme gelen yeni yan sanayi yatırımları, bölgenin, demir-çelik ve metal sektöründe önemli bir merkez olma potansiyelini güçlendirecektir.

İsdemir'in teknoloji yenileme ve yassı ürüne geçmesinin, kapasite artırıcı yatırımlarının, yan sanayilerde de dönüşüm ve yeni yatırımlara neden olması beklenmektedir. Halen ağırlıklı haddehanelerin oluşturduğu yan sanayilerin boru, sac, galveniz vb. ürün çeşitliliğine dayalı yeni sanayileri bölgeye çekmesi beklenmektedir.

İskenderun kenti, sanayi ve liman faaliyetleri ile deniz ticareti açısından ulusal ölçekte ve Doğu Akdeniz'de önemli bir merkez olma potansiyeli taşımaktadır. Bölgede mekansal, çevresel ve ekonomik olarak istikrarlı ve sürdürülebilir bir gelişme ortamının yaratılabilmesi için, mevcut potansiyellerin, kıyı alanlarında jeolojik ve topoğrafik eşiklere, doğal kaynaklara, bölgesel altyapı ve yerleşme desenine dayalı eşiklerle birlikte değerlendirilmesi önem kazanmaktadır.

▪ Organize Sanayi Alanları

İskenderun Körfezi BKAY Planlama Bölgesi içerisinde toplam **8 adet organize sanayi bölgesi ve Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi yer almaktadır. OSB'lerin doluluk oranı**, Adana İl genelinde % 70.95, Hatay İl genelinde % 40.38, Mersin İl genelinde 87.50 olup, **planlama bölgesi genelinde yer alan OSB'ler yeni yatırım taleplerini karşılayabilecek durumdadır.**

1. Adana Hacı Sabancı OSB,
2. Kozan OSB,
3. Antakya OSB,
4. Payas OSB,
5. İskenderun OSB,

6. İskenderun II OSB,
7. Silifke OSB ve
8. Tarsus OSB

Ayrıca planlama bölgesi içerisinde yer seçimi kesinleşmiş ve devam etmekte olan 4 yeni OSB bulunmaktadır.

1. Hatay Erzin 75. Yıl OSB (yer seçimi kesinleşmiş ancak imar planı onaylanmamış)
2. Ceyhan OSB (yer seçimi süreci devam ediyor)
3. Hatay Kırıkhan OSB, (Yer seçimi süreci devam ediyor)
4. Hatay Altınöz Zeytin Ürünleri İhtisas OSB (yer seçimi süreci devam etmektedir.)

3.2. TURİZM SEKTÖRÜ

3.2.1. Planlama Alanının Turizm ve Rekreasyon Potansiyeli

Planlama alanında 385 km boyunca uzanan kıyı kesiminde deniz ve kıyı kaynaklarına bağlı turizm olanaklarının yanı sıra, karasal su kaynakları, akarsu, göl ve bunların oluşturduğu ekolojik sistemler ile, yaban hayatı açısından duyarlı alanlar, yer yer kıyı arkasında kalan orman alanları, görece İskenderun, Arsuz ve Samandağ çevresinde yoğunlaşan tarihi yapılar ve arkeolojik değerler, İskenderun Körfezi kıyı alanında turizm ve rekreasyon etkinlikleri için potansiyel oluşturan doğal ve kültürel kaynaklardır.

Planlama alanında, Türkiye'nin önemli uzun kumsallarının da yer aldığı kıyı kesimi, iklim verileri ve kıyı karakteri açısından, deniz ve kıyı turizmi için önemli bir potansiyele sahiptir. Ancak gerek ülke içindeki konumu, gerekse havayolu ve denizyolu ulaşım olanakları bakımından Ege ve Batı Akdeniz bölgelerine göre daha dezavantajlı bir durumda olması, bölgenin turizm altyapısı ve turizm yatırımları açısından az gelişmesine neden olmuştur.

Planlama alanı bütününde konaklama ve günübirlik tesisler sınırlı olarak gelişmiş olup Karataş ve Yumurtalık kentleri ile Tuzla ve Bahçe beldelerinin kıyı kesimi, bu tür tesislerin diğer bölgelere göre yoğunlaştığı alanlardır. Ancak, sözkonusu tesisler, nitelik ve kapasite itibarıyla, daha çok yöre ve bölge kentlerine hizmet veren bir potansiyele sahiptir. Bu yerleşmeler, aynı zamanda bölgede yazlık konut kullanımının ve talebinin yaygın olduğu yerleşmelerdir.

Planlama alanının kıyı bölgesi, iklim özellikleri ve doğal kumsallarıyla deniz ve kıyı turizmi açısından; deltalar ve lagün gölleri ile orman alanları ise, barındırdıkları yaban hayatı, habitat çeşitliliği ve peyzaj değerleriyle, eko-turizm ve doğa turizmi açısından, piknik, doğa yürüyüşü, olta balıkçılığı, kuş gözleme, foto-safari gibi günübirlik rekreasyon faaliyetlerine yönelik zengin bir potansiyel taşımaktadır. Lagün gölleri, eko-turizm potansiyeli yanı sıra su ürünleri üretimi açısından da yöre ekonomisine katkı sağlayabilecek, çok yönlü bir sulak alan ekosistemi oluşturmaktadır.

Yörenin iklimi, turizm gelişmesi ve turizm mevsiminin süresi açısından önemli avantajlar sağlamaktadır. Deniz turizmi açısından eşik değerler, açık günler sayısı için 10 gün alındığında Haziran-Ekim ayları arasındaki 5 ay; güneşlenme süresi için 8 saat alındığında

Nisan-Ekim ayları arasındaki 7 ay; deniz suyu sıcaklığı için 20 °C alındığında, Mayıs-Kasım arasındaki 7 ay, deniz turizmi açısından uygun dönemler olarak ortaya çıkmaktadır.

3.2.2. Turizmin Gelişmesi İçin Bölgesel Avantajlar

Planlama alanı, kara, hava, deniz ve demiryolu ulaşımı bakımından ülke içinde avantajlı bir konumdadır. Adana Şakirpaşa Havaalanı, Mersin ve İskenderun Limanları, feribot iskeleleri, otoyol ve karayolları ülke içi ve dışı ulaşımında seçenek oluşturmaktadır.

Planlama alanında Karataş, Yumurtalık, İskenderun, Samandağ kentlerinin servisleri, ticaret, eğlence, ulaşım, haberleşme, sağlık, spor, rekreasyon ve kültürel işlevlerin gelişmesi turizme destek olabilecek faaliyetleri barındırmaktadır.

Planlama alanı, iklim, kıyı olanakları, plaj ve koyları ile deniz ve kıyı turizmine uygun olup, yüzme, deniz kürleri, su sporları, sörf, yelkencilik, günübürlük ve rekreasyon faaliyetleri için uygun potansiyel taşımaktadır.

Bölgede, Tarsus'ta bulunan Saint Paul Kuyusu, hristiyanlar için kutsal ziyaret merkezlerinden birisidir. Tarsus yakınlarındaki Yediuyurlar (Eshab-ı Keyf) Mağarası ise Müslümanlar için kutsal bir ziyaret yeridir.

Antakya'da Saint Peter Tapınağı hristiyanlarca, Habib-Ün Neccar Külliyesi de müslümanlarca kutsal sayılan merkezlerdir. Bu yerler kültür ve inanç turizminin gelişmesi için kaynak oluşturmaktadır.

Yakın çevredeki Toroslar ve Amanos Dağları dağ, kış sporları, yayla ve çiftlik turizmi için kaynak oluşturmaktadır. Ülkemizin önemli dağcılık alanlarından Bolkar ve Aladağlar en yakın dağcılık alanları olup, dağ yürüyüşleri (trekking), dağcılık, tur kayağı için elverişlidir.

Doğal kaynakların eko-turizm yaklaşımı çerçevesinde turizm faaliyetlerine kazandırılması, alternatif turizm türlerinin geliştirilmesi bakımından önem kazanmaktadır.

3.2.3. Turizm Gelişmesini Kısıtlayıcı Faktörler, Çevre Sorunları Ve Riskler

Karaduvar ve Kazanlı'da sanayi ile tarımsal kullanımların yarattığı toprak, hava ve deniz kirliliği ile Berdan ve Seyhan Nehirlerinin taşıdığı organik madde ve sedimentlerin kıyıyı mevsimsel olarak kirletmesi, bölgede deniz ve kıyı turizminin gelişmesini kısıtlamaktadır.

Yumurtalık-Ceyhan Planlama Bölgesi'nde, enerji, petrol ürünleri ve sanayi yatırımları nedeniyle turizm gelişme potansiyeli sınırlıdır.

İskenderun, Dört Yol, Payas bölgesi, sanayi ve liman faaliyetlerinin, İskenderun kentinin güney kesimi ise ağırlıklı olarak yazlık konut gelişiminin etkisi altındadır.

İskenderun çevresinde kentsel yerleşimler, ağır sanayiler, petrol ürünleri depolama tesisleri İsdemir ve yan sanayiler, organize sanayi bölgeleri, askeri alanlar, liman tesisleri gibi birbiriyle uyumlu olmayan kullanımlar, yer almaktadır.

Bölgede, gerek büyük ölçekli sanayi faaliyetleri ile çok sayıda iskele ve İskenderun Limanı'ndan yapılan yük taşımacılığının yarattığı yoğun deniz trafiği ve denize dökülen petrol, kömür vb. maddelerin yarattığı deniz kirliliği, gerekse kıyı erozyonu ve giderek yaygınlaşan ikinci konut kullanımlarının olumsuz etkileri, deniz ve kıyı turizmine yönelik faaliyetleri ve

yatırımları kısıtlamaktadır.

3.2.4. Turizmde Gelişme Potansiyeli Olan Planlama Alt Bölgeleri

Kazanlı Planlama Alt Bölgesi

Kazanlı Planlama Bölgesi'nin geniş bir kumsala sahip olan kıyı kesiminde ağaçlandırma ile oluşmuş bir orman kuşağı vardır. Kıyı kuşağının 10 km'lik kısmı ile arkasındaki Turan Emeksiz Ormanı, "Tarsus Kıyı Kesimi Turizm Merkezi" olarak ilan edilmiştir.

Tarsus Kültür ve Turizm ve koruma ve Gelişim Bölgesi , 2004 yılında ilan edilmiş, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından çevre düzeni planı ve imar planı yapılmıştır.

Kazanlı'da kıyılar ince ve beyaz renkli kumlardan oluşmaktadır. Kıyı genişliği 50-150 metre arasında değişmektedir. Kıyılar midye ve istiridye avcılığı sonucu deniz hayvanlarının kabukları ile örtülüdür. Berdan ve Seyhan ağzından kış mevsiminde doğu akıntıları nedeniyle organik madde ve sedimentler kıyuyu mevsimsel olarak kirletmektedir.

Tarsus Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi, doğa koruma statüleri olan bir bölgedir. İmar planlarında korumaya ilişkin koşullar ve önlemler getirilmiştir. Deniz kaplumbağalarının üreme alanlarının korunması için ışık perdelemesi gibi doğal engeller öngörülmektedir.

Planlama alanında, 315 hektar alan, turizm tesis alanı, turizm amaçlı sağlık tesis alanı, kongre ve sergi merkezi, günübirlik tesis alanı ve golf turizmi alanı olarak planlanmıştır. Planda belirlenen yatak kapasitesi 7400'dür.

Karataş Planlama Alt Bölgesi

Karataş Planlama Bölgesi'nde deniz ve kıyı kaynaklarına bağlı turizm olanaklarının yanı sıra, su kaynakları ve bunların oluşturduğu ekolojik sistemler ve yaban hayatı açısından duyarlı alanlar, yer yer kıyı arkasında kalan orman alanları ve arkeolojik değerler, çeşitli turizm ve rekreasyon etkinlikleri için potansiyel oluşturan doğal ve kültürel kaynaklardır.

Türkiye'nin önemli uzun kumsallarının da yer aldığı kıyı kesimi, iklim verileri ve kıyı karakteri açısından, deniz ve kıyı turizmi için önemli bir potansiyele sahiptir.

Karataş kenti ile Tuzla ve Bahçe beldelerinin kıyı kesiminde yöre ve bölge kentlerine hizmet veren konaklama ve günübirlik tesisler yer almaktadır. Bu yerleşmelerde yazlık konut kullanımı ve talebi yaygındır.

Yumurtalık-Karataş KTKGB, Karataş-Yumurtalık sahillerini kapsamak üzere 53.523 hektar olup planlama çalışmaları devam etmektedir.

Kıyı bölgesi, iklim özellikleri ve doğal kumsallarıyla deniz ve kıyı turizmi açısından; deltalar ve lagün gölleri ile orman alanları ise, barındırdıkları yaban hayatı, habitat çeşitliliği ve peyzaj değerleriyle, piknik, doğa yürüyüşü, olta balıkçılığı, kuş gözleme, foto-safari gibi günübirlik rekreasyon faaliyetlerine yönelik eko-turizm ve doğa turizmi potansiyel taşımaktadır.

Bölgenin büyük bir kesiminin ekolojik sistem ve yaban hayatı açısından duyarlı kaynaklara sahip olması, bu bölgede deniz ve kıyı turizminin geliştirilmesine yönelik plan-proje çalışmalarında ve öngörülen yatırımlarda, koruma önlemlerinin ağırlıklı olarak dikkate alınmasını gerektirmektedir. Yumurtalık-Karataş KTKGB Alanında Kültür ve Turizm Bakanlığı

tarafından 20.000 yatak kapasitesi öngörülmüştür. Planlamada öngörülen turizm faaliyetlerinin tür ve nitelikleri ile yatak kapasitesinin mevcut potansiyeller ve kısıtlar doğrultusunda eko-turizm yaklaşımı ve taşıma kapasitelerini aşmayacak biçimde yeniden değerlendirilmesi ve 5000 yatak kapasitesini aşmaması öngörülmektedir.

Yumurtalık Planlama Alt Bölgesi

Yumurtalık kentinin batısından başlayarak Haylazlı Köyüne kadar uzanan sahil kesimi, 1991 yılında “Yumurtalık Turizm Merkezi” ilan edilmiştir. Turizm Merkezi, “Adana Yumurtalık-Karataş Kültür ve Turizm Koruma Gelişim Bölgesi” içerisinde kalmaktadır.

Yumurtalık, Karataş ile birlikte Adana'nın deniz ve kıyı turizmi potansiyeli olan iki önemli kıyı kentinden biri olup, Yumurtalık'ta kamp turizmi gelişmiştir. Kent merkezinin batısında kamu kurumlarına ve Belediyeye ait kamplar bulunmaktadır.

Yumurtalık Planlama Bölgesi'nin batısında Ceyhan Nehri ile Yumurtalık Lagünleri, bölgede, peyzaj ve habitat çeşitliliği, kuş gözlemciliği, eko-turizm ve rekreasyon potansiyeli oluşturan önemli doğal kaynaklardır.

Yumurtalık ilçesinde, Ceyhan ağzı ve Yumurtalık Körfezi arasında kalan Yumurtalık Lagünleri, tuzcul bataklıkları, tatlısu bataklıkları, çamur düzlükleri, sazlıklar, ıslak çayırlar, kumullar ve bir çam ormanından oluşan bir sulak alan sistemi olup, 16.430 ha'lık alan “Yumurtalık Tabiatı Koruma Alanı” olarak ilan edilmiştir. Aynı zamanda, 1. Derece Doğal Sit Alanı statüsünde olan Yumurtalık Lagünlerinin kumsalı, bölgede deniz kaplumbağalarının yuvalama alanı olarak belirlenen alanlardan biridir. Yumurtalık Lagünü aynı zamanda Ramsar Alanıdır.

Bölgede eko-turizme yönelik çalışmaların desteklenmesi halinde, pinus halepensis'in ülkemizdeki nadir yayılış alanlarından olan Halep Çamı ormanı, yaban hayatı ve peyzaj değerleriyle, yöre turizmine ve ekonomisine katkı oluşturacak önemli bir doğal kaynak niteliğindedir.

Antik Kilikya'nın önemli bir liman kenti olan Aegea (Ayas) kenti üzerine kurulan Yumurtalık kentinin sahil kesiminde ortaçağdan kalma Ayaş Kalesi ve Markopolo iskelesi kalıntıları ile 1536 yılına tarihlenen Osmanlı Dönemi yapısı Süleyman Kulesi bulunmaktadır.

Yumurtalık ve Karataş Planlama bölgelerinde turizm gelişmesinin ekolojik yapı ve doğal kaynaklar üzerinde olumsuz etkilerinin önlenmesi için, turizm amaçlı planlarda eko-turizm yaklaşımının esas alınması gerekmektedir.

Dörtyol-Erzin Planlama Alt Bölgesi

Erzin-Dörtyol Planlama Bölgesi'nin turizm potansiyelini kıyıları, plajlar ve arkeolojik kalıntılar oluşturmaktadır. Kültürel ve arkeolojik kaynaklar, antik dönemde Baias adıyla bilinen Payas'ın kıyı kesiminde yer alan Sokullu Mehmet Paşa Külliyesi, Payas Kalesi ve Cin Kuledir.

Bölgede deniz ve kıyı kullanımına yönelik günübirlik tesisler, Erzin ve Yeşilköy'ün kıyı kesimlerinde yer almaktadır.

Erzin kıyı kesiminde, Belediyece kamping, rekreasyon ve günübirlik kullanımlara yönelik tesisler yapılmaktadır. Yeşilköy ve Dört Yol kıyı kesiminde ise plaj tesisleri ve balık lokantaları bulunmaktadır.

Ancak Bölgede mevcut bulunan ve gelişme eğiliminde olan demir çelik sanayi, Petrol Ürünleri Depolama ve Dağıtım Tesisleri ve gemi inşa ve bakım sanayi tesislerinden ötürü turizm gelişme potansiyeli kısıtlıdır.

Arsuz Planlama Alt Bölgesi

Arsuz Planlama Bölgesi'nde turizm potansiyelini oluşturan kaynaklar, kıyılar ve doğal plajlardır. Bu potansiyel iklim koşulları, doğal çevre, orman ve tarımsal faaliyetler ile desteklenmektedir. Bölgedeki arkeolojik sitler, kentsel ve kırsal yerleşme dokusu ile sosyal yapı turizmin gelişmesini destekleyici unsurlar olarak öne çıkmaktadır.

Arsuz ilçesi, Akçalı ve Gökmeydan Mahallelerinin kıyı kesimi İl 01 1998 gün ve 23227 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak İskenderun Kıyı Bandı Turizm Merkezi olarak iki bölüm olarak ilan edilmiştir. Akçalı kesiminde kalan 320 hektarlık alanın büyük bölümü 3. derece arkeolojik sit alanı olarak tescil edilmiştir. Akçalı kesimine ilişkin 1/ 25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği ve 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı Kültür ve Turizm Bakanlığınca onanmıştır.

Gökmeydan Kesimine ilişkin planlama çalışmaları Kültür ve Turizm Bakanlığı İle Arsuz İlçe Belediye Bakanlığınca koordineli olarak yürütülmektedir. İskenderun Kıyı Bandı Turizm Merkezi Akçalı kesiminde yer alan 515 ve 516 numaralı Hazine parsellen Kültür ve Turizm Bakanlığı adına tahsislidir.

Samandağ Planlama Alt Bölgesi

Yerleşmelerin tarım alanı içinde yayılarak geliştiği Samandağ kıyı kesiminde, yazlık konutlar ve turizm tesisleri yer almaktadır.

Samandağ'da, 14,5 km uzunluğundaki kumsal, doğal plaj niteliğindedir. Kapısuyu ve Çevlik bölgesinde yer alan Seleucia Pierria Antik Kent kalıntıları, kaya tüneli, St. Simeon Stilit Manastırı vb. kaynaklar turizm sektörünün gelişmesi için potansiyel oluşturmaktadır. Samandağ kıyı bölgesi, Antakya'nın kültürel ve tarihi kaynakları ile birlikte, kıyı, inanç ve kültürel turizm açısından önemli bir potansiyel oluşturmaktadır.

Samandağ kıyı kesiminde Çevlik ve Deniz Sitesinde otel, motel, pansiyon gibi konaklama tesislerinin yanı sıra, günübirlik turizme yönelik piknik yerleri ve yeme-içme-eğlence tesisleri yer almaktadır.

Samandağ Planlama Bölgesi kapsamında 17.10.1993 gün ve 21731 Sayılı Resmi Gazete'de ilan edilen Hatay-Samandağ Turizm Bölgesi yer almaktadır. Samandağ Turizm Bölgesine ilişkin planlama çalışmaları Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Samandağ ve Arsuz Belediye Başkanlığınca koordineli olarak yürütülmektedir

Samandağ kumsalının deniz kaplumbağaları üreme alanı olması nedeniyle, kıyı kesiminde yapılacak turizm amaçlı planlarda kıyının taşıma kapasitesini aşmayacak biçimde en fazla 5000 yatak kapasitesi önerilmesi ayrıca, korumaya ilişkin koşullar ve önlemlerin getirilmesi,

üreme alanlarının korunması için ışık perdelemesi ve plaj kullanımlarının sınırlandırılması önerilmektedir.

3.2.5. İkinci Konut Kullanımı

Planlama alanında, turizm faaliyetleri ve yatak kapasitesi, alanın potansiyeline oranla gelişmemiştir. 2007 yılı itibarıyla turizm ve belediye belgeli olanlar dahil yatak kapasitesi 2820 olup bunun büyük bölümünü İskenderun kentindeki oteller oluşturmaktadır. Ayrıca kamu kuruluşlarına ait dinlenme tesislerinde 2000'e yakın yatak kapasitesi bulunmaktadır.

Planlama alanında 20.210 ikinci konut vardır. Arsuz ve İskenderun, ikinci konutun en fazla gelişme gösterdiği bölgeler olup, planlama alanındaki ikinci konutların yarısından fazlası bu planlama bölgelerinde gelişmiştir. Bunu sırası ile Dört Yol-Erzin, Karataş, Yumurtalık Planlama Bölgeleri izlemektedir. Ancak bu bölgeler, rafineri boru hatları, liman tersanecilik ve petrokimya tesislerinin yoğun olarak yer seçtiği bir bölge olmasından ötürü, dönüşüm eğilimindedir.

3.2.6. Turizm Merkezleri, Kültür Ve Turizm Koruma ve Gelişme Bölgeleri

Planlama alanının turizm potansiyelini oluşturan kaynakların niteliği, ekolojik açıdan duyarlı alanların varlığı, doğal kaynakların taşıma kapasitesi, doğaya ve çevreye saygılı turizm gelişmesini zorunlu kılmaktadır. Eko-turizm yaklaşımı olarak da adlandırılan bu yaklaşım biçimi yerel kalkınma hedefleri açısından da yararlı olacaktır. Bu kapsamda, turizm planlamasında kitle turizmi yerine eko-turizme özgü faaliyet, kullanım ve kapasite kullanımının sağlanması,

Eko-turizm küçük işletmelere ve yerel sermayenin yatırımına açık olması nedeniyle yerel ekonomiye ve kalkınmaya katkı sağlamaktadır. Bu kapsamda, turizmin, yerel ekonomilere katkı yapacak, yerel sermaye ve küçük işletmeleri özendirici, bireysel turizmi hedefleyen eko-turizm yaklaşımı çerçevesinde ele alınması ve duyarlı ekosistemler üzerine baskı yaratmayacak ve taşıma kapasitelerini gözetecek bir anlayışla ele alınması

Planlama alanında, Tarsus kıyı bandı, Karataş-Yumurtalık ve Samandağ *KTKGB*, sulak alanlar, önemli kuş alanları ve deniz kaplumbağalarının üreme alanları Ekolojik açıdan hassas alanlar olduğundan bu bölgelerdeki orman varlığının korunması ve koruma statülerinin gerektirdiği kurallara uyulmasına ilişkin önlenimin alınması,

Planlarda doğal koruma alanları ve kirletici patlayıcı sanayilerin yerleşim bölgelerinin yakınında ikinci konut gelişmesinin kısıtlanması, sahil şeridinin arkasındaki kuşağın turizm amaçlı olarak planlanmasının sağlanması gerekmektedir.

3.3. SU ÜRÜNLERİ VE BALIKÇILIK

3.3.1. SU ÜRÜNLERİ VE BALIKÇILIK POTANSİYELİ

Planlama alanında, su ürünleri ve balıkçılık faaliyetleri yerel ekonomiye katkı yapan bir sektördür. İskenderun Körfezi ve çevresinde 2006 yılı toplam deniz ürünleri üretimi; Akdeniz Bölgesi üretiminin %16'sını ve Türkiye üretiminin %1' ini oluşturmaktadır.

İskenderun Körfezi ve çevresinde rüzgar ve deniz suyu akıntılarının dinamik olması, denizdeki canlı yaşamı ve balıkçılığı olumlu yönde etkilemektedir.

Doğu Akdeniz'de bilinen 350 balık türünün birçoğu İskenderun Körfezi'nde yaşamaktadır. Özellikle Ceyhan Nehri'nin denize döküldüğü bölge balıkçılık açısından önemlidir. Bu bölgeyi balıkçılık bakımından çekici yapan etken Ceyhan Nehri'nden gelen besleyici tuzların bölgenin besin maddesini önemli derecede artırmasıdır.

Deniz canlılarının varlığı balıkçılığın yerel düzeyde gelişmesine ve **Karaduvar, Karataş, Yumurtalık, Arsuz ve Samandağ** yerleşmelerinin ekonomisinde balıkçılığın gelişmesine neden olmuştur. Bununla birlikte, İskenderun kıyı alanlarında kentleşme ve sanayileşmenin yanı sıra petrol taşımacılığına dayalı deniz ulaşımının artması, deniz kirliliği gibi nedenler balıkçılık sektörünün gerilemesine neden olmaktadır.

İskenderun Körfezi'nde su ürünleri ve balıkçılık ile ilgili faaliyetler, kıyı balıkçılığı, dalyan balıkçılığı ve kültür balıkçılığını kapsamaktadır.

▪ **Dalyan Balıkçılığı**

Dalyan balıkçılığı, denizle bağlantılı lagün göllerine mevsimlik dönemlerde girip-çıkan kefal, çupra, levrek gibi balıkların yaz, sonbahar ve kış mevsimlerinde denize dönüş sürecinde yakalanmalarını sağlayan set ve kuzuluklardan oluşan bir tuzak sistemidir. Denize göç sürecinde dalyan kuzuluklarına giren ve çit aralıklarına takılarak denize ulaşamayan balıklar, dalyan sisteminin ürününü oluşturmaktadır.

Dalyan ve lagünlerde avcılık 2012- 2016 av dönemine ait Ticari Amaçlı Su Ürünleri Avcılığını Düzenleyen 3/1 Numaralı Tebliğin "Dalyan ve Lagünlerle İlgili Düzenlemelerde Alınacak Tedbirler" başlıklı 32. Maddesinde yer almaktadır. Buna göre, Kefallerin yumurtlamak üzere deniz tarafına ve beslenmek üzere tatlı sular yönüne yaptıkları göçler esnasında lagün ve dalyan ağızlarının belirlenen zamanlarda açık tutulması, lagünlere ve dalyanların kuzuluklarına gelen yumurtalı kefallerin %10'unun deniz tarafına salınması, lagünlerin ve dalyan kuzuluklarının çit aralıkları dik konumda; Akdeniz'deki lagün ve dalyanlarında 3cm'den az olması, Lagün ve dalyan ağızlarının açık olduğu tarihlerde, ağızdan itibaren 1 mil, kapalı olduğu tarihlerde 500 metre yançaplı mesafe içerisinde, su ürünleri üretiminin yapılmaması önerilmektedir.

Planlama alanında dalyan balıkçılığı alanları, Tuzla, Akyatan, Ağyatan ve Yumurtalık lagünlerinde bulunan ve balıkçılık kooperatifleri ve kişilerce işletilen dalyanlardır. Akyatan Gölü, Doğu Akdeniz'in en zengin dalyanlarından birisidir.

Dalyanlarda, ekolojik nedenlerle dalyanın deniz bağlantısının kesilmesi, su kalitesinin hidrolojik ve çevresel nedenlerle bozulması gibi yapısal sorunlar bulunmaktadır. Ayrıca, geleneksel işletme yöntemleri yetersiz kalmakta, üretim kaybına neden olmaktadır.

Yumurtalık Lagünlerinde yer alan Çamlık ve Yelkoma Dalyanlarında, Ceyhan Nehri üzerinde yapılan barajlar ve taşkın önleme seddeleri nedeniyle tatlısu ve besin maddesi girişinin azalmasına bağlı olarak, geçmiş yıllara göre balık üretiminde büyük bir azalma olmuştur. Akyatan Lagününde 1980'lerde yıllık 70 ton olan balık üretimi 2000'li yıllarda 10 tona inmiştir.

Lagünler su ürünleri açısından yüksek verimlilikteki üretim kapasitesine sahip olmakla birlikte,

aynı zamanda ekolojik ve biyolojik çeşitlilik açısından duyarlı alanlardır. Bu nedenle lagün göllerindeki dalyanların, üretim kapasitesine bağlı olarak geleneksel üretim yöntemlerinin kullanıldığı alanlar olarak değerlendirilmesi ve küçük ve orta ölçekli balıkçılık için, kooperatif örgütlenmesi ve yerel koşullar göz önüne alınarak balıkçılık yönetim planlarının hazırlanması önerilmektedir.

Ülkemizde dalyanlarla yapılacak olan üretim Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı' "Denizlerde ve İç Sularda Ticari Amaçlı Su Ürünleri Avcılığı"nı düzenleyen 2006–2008 av dönemine ait 37/1 numaralı sirkülerde "Dalyan ve Lagünlerde Alınacak Tedbirler" bölümünde düzenlenmiştir. Buna göre,

Kefallerin yumurtlamak üzere deniz tarafına ve beslenmek üzere tatlı sular yönüne yaptıkları göçler esnasında lagün ve dalyan ağızlarının belirlenen zamanlarda açık tutulması, lagünlere ve dalyanların kuzuluklarına gelen yumurtalı kefallerin %10'unun deniz tarafına salınması ,

Lagünlerin ve dalyan kuzuluklarının çit aralıkları dik konumda; Akdeniz'deki lagün ve dalyanlarında 1.7cm'den az olması,

Lagün ve dalyan ağızlarının açık olduğu tarihlerde, ağızdan itibaren 1 mil, kapalı olduğu tarihlerde 500 metre yarıçaplı mesafe içerisinde, su ürünleri üretiminin yapılmaması önerilmektedir.

Ülkemizde dalyan konusunda yaşanan sorunlardan birisi de dalyanların kişilerce işletilmesinden kaynaklanmaktadır. Dalyan yerleri sınırlı olduğundan dalyanların kullanımı ve işletilmelerinin kişilerce değil balıkçılık kooperatifleri tarafından yapılması veya kişilere dönemsel olarak kiralanması önerilmektedir.

Dalyan balıkçılığı, bölgede geleneksel pasif balıkçılık yöntemlerinden olup gerekli düzenlemeler Bakanlıkça yapılmıştır. Motor gücünün devreye girmediği bu balıkçılık yöntemi düzenlemelere uygun yapılması halinde doğal popülasyonlar üzerinde olumsuz etki yapmamaktadır. Uygun alanların bilimsel kriterlere bağlı kalınarak belirlenmesi halinde dalyan balıkçılığının geliştirilmesi önerilmektedir.

Dalyanlar ve deltalar yavru balık üretimi potansiyeli olan alanlardır. Seyhan, Ceyhan deltaları ile Akyatan, Ağyatan ve Yumurtalık lagünlerinin çevresinde yavru balık üretimine uygun alanlar bulunmaktadır. Bu alanlar 1992 yılında Türkiye'de su ürünleri yetiştiriciliğine uygun yerlerin tespiti amacı ile yapılan araştırmalar ve Tarım İl Müdürlüklerinin yaptıkları araştırmalarla tespit edilmiştir.

Yavru balık üretimine uygun alanlar, mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca 1996'da onaylanan Adana-Karataş-Yumurtalık Kıyı Kesimi Çevre Düzeni Planı kararlarına da yansıtılmıştır.

Bölge ve ülke balıkçılığı açısından önemi olan bu alanların mekansal planlama ve yönetim planlarında göz önüne alınması önem arz etmektedir.

▪ Kıyı Balıkçılığı

Kıyı balıkçılığı, gırgır, olta, paraketa, trol ve uzatma ağıları kullanılarak kıyıda yapılan ticari balıkçılık faaliyetleridir. Planlama alanında, kıyı balıkçılığına uygun alanlar "1380 Sayılı Su

Ürünleri Kanunu"na göre 1982 ve 1983 yıllarında tespit edilerek, Bakanlar Kurulu kararı ile ilan edilmiş olup, planlama alanındaki kıyıların tamamı su ürünleri üretim alanıdır.

Ticari Amaçlı Su Ürünleri Avcılığını Düzenleyen 3/1 Numaralı Tebliğe göre, Mersin-Karaduvar ile Ceyhan nehri ağız arasında 3 mil, Mersin İH Dana adasında sahilden itibaren 2 mil, İskenderun Körfezi'nde 2 mil, Akıncı Bumu İle Suriye sınırı arasında 1 mil içerisinde dip trolü ile avcılık yapılması yasaklanmıştır.

Planlama alanında askeri yasak bölgeler ve güvenlik bölgelerinde su ürünleri avcılığı dönemsel olarak yasaklanmıştır. A-76 Eğitim ve Atış Sahası, Yumurtalık-Arsuz arasındaki bölgeyi kapsamaktadır. Ayrıca, Ceyhan ve Dört Yol Botaş, İsdemir, İskenderun ve Mersin Limanları ve iskelelerin çevresinde seyir güvenliği nedeniyle su ürünleri avcılığı yasaklanmıştır.

Hatay İli Dört Yol İlçesi, Botaş Petrol Yükleme İskelesi Özel Güvenlik Bölgesinde, Adana İli Ceyhan İlçesi Botaş Petrol Yükleme İstasyonu Özel Güvenlik Bölgesinde, Adana ili Yumurtalık İlçesi Sugözü Elektrik Santrali bulunduğundan bu alanlarda avcılık tamamen yasaklanmıştır.

Planlama alanında, Karaduvar, Karataş, Yumurtalık, Dört Yol, İskenderun, Işıklı-Konacık ve Samandağ ve Çevik'te 7 balıkçı barınağı bulunmaktadır.

İskenderun Körfezi'nde balıkçılıkta kullanılan başlıca araçlar; dip troller, gırgırlar ve uzatma ağlarıdır. Dip troller dip balıkların avlanmasında kullanılan en etkili yöntemdir. Tekneler dip balıkları ve karideslerin yoğunlaştığı Samandağ-Mersin arasında Mayıs-Eylül ayları arasında avlanmaktadır. Trollerin kıyıya yanaşma mesafeleri sirkülerde 1 ile 3 deniz mili olarak kısıtlanmıştır. Dip troller, deniz dibini tarayarak orada yaşayan her tür dip balığı yakalamaktadır. Bu yöntemle deniz ekosisteminin en önemli parçası sayılan bentik ekosistem zarar görmektedir. Gırgır avcılığı kıyıda İtibaren 24 metre derinlikten sığ sularda yasaktır. Uzatma ağları deniz kaplumbağaları için en önemli tehlikedir. Bu ağlar genellikle küçük balıkçı teknelerince kullanılmakta ve denizde bir iki gün kalmaktadır. Bu nedenle ağa takılan kaplumbağaların yaşama şansı kalmamaktadır. Özellikle, *Chelonia Mydas* için son derece önemli bir habitat olan Yumurtalık Koyu'nda bu ağların kullanılması deniz ekosistemini olumsuz etkilemektedir.

▪ Kültür Balıkçılığı

Kültür balıkçılığı, balık çiftliği olarak adlandırılan ve deniz içi kafeslerinde balık üretmeye yönelik faaliyetleri kapsamaktadır.

Planlama alanı su kaynakları yönünden sahip olduğu zenginliğe ve mevcut potansiyeline rağmen bu potansiyelin değerlendirilemediği, kültür balıkçılığı yoluyla üretimin yetersiz olduğu görülmektedir. Bunun nedeni deniz ve tatlı sularda avcılık yoluyla üretimin varlığı ile yörenin beslenme alışkanlıkları, ülkenin ekonomik koşulları ve su ürünleri yatırım giderlerinin yüksek, buna karşın kredi ve özendirme politikalarının yetersiz olmasıdır.

Kültür balıkçılığı yapılacak alanların yer seçimi ve koşulları mülga Çevre ve Orman Bakanlığı'nın 24 Ocak 2007 tarihli "Denizlerde Balık Çiftliklerinin Kurulamayacağı Hassas Alan Niteliğindeki Kapalı Koy ve Körfez Alanlarının Belirlenmesine İlişkin Tebliğ"de belirtilmiştir.

Buna göre;

Kapalı koy ve körfezlerin, rüzgar ve akıntı açısından sorunlu ve ötrofikasyon riski altında olması nedeniyle tercih edilmemesi,

Balık çiftliği kurulacak alanların derinliği 30 metreden fazla, kıyıdan 0.6 deniz milinden ve akıntı hızının 0.1 m/sn'den az olmaması,

Doğal ve arkeolojik sit alanlarında balık çiftliklerinin kurulmaması önerilmektedir.

Plan paftaları üzerinde gösterimi yapılmış olan kültür balıkçılığı alanları Tarım ve Orman Bakanlığınca belirlenerek diğer kurum ve kuruluşlar ile de mutabık kalınan alanlar olup faaliyetlerin bu alanlara yönlendirmesi önerilmektedir.

PLAN DEĞİŞİKLİĞİ ONAMA SINIRI

3.3.2. Gelişme Stratejileri

Planlama alanında balık türlerinin ve stoklarının azalması, doğal koruma, askeri alanlar ve seyir güvenliği gibi nedenlerle getirilen kısıtlama ve yasaklar, avlanma alanlarını daraltmaktadır.

Dalyan balıkçılığında ekolojik değişime ve işletmecilik sorunlarına dayalı sorunlar, kıyı ve trol balıkçılığında sürdürülebilir kaynak kullanımının sağlanamayışı, kültür balıkçılığının gelişmemiş olması, su ürünleri ve balıkçılık sektörünün temel sorunları olarak ortaya çıkmaktadır.

Körfezde bazı deniz memelilerinin varlığı tespit edilmiştir. Ekosistemin hassas dengesinin en önemli göstergesi olarak kabul edilen deniz memelileri, aynı zamanda ülkemizin de taraf olduğu uluslararası anlaşmalara göre korunması gerekli türler statüsündedir.

Planlama alanı aynı zamanda deniz kaplumbağaları için Türkiye'deki sayılı yuvalama ve üreme alanlarını da barındırmaktadır.

Bu kapsamda, gerek kültür balıkçılığı gerekse endüstriyel balıkçılığın olduğu alanlarda, koruma alanları için bayrak tür olan deniz kaplumbağalarının varlığı dikkate alınarak yönetim planları hazırlanmalıdır.

Planlama alanı genelinde balıkçılık faaliyetleri, evsel kaynaklı kirlenmenin yanı sıra, Kazanlı, Yumurtalık-Ceyhan ve İskenderun Planlama Bölgelerinde yoğunlaşan sanayi alanlarının, petrol ürünleri tesislerinin, enerji yatırımlarının ve bölgedeki yoğun deniz trafiğinin deniz ortamında yarattığı kirlilik etkilerinin yanı sıra, mendireklerin körfezin doğal akıntı sistemini bozması, dinamit, kafes ve ışıkla avcılık yöntemleri, kaçak balıkçılık, trol ve gırgırların aşırı ve -yasak olmasına karşın- kıyıya yakın yerde avlanması, körfez ağzında yapılan ışıkla avcılığın körfeze balık girişini engellemesi ve av sezonunun üreme dönemleri ile çakışması gibi etkenler, körfezde balık stokların hızlı bir şekilde azalmasına neden olmaktadır. Aşırı avcılık sonucu bölgedeki tür kompozisyonu değişmeye ve Lessepsiyen türlerin baskınlığı artmaya başlamıştır.

Gelişmiş ülkelerde, kıyı alanlarında balıkçılık faaliyetleri üzerinde insan kaynaklı olumsuz etkileri yavaşlatmak, durdurabilmek ya da tersine çevirebilmek için önemli bir araç olarak "deniz koruma alanları" ve "ekolojik balıkçılık" yaklaşımı öne çıkartılmalıdır.

Bölgede balıkçılık faaliyetlerinin planlanmasında; sanayi alanlarına, yerleşim bölgelerine evsel atıklara, lagün ve sulak alanlara, üretim kapasitesi ve biyolojik çeşitliliğin korunmasına ve koruma altındaki türlerin varlığına göre balıkçılık yönetimi planlarının yapılması önem kazanmaktadır.

Bölgede deniz ulaşımının önemi ve turizm potansiyeli yüksek olan bölgeler dikkate alınarak, kültür balıkçılığının teşvik edileceği bölgelerin, özellikle deniz trafiğini engellemeyecek ve turizm gelişmesini olumsuz etkileyecek alanlar olması önem kazanmaktadır. Kültür balıkçılığı (balık çiftlikleri) için öncelikli alan olarak Arsuz-Samandağ arasındaki dağlık ve ormanlık bölge- ele alınmalıdır

3.4. KORUMA ALANLARI

Planlama alanında 385 km. boyunca uzanan kıyı bölgesinde, Berdan, Seyhan ve Ceyhan Nehirlerinin oluşturduğu geniş deltalar, lagün gölleri ve kumul sistemleri, denizel ve karasal biyoçeşitlilik açısından çok önemli olup zengin bir ekolojik sistem oluşturmaktadır. Bu ekolojik sistem Kazanlı'dan Yumurtalık'a kadar devam etmektedir. Karataş yerleşmesi de bu sistemin içinde kalmaktadır. Biyoçeşitlilik açısından zengin olan deniz kaplumbağaları üreme alanı ve kuşların yaşam ortamı olan bu alanların önemli bir bölümü sulak alan, yaban hayatı koruma alanı, tabiatı koruma alanı, doğal sit alanı gibi çeşitli statülerde koruma altına alınmıştır. Arsuz - Samandağ kıyıları da yaban hayatı koruma alanı ve deniz kaplumbağaları üreme alanı gibi statülere sahip koruma alanlarının yer aldığı bir bölgedir.

Plan kapsamında Planlama çalışması ile geniş alanları kapsayan doğa koruma alanları, kaynak değerleri açısından incelenmiş ve koruma stratejileri geliştirilmiştir. Ayrıca bu süreçte doğal ve kültürel verilerin bir bütünlük içerisinde değerlendirilebilmesi amacıyla, kıyı kesiminde kalan ve arkeolojik sit alanı statüsünde olan kültürel veriler de bu bölümde ele alınmıştır.

▪ Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları

Yaban hayatı alanlarının gelişme ve yönetim planları, Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nca onaylanarak yürürlüğe konulmaktadır.

Yaban hayatı geliştirme sahalarında koruma ve sürdürülebilir kullanma ilkesi doğrultusunda belirlenen koruma hedeflerine, nihai olarak vizyona ulaşılmasını amaçlayan strateji ve eylemlerin önceliklendirilerek, uygulamaları zaman ve mekan düzeyinde düzenleyen ve uygulamaların izlemesini öngören, uygulayıcıya yol gösteren, 1/25000 ölçekli haritalarla alan kullanımının ve plan kararların görselleştirildiği, stratejik bir doküman olan Yönetim ve Geliştirme Planları Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne hazırlanmakta ve onaylanarak yürürlüğe konmaktadır. Bu sahalar Orman ve Su İşleri Bakanlığına bağlı 15 Bölge Müdürlüğü ve bünyesindeki 81 İl Şube Müdürlüğü ile yönetilmektedir. Ülkemiz genelinde ilan edilmiş 81 adet yaban hayatı geliştirme sahası bulunmakta ve bunların toplam alanı 1.192.809 hektardır.”

Seyhan – Ceyhan delta sisteminde yer alan Tuzla, Akyatan, Ağyatan Gölü ve Yumurtalık Lagünleri zengin bir sulak alan eko-sistemi oluşturmaktadır. Bu ortam, nadir türleri de içeren kuşlar ile deniz ve kara canlılarının ürettiği, barındığı alanlar olup doğal sit, yaban hayatı koruma geliştirme, deniz kaplumbağaları üreme alanı gibi çeşitli statülerde koruma altına alınmıştır.

Ülkemizde av ve yaban hayvanları ile birlikte bunların yaşama ortamlarını korumak amacıyla yaban hayatı koruma ve yaban hayatı geliştirme alanlarının kuruluşu, yönetimi, denetimi ve bu alanlarda izin verilecek ve yasaklanacak faaliyetlerle ilgili usul ve esaslar, 08.11.2004 tarihli “Yaban Hayatı Koruma ve Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları ile İlgili Yönetmelik” kapsamında düzenlenmiştir.

Yaban Hayatı Geliştirme Alanı, yaban hayatı değerlerine sahip, korunması gerekli yaşam ortamlarının bitki ve hayvan türleri ile birlikte korunduğu ve devamlılığının sağlandığı alanlardır.

“11.07.2003 tarih ve 25165 Sayılı Resmi Gazete ile yayımlanarak yürürlüğe giren 4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun 2. Maddesinde; Yaban hayatı geliştirme sahası: Av ve yaban hayvanlarının ve yaban hayatının korunduğu, geliştirildiği, av hayvanlarının yerleştirildiği, yaşama ortamını iyileştirici tedbirlerin alındığı ve gerektiğinde özel avlanma plânı çerçevesinde avlanmanın yapılabildiği sahalardan olarak tanımlanmıştır.

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 4. Maddesinin 8. Fıkrasına istinaden hazırlanarak 08.11.2004 tarih ve 25367 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Yaban Hayatı Koruma ve Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları ile ilgili Yönetmelik ile yaban hayatı geliştirme sahaslarının kuruluşu, yönetimi, denetimi ve bu alanlarda izin verilecek ve yasaklanacak faaliyetler düzenlenmiştir.

Planlama Bölgesi tarifinden anlaşıldığı üzere planlama bölgesinde yaban hayatına yönelik olarak ilan edilmiş 3 adet Yaban Hayatı Geliştirme Sahası bulunmaktadır. Bunlar; Hatay İskenderun Arsuz Yaban Hayatı Geliştirme Sahası, Adana Akyatan Gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası, Adana Tuzla Gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahasıdır.

▪ **Hatay İskenderun Arsuz Yaban Hayatı Geliştirme Sahası**

Toplam 49.395 ha. olan “Yaban Hayatı Koruma Sahası”nın kıyıda kalan kesimi, aynı zamanda Samandağ Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi içinde kalmaktadır. Antakya Orman İşletme Müdürlüğü sorumluluğunda iken 1999 yılında mülga 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu çerçevesinde 48.500 ha. olarak Arsuz-Fırınz Yaban Hayatı Koruma Sahası olarak ilan edilmiştir. 2005 yılında 4915 sayılı Kara avcılığı kanununa göre saha yeniden değerlendirilerek 26.076,68 ha. alan İskenderun-Arsuz Yaban Hayatı Geliştirme sahası olarak ilan edilerek 05.10.2006 tarih ve 26310 sayılı resmi gazetede yayımlanmıştır. İskenderun-Arsuz Yaban Hayatı Geliştirme Sahası, Hatay İli'nin İskenderun, Antakya (Merkez), Samandağ ve Belen ilçeleri sınırları içerisinde kalmaktadır. Arsuz YHGS için iki önemli hedef tür vardır. Bunlar, Yabankeçisi ve Karaca'dır. Alanın Yönetim ve Gelişme Planı

11.02.2013 tarihinde Doğa Korumama ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünce onaylanarak yürürlüğe girmiştir.

▪ **Adana Akyatan Gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası**

Karataş kıyı kesiminde Akyatan Gölü ve kumul ormanlarını kapsayan 11.244 ha. alan, Akyatan Gölü ile Akdeniz arasında genişliği yer yer 3-4 km., uzunluğu 21 km.'yi bulan, üzerinde 10-15 metre yükseklikte kum tepelikleri bulunan Türkiye'nin en büyük kumullarının yer aldığı bir bölgedir. Tarım alanlarının kum ve rüzgar erozyonundan korunması amacıyla ağaçlandırılmıştır. Akyatan Kıyı Kumulları Ağaçlandırması 2018 ha. alanı kapsamaktadır. Bu kumullar ve Lagün nesli küresel ölçekte tehlike altında olan yeşil deniz kaplumbağasının (*Chelonia mydas*) Ülkemiz kıyılarındaki en önemli üç üreme alanından biridir. Yeşil Deniz Kaplumbağasının tüm Akdeniz'de yoğunlukla yuvaladığı 5 alandan biridir.

Akyatan Lagününün tamamı Adana İli Karataş ilçesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Akyatan Lagünü, güneyindeki Akyatan-Kapı kumul tespit ve ağaçlandırma sahasını da kapsayacak şekilde 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun 16. maddesine dayanarak 1986 yılında Merkez Av Komisyonu kararıyla "Su Kuşları ve Turaç Koruma ve Üretme Sahası" olarak korumaya alınmıştır. Koruma alanı adı 1987 yılında "Akyatan Lagünü Yaban Hayatı Koruma Sahası", 2005 yılında ise "Akyatan Lagünü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası" olarak değiştirilmiştir. Alan 15 Nisan 1998 tarihinde ise Sulaklanları Korunması (Ramsar) Sözleşmesi Listesine dahil edilerek alanın ekolojik karakterinin aynen korunacağı uluslararası düzeyde de taahhüt edilmiştir. Akyatan lagünü 1997 yılında Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu uyarınca 1. Derecede Doğal Sit Alanı ilan edilmiştir. Akyatan Lagünü Türkiye'nin en büyük lagün gölüdür.

▪ **Adana Tuzla Gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası**

Tuzla Lagünü Çukurova Deltası'nın en batısında yer alır. Tuzla Lagünü ise 1995 yılında "Yaban Hayatı Koruma Sahası" ilan edilmiş, Akyatan lagünü gibi statüsü 2005 yılında "Yaban Hayatı Geliştirme Sahası" olarak değiştirilmiştir. Tuzla Lagünü uluslararası ölçütlere uluslararası öneme sahip sulak alan ekosistemidir. Tuzla lagünü çevresindeki doğal alanları kapsayacak şekilde 1997 yılında Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu uyarınca Doğal Sit Alanı ilan edilmiştir.

Lagünün doğusunda geniş çamur düzlükleri ve tuzcul bataklıklar yer almaktadır. Batısında, Seyhan Nehri'den gelen bağlantı kanalının lagünle birleştiği bölgede sık bitki örtüsüyle kaplı tatlı su bataklıkları ve küçük sazlıklar bulunmaktadır. Lagünün suyu yılın büyük bir bölümünde tuzludur. Kış yağışlarından sonra su seviyesi yükselmekte ve lagün suyunun tuzluluğu azalmaktadır. Lagünlerde geleneksel dalyan balıkçılığı yapılmaktadır.

Turan Emeksiz Ormanı Turan Emeksiz Ormanı, Tarsus kıyı kesiminde hareketli kumların oluşturduğu kumul tepelerinin hareketlerini ve rüzgar erozyonunu önlemek ve arkasındaki tarım alanlarını korumak amacıyla, Orman Genel Müdürlüğü'nce 1962-1969 yılları arasında

oluşturulmuştur. 12 km'lik kıyı boyunca derinliği 1-2 km arasında değişen Turan Emeksiz ormanı, 1654 ha.'dır. Alanda okaliptus, sahilçamı ve fıstıkçamı ağaçlarından oluşan bitki toplulukları bulunmaktadır.

3.4.1. MİLLİ PARKLAR, TABİAT PARKLARI, TABİATI KORUMA ALANLARI: SULAK ve HASSAS ALANLAR

Ülkemizde milli park, tabiat parkı ve tabiatı koruma alanı olarak ilan edilen alanlarda, planlama, uygulama ve denetim süreçlerine ilişkin işlemler ve yetkiler, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu ve Milli Parklar Yönetmeliği kapsamında düzenlenmiştir. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Milli Parklar konusunda yetkili makamdır.

Tabiatı Koruma Alanı, bilim ve eğitim bakımından önem taşıyan, nadir, tehlikeye maruz veya kaybolmaya yüz tutmuş ekosistemler, türler ve tabii olayların meydana getirdiği seçkin örnekleri barındıran ve mutlak korunması gerekli olup sadece bilim ve eğitim amaçlarıyla kullanılmak üzere ayrılmış tabiat parçalarıdır. Planlama alanında farklı türler ve ekosistemleri içeren alanlar bulunmaktadır:

Mersin Bozyazı Kızıl liman Burnu ve çevresi: Akdeniz Foku, tepeli Karabatak, Orfoz, Lagoz, sarp kayalıklar ve deniz mağaraları mevcut.

Hatay Samandağ Kumulları: Deniz kuşları, Akdeniz Foku, deniz kaplumbağası, yeşil deniz kaplumbağası. Önemli türler için üreme ve barınma alanı.

Mersin Gazipaşa- Anamur kıyıları: Boz yelkovan, tepeli karabatak, Kilikya kolonisi, Akdeniz foku, deniz kaplumbağası üreme alanı, Nil kaplumbağası, orfoz.

Mersin Kazanlı Kumsalı, Mersin Göksu Deltası, Mersin Alata Sahili: Deniz kaplumbağası üreme alanı

Hatay İskenderun Kaleköy mevki, Hatay İskenderun Altinkum mevki: Yeşilbaş kaplumbağa ve iribaş kaplumbağaların (*Caretta caretta*) üreme ve beslenme alanıdır.

Hatay Yayladağı Keldağ mevki: Akdeniz Fokunun üreme ve yaşam alanını oluşturan mağaralar ve kumsallara sahip. Aynı zamanda vatoz, kemane ve köpek balıkları gibi kıkırdaklı balıklarla yunus balıkları deniz memelileri içinde üreme ve yaşam alanıdır.

Mersin/Tarsus Seyhan Deltası: Yaklaşık 6145 ha IUCN,CBO, CITES gibi organizasyon ve uluslararası antlaşmalarca korunan Rhinobatas rihinobatas ve *Carcharhinus plumbeus* başta olmak üzere bölgedeki en önemli üreme alanını içermektedir. Yapılacak olan çalışmada bu hususların göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

3.4.2. Sulak Alanlar

“Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme (Ramsar Sözleşmesi)”nin uygulanmasına yönelik olarak, uluslararası öneme sahip olsun veya olmasın tüm sulak alanların korunması, geliştirilmesi ve bu konuda görevli kurum

ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyon esasları, Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği kapsamında düzenlenmiştir.

Sulak Alan, Ramsar Sözleşmesi gereğince, alçak gelgitte, derinliği altı metreyi aşmayan deniz suyu alanlarını da kapsamak üzere, doğal ya da yapay, sürekli ya da geçici, durgun ya da akar, tatlı, acı ya da tuzlu bütün sular ile bataklık, sazlık, ıslak çayır ve turbalıklar alanlardır.

Ramsar Alanı, Ramsar Sözleşmesi gereğince,"Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Listesi"ne dahil edilen sulak alanlardır.

Planlama alanı sınırları içerisinde, Seyhan-Ceyhan Delta sisteminde yer alan kalan Tuzla, Ağyatan, Akyatan ve Yumurtalık Lagünleri, Türkiye'nin uluslararası öneme sahip sulak alanları arasında yer almaktadır. Akyatan ve Ağyatan gölleri, barındırdığı kuş türleri açısından Türkiye'deki 19 sulak alandan 2'sini oluşturmaktadır. Akyatan ve Yumurtalık Lagünleri ise, Ramsar listesine alınmıştır.

Yumurtalık Lagünleri ve Tabiatı Koruma Alanı: Yumurtalık ilçesindeki Yumurtalık Lagünü Tabiatı Koruma Alanı, Ağyatan Gölü ile Yumurtalık kenti arasındaki 16.979 ha.'lık alanı kapsamaktadır_Ceyhan ağız ve Yumurtalık Körfezi arasındaki geniş bir alanı kapsayan Yumurtalık Lagünleri, tuzcul bataklıkları, tatlısu bataklıkları, çamur düzlükleri, sazlıklar, ıslak çayırlar, kumullar ve çam ormanından oluşan bir sulak alan sistemidir. Başlıca sulak alanlar Çamlık (ya da Yumurtalık) Lagünü, Yelkoma Gölü, Ömer Gölü, Yapı Gölü ve Darboğaz Gölü'dür. Düzensiz bir kıyı çizgisine sahip bölge, denizle birçok noktada birleşmektedir. İlkbahar ve yaz aylarında bir bölümünün kurumasıyla, kuzeyde geniş çamur düzlükleri oluşmaktadır.

Orman ve su işleri Bakanlığı'nca 08.07.1994'de ilan edilen "Yumurtalık Lagünü Tabiatı Koruma Alanı"nda kumsal uzunluğu 24.5 km'dir. Alanda, akarsu, durgun su, karasal ve deniz ekosistemleri, birbiri ile sürekli ilişki içinde olan bir ekosistemler bütünü oluşturmaktadır.

Yumurtalık Lagünü Tabiatı Koruma Alanı, gerek kıyı kumulları, gerekse barındırdığı bitki ve hayvan türleri ile kompleks bir yapı oluşturmaktadır. Kıyı kumulları flora açısından çok zengindir. Alan, Ülkemizde Halep Çamı (Pinus halepensis)'nin nadir bir yayılış alanı olmasının yanında nesli tehlikeye düşmüş su kuşlarına yaşama ortamı sağlamaktadır. Yumurtalık Kumsalları, aynı zamanda Türkiye'nin Akdeniz kıyılarında deniz kaplumbağası yuvalama alanı olarak belirlediği 20 alandan birisidir. Yumurtalık Körfezi, nesli tehlikede olan Yeşil deniz kaplumbağası için, Akdeniz'de bilinen nadir kışlama alanlarından biridir.

Yumurtalık Lagünlerinde, açık su yüzeyleri, sazlıklar, tatlı ve tuzlu bataklıklar, tatlı su birikintileri, gölcükler, geniş kumul ekosistemleri, kumsallar gibi farklı ekolojik karakterdeki yaşam ortamları, başta su kuşları olmak üzere değişik türde çok zengin bir yaban hayatının barınmasına olanak sağlamaktadır.

Türkiye'nin uluslararası öneme sahip sulak alanları arasında yer alan Yumurtalık Lagünleri, Ramsar listesine alınmıştır. Akdeniz kıyılarında deniz kaplumbağası yuvalama alanı olarak belirlenen 20 alandan biridir.

Bakanlar Kurulu'nun 31.03.1994 tarihli kararıyla 16.430 ha'lık alan "Yumurtalık Tabiatı Koruma Alanı" olarak; Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 19.11.1993 tarih ve 1609 sayılı kararıyla 1. derece doğal sit alanı ilan edilmiştir.

1930'lu yıllarda Ceyhan Nehri'nin yatağının değişmesi, tarım, sanayi ve yerleşimlerden kaynaklanan kirlenmeler, çayır, mera ve kumulların tarım alanlarına dönüştürülmesi, yasa dışı avcılık ve yavru balık toplanması, Yumurtalık Lagünlerinde doğal yaşam ortamını olumsuz etkilemektedir.

Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği'ne ve Ramsar Sözleşmesi'ne uygun olarak alanın korunmasına yönelik "Yumurtalık Lagünleri Sulak Alan Yönetim Planı" hazırlanmış ve "Yumurtalık Lagünleri Yerel Sulak Alan Komisyonu" oluşturulmuştur.

Tuzla Gölü

Tuzla Gölü'nün yüzölçümü 2800 ha, göl alanı 534 ha'dır. Gölün suyu, yılın büyük bir bölümünde hafif tuzludur. Gölün özellikle doğu tarafında geniş çamur düzlükleri ve tuzcul bataklıklar bulunur. Göl, denizden alçak ve dar bir kumul şeridiyle ayrılır. Kısa bir kanal gölün denizle bağlantısını sağlar.

1. derece doğal sit alanı olan Tuzla Gölü, 1995 yılında Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından "yaban hayatı koruma alanı" olarak belirlenen 5769 ha alan içinde kalmaktadır.

Tuzla Gölü çevresinde sürdürülen tarımsal faaliyetlerin yanısıra, çevre yerleşmelerde göç ve nüfus artışı ve yerleşim baskısı, bölgedeki doğal alanlar üzerinde olumsuz çevresel etkiler yaratmaktadır.

Ağyatan Gölü

Ceyhan Nehri deltasının batısında yer alan Ağyatan, bir lagün gölü olup, yüzölçümü 2200 ha, göl alanı 1130 ha'dır. Kuzeyinde geniş ıslak çayırliklar ve kıyılarda küçük bataklık alanlar bulunur. Göldeki su seviyesinin, Çukurova'daki diğer sulak alanlara oranla daha az farklılık göstermesi, çevresinde çamur düzlüğü ve tuzcul bataklıkların oluşumunu sınırlamıştır. Güneyindeki yüksek kumullar gölü denizden ayırmıştır. Göl ile deniz arasında bağlantıyı Hurma Boğazı sağlamaktadır.

Çeşitli su kuşları için uygun bir yaşam alanı olan Ağyatan Gölü'nde, Türkiye'de sadece Çukurova lagünlerinde yaşayan yaz ördeğinden başka, sakarmeke, fiyu, dikkuyruk, turaç, küçük sumru ve çulluk gibi kuş türleri bulunmaktadır.

Akyatan Gölü

Akyatan Gölü'nün yüzölçümü 14,000 ha olup, Türkiye'nin en büyük lagün gölüdür. Ortalama su seviyesindeki alanı 4900 hektar, en derin yeri 4 metredir. Seyhan Nehri'nin eski bir azmağı olan Akyatan Gölü, yaz boyunca gölü besleyen suların azalması ve yüksek buharlaşma nedeniyle çok küçülmektedir.

Göl 2 km'lik dar bir kanalla denize bağlanmaktadır. Tuzlu bir göl olmakla birlikte, tuzluluk oranı, yağış miktarı ve sulama dönemindeki drenaj suyu girişi gibi nedenlere bağlı olarak mevsimlere göre değişmektedir.

Göl ile deniz arasında yer yer genişliği birkaç km'yi, yüksekliği ise 20 metreyi bulan kumullar yer almaktadır.

Akyatan Lagünü'nde açık su yüzeyleri, sazlıklar, tatlı ve tuzlu bataklıklar, tatlısu birikintileri, gölcükler, geniş kumul ekosistemleri, kumsallar gibi farklı ekolojik karakterlerdeki yaşam ortamları, başta su kuşları olmak üzere değişik türlerden deniz ve kara canlılarından oluşan zengin bir yaban hayatının barınmasına ve bitki çeşitliliğine olanak sağlamıştır.

Alanın en önemli fauna elemanlarını su kuşları oluşturmaktadır. Göç yolu üzerinde bulunması, yaşam ortamının çeşitliliği ve uygun iklim koşulları, alanı kuş varlığı yönünden zengin ve önemli kılmıştır. Göç sırasında binlerce kıyı kuşu gölde konaklamaktadır.

Lagün gölünü ve ağaçlandırma alanını kapsayan toplam 11,244 hektarlık alan 1987 yılında "Yaban Hayatı Koruma ve Üretim Alanı" ilan edilmiştir. Bu alanda ayrıca bir Ceylan üretim istasyonu vardır. Akyatan Lagünü, barındırdığı kuş türleri açısından Türkiye'deki 19 sulak alandan biri olup, 1998 yılında Ramsar Sözleşmesi listesine alınmıştır.

Akyatan Tuzla Yönetim Planı ile Yumurtalık Lagünleri Yönetim Planları hazırlanmış olup, halen yürürlüktedir. Akyatan kumsalı ise, Deniz Kaplumbağaları Üreme Alanı statüsündedir. Akyatan Gölü Sulak Alanı ve Deniz Kaplumbağaları Üreme Alanı 1.ve 2. derece doğal sit alanıdır.

Alanın tamamı "yaban hayatı koruma sahası" olduğu için avcılık yasaklanmıştır. Ancak, usulsüz ve yasa dışı avlanma, yavru balık toplanması ve tarım alanlarından gelen kirlilik, göldeki balık popülasyonlarının zarar görmesine neden olmaktadır.

3.4.3. Önemli Kuş Alanları

Önemli kuş alanları, yeryüzünde doğal yaşam döngülerinin sürdürülebilmesi, canlı türlerinin yaşam alanlarının korunabilmesi ve biyoçeşitliliğin devamının sağlanması yaklaşımı ile belirlenen ve doğadaki kuş türlerinin nesillerini sürdürebilmeleri için özel önem taşıyan coğrafyalardır. Bu kavram, kuş türleri, diğer canlılar ve doğal kaynaklarla birlikte yeryüzünün özel doğa alanlarının korunmasını ve sürekliliğini amaçlamaktadır. Önemli kuş alanları, nesli tehlike altında olan kuş türlerinin korunması yönünden hassas olan veya ekolojik bakımdan benzersiz olan kuş yaşam alanlarının korunması amacı ile belirlenmektedir.

Ülkemizde, önemli kuş alanlarının korunmasına yönelik statülerin belirlenmesi ve uygulamalar; Milli Park Kanunu, Kara Avcılığı Kanunu, Su Ürünleri Kanunu, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunları çerçevesinde sürdürülmektedir.

Seyhan-Ceyhan Delta sisteminde yer alan Tuzla, Agyatan, Akyatan, ve Yumurtalık Lagünleri, birbirleriyle ekolojik ilişki içinde olan ve kuşlara yaşam ortamı yaratan önemli sulak alanlardır. Çukurova Deltası olarak da adlandırılan bu bölgede her yıl 180.000-200.000 kuş kışlamaktadır. Deltada 268 kuş türü saptanmıştır. Değişik ekolojik karakterdeki habitatlar, ılıman iklim koşulları, zengin besin varlığı ve kuş göç yolları üzerinde kilit bir noktada bulunması, Çukurova Deltası'nın kuşlar için Türkiye'nin en önemli sulak alanlarından biri olmasını sağlamıştır.

Biyoçeşitlilik bakımından zengin Amanos Dağları da kuşların yöredeki önemli kuş yaşam alanlarından birisi olup, plan alanında, Arsuz'un güneyindeki Konacık Köyü ile Samandağ'ın Çevlik yerleşmesi arasındaki bölgede kıyı kesimi de yaban hayatı geliştirme alanı kapsamında kalmaktadır.

Planlama alanındaki önemli kuş alanları flora ve faunayı oluşturan canlılarla birlikte, göçmen ya da bölgeyi sürekli kullanan kuş türlerinin yaşam alanları olup, bu alanlar, delta ekosistemi, su yüzeyleri, maki toplulukları, ormanlar, tarım alanları ve kıyılardan oluşmaktadır. Alanda yer alan sayısız kuş türlerinin bir kısmı endemik türlerden ya da nesli tehlike altında olan türlerden oluşmaktadır.

Planlama alanındaki önemli kuş alanları, doğal sit alanı, tabiatı koruma alanı, yaban hayatı koruma alanı, Ramsar Alanı gibi koruma statülerine sahiptir. Bununla birlikte yaşam alanları, tarımsal kullanım, yasadışı avcılık, yerleşim alanları, ikinci konut ve turizm yatırımları, sanayi tesisleri, tarımsal ilaç ve gübre, evsel ve endüstriyel atıklar, petrol sızmalarının neden olduğu toprak, su ve deniz kirliliği gibi etkenler nedeniyle olumsuz etkilenmekte ve tehdit altında bulunmaktadır (2004, Doğa Derneği, Türkiye'nin Önemli Kuş Alanları 2004 Güncellemesi Raporu).

Tablo 3.2. Önemli Kuş Alanları				
Adı	Kapsadığı Alan	Niteliği	Koruma Statüsü	Tehditler
Seyhan Deltası	Seyhan Ağızı Berdan Ağızı Akyatan Gölü Tuzla Gölü	- Delta ekosistemi, Göller ve kıyılardan oluşmakta - A sınıfı alan - Kuşların kışlama, üreme ve göç alanıdır.	Tuzla ve Akyatan Gölleri, Doğal Sit Alanı ve Yaban Hayatı Koruma Alanı, Akyatan Ramsar Alanı statüsündedir.	Tarımsal ilaç ve gübre, ağaçlandırma, avcılık, evsel ve endüstriyel kirlilik
Ceyhan Deltası	Ağyatan Gölü Yumurtalık Lagünü	- Delta ekosistemi makilik, göller ve kıyılardan oluşmakta - A sınıfı alan - Kuşların kışlama, üreme ve göç alanıdır.	Yumurtalık Lagünü Tabiatı Koruma Alanı ve Ramsar Alanı statüsündedir.	Tarımsal ilaç ve gübre, aşırı otlatma, yapılaşma ve sanayi baskısı
Amanos Dağları	Konacık Köyü-Çevlik arasındaki kıyı bölgesi	- Toros sediri, göknar, iğneyapraklı kızılçam, meşe ormanları, maki topluluğu ve kıyılardan oluşmakta - A sınıfı alan - Kuşların kışlama, üreme ve göç alanıdır.	Tabiatı Koruma Alanı ve Yaban Hayatı Koruma Alanı	Yapılaşma, ormancılık ve turizm faaliyetleri

3.4.4. Deniz Kaplumbağaları Üreme Alanları

1980'li yıllarda ülkemizin taraf olduğu Bern ve Barselona Sözleşmeleri ile Barselona Sözleşmesi eki protokoller çerçevesinde yayınlanan Cenova Deklerasyonu ve Barselona Sözleşmesi kapsamında kabul edilen Akdeniz Eylem Planı çerçevesinde alınan kararlar ile deniz kaplumbağalarının korunması ülkemiz gündemine girmiştir.

Barselona Sözleşmesi kapsamında, 1989 yılında Atina'da kabul edilen Akdeniz Eylem Planı çerçevesinde alınan kararlar ile uluslararası platformda deniz kaplumbağalarının korunmasına yönelik kararlar alınmıştır.

95 milyon yıldan bu yana yerküre üzerinde yaşamakta olan deniz kaplumbağaları birçok canlı türünün yok olmasına karşın, neslinin devamını sürdüren ender canlılardan biridir. Uluslararası Doğal Hayatı Koruma Birliği (IUCN)'nin kriterlerine göre *Caretta caretta* "zarar görebilir", *Chelonia mydas* ise "nesli tehlikede" olan canlılar sınıfına girmektedir. Bu çerçevede deniz kaplumbağaları taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler ve bu sözleşmeler kapsamında ulusal düzeyde yapılan çalışmalar ile koruma altına alınmıştır.

Türkiye deniz kaplumbağalarının korunmasına ilişkin olarak birçok uluslararası sözleşmeyi imzalanmış ve bu türlerin korunması konusunda ulusal ve uluslararası platformda çeşitli kurum ve kuruluşlar çalışmalar yapmıştır.

Ülkemizin de taraf olduğu 20.02.1984 tarih ve 18318 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Bern Sözleşmesi'nin (Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi) Ek 2: Kesin Koruma Altına Alınan Fauna Türleri listesinde *Caretta caretta* ve *Chelonia mydas* türü deniz kaplumbağaları yer almakta olup, Sözleşmenin 6. maddesinde "*her akit taraf, II no'lu ek listede belirtilen yabancı fauna türlerinin korunmasını güvence altına alacak uygun ve gerekli yasal ve idari önlemleri alacaktır*" hükmü yer almaktadır.

Deniz kaplumbağalarının korunmasına ilişkin ulusal uygulamalar, 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu ve Kanuna bağlı yayımlanan Su Ürünleri Sirküleri, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 3621 sayılı Kıyı Kanunu, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu uyarınca yürütülmektedir.

Deniz kaplumbağalarının korunması ile ilgili olarak, Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın koordinasyonunda faaliyetlerini sürdüren "Ulusal Deniz Kaplumbağası İzleme ve Değerlendirme Kurulu" kurulmuştur. Bu kapsamda, kurumsal bir ağ oluşturulmuştur. Bunlar, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Çevre İl Müdürlükleri, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı, belediyeler, valilikler ve kaymakamlıklar, WWF Türkiye Deniz ve Kıyı Programı, üniversiteler, yerel sivil kuruluşlardır.

Deniz Kaplumbağaları İzleme-Değerlendirme Komisyonu tarafından yapılan çalışmalar ile bugüne kadar Akdeniz kıyılarında, deniz kaplumbağalarının önemli yuvalama alanı olarak belirlenen 20 alandan 4'ü plan kapsamında yer almaktadır. Bunlar;

Kazanlı Kumsalı: Kumsal uzunluğu yaklaşık 4.4 km olup, 1. Derece Doğal Sit - Deniz Kaplumbağa Üreme Kumsalı statüsündedir.

Akyatan Kumsalı: Kumsal uzunluğu yaklaşık 21 km. olup, 1. ve 2. Derece Doğal Sit - Deniz Kaplumbağa Üreme Kumsalı – Yaban Hayatı Koruma Alanı ve Ramsar Alanı statüsündedir.

Yumurtalık Kumsalı: Kumsal uzunluğu yaklaşık 25.5 km. olup, Deniz Kaplumbağaları Üreme Kumsalı ve Tabiatı Koruma Alanı statüsündedir.

Samandağ Kumsalı: Kumsal uzunluğu yaklaşık 14.5 km. olup, Deniz Kaplumbağa Üreme Kumsalı statüsündedir.

Planlama alanında, Seyhan ve Ceyhan Deltaları ile Asi Nehri'nin oluşturduğu kumul ve kumsallar zarar görebilir ve nesli tehlike altındaki iki tür deniz kaplumbağasının (Chelonia mydas, Caretta caretta) önemli yaşam ve üreme habitatını oluşturmaktadır.

Deniz kaplumbağası olarak kabul edilmese de yaşamlarının önemli bir bölümünü denizde geçiren nil kaplumbağalarının (Trionix triunguis) önemli yaşam ve yumurtlama alanları da Seyhan ve Ceyhan Deltalarındadır.

Seyhan ve Ceyhan Deltaları 110 km'lik doğal kıyı şeridi ile uluslararası öneme sahip bir kıyı ekosistemi olup, birçok canlı için yaşam alanıdır. Delta kumulları deniz ve nil kaplumbağalarının yuvalama ve üreme alanlarını da barındıran zengin bir ekosisteme sahiptir. Benzer biçimde, Asi Nehri'nin oluşturduğu Samandağ kumsalı da deniz kaplumbağalarının önemli yumurtlama alanlarından birisidir.

Bu bölgelerde, deniz kaplumbağalarının korunması amacı ile Doğal Hayatı Koruma Derneği, üniversiteler ve ilgili kuruluşlarca, bilimsel araştırmalar ve izleme çalışmaları yürütülmektedir.

Deniz kaplumbağalarının üreme, yuvalama alanları, insan faaliyetlerinden olumsuz etkilenmektedir. Yerleşmelerin yarattığı çeşitli kirlilikler, kumsalların plaj olarak kullanımının getirdiği, ışık, gürültü ve diğer faktörler, yuvalama alanlarına zarara vermektedir.

Planlama alanındaki deniz kaplumbağası üreme alanlarına ilişkin WWF tarafından yapılan araştırma ve izleme sonuçları tabloda verilmiştir.

DENİZ KAPLUMBAĞALARI YUVALAMA ALANLARI KOORDİNAT VE UZUNLUKLARI

Sıra	Kumsal Adı	Batı Başlangıç Koordinatları	Doğu Bitiş Koordinatları	Uzunluk(Km)
1	Ekincik	36.49.45.02 K 28.32.53.17D	36.49.52.86 K 28.33.32.94 D	1,0
2	Dalyan	36.49.45.02 K 28.32.53.17D	36.46.30.56 28.37.50.42	4,7
3	Dalaman	36.42.01.66 28.41.31.04	36.40.32.78 28.48.00.36	10,4
4	Fethiye	36.41.46.88 29.02.05.10	36.39.10.71 29.06.35.69	8,3
5	Patara	36.19.40.79 29.58.22.30	36.14.54.97 29.18.56.10	14,0
6	Kale	36.13.15.80 29.58.22.30	36.15.32.51 30.04.11.58	8,5
7	Kumluca	36.18.56.60 30.13.46.30	36.16.17.10 30.22.03.20	14,0
8	Çıralı	36.23.45.00 30.28.33.93	36.25.20.34 30.29.16.71	3,2
9	Tekirova	36.28.52.80 30.31.17.03	36.30.37.43 30.32.32.29	3,7
10	Belek	36.51.13.80 30.55.14.30	36.49.18.40 31.14.47.80	29,3
11	Kızılot	36.44.09.10 31.29.39.30	36.39.53.40 31.38.48.40	16,1
12	Demirtaş	36.25.54.80 32.08.49.10	36.24.45.50 32.10.08.20	7,8
13	Gazipaşa	36.18.12.30 32.15.35.80	36.14.09.20 32.17.49.60	6,8
14	Anamur	36.01.14.04 32.48.12.71	36.05.15.11 32.54.59.63	12,2
15	Göksu Delta	36.18.35.45 33.54.14.61	36.25.02.56 34.05.13.04	25,6
16	Alata	36.36.52.16 34.19.41.89	36.38.32.80 34.22.36.72	3,0
17	Davultepe	36.43.446 34.30.336	36.43.008 34.29.290	1,8
18	Kazanlı	36.48.41.78 34.44.31.78	36.48.15.62 34.47.17.57	4,5
19	Akvatan	36.43.30.53 34.54.43.95	36.33.26.35 35.19.25.31	22
20	Yumurtalık			3,4
	Yumurtalık 1-Akkum Alt kumsalı	36.48.79.90 35.51.21.50	36.49.02.80 35.51.85.80	1,3
	Yumurtalık 2- Sugözü Alt kumsalı	36.50.17.50 35.53.09.50	36.50.34.40 35.53.78.30	1,1
	Yumurtalık 3-Botaş Alt kumsalı	36.52.60.20 35.55.37.40	36.52.70.60 35.55.71.80	0,6
	Yumurtalık 4-Hollanda Alt kumsalı	36.52.74.30 35.55.77.70	36.52.79.90 35.56.02.00	0,4
21	Samandağ	36.07.29.36 35.55.03.62	36.00.36.85 35.58.54.80	14,2
	Samandağ Kale Alt kumsalı	36.17.12.00 35.47.21.00	36.18.33.00 35.46.58.00	1,5

Tablo 3.3. Deniz Kaplumbağaları Üreme Alanları			
Adı	Niteliği	Koruma Statüsü	Tehditler
Kazanlı Kumsalı	4.4 km uzunluğunda kumsal	1. Derece Doğal Sit Deniz Kaplumbağa Üreme Alanı	Seralar, evsel atıklar, plastikler, soda ve krom fab. tehlikeli atıkları, ışık kirliliği, ikinci konut
Akyatan Kumsalı	21 km uzunluğunda ince kum	Yaban Hayatı Koruma Alanı + 2. Derece Doğal Sit Ramsar Alanı Deniz Kaplumbağa Üreme Alanı	Doğal pedetasyon, kumsala araç girişi, avlanma
Yumurtalık Kumsalı	25.5 km uzunluğunda ince kum	Tabiatı Koruma Alanı Deniz Kaplumbağa Üreme Alanı	Turizm faaliyetleri, hayvancılık, avcılık, tarımsal faaliyetler
Samandağ Kumsalı	14.5 km uzunluğunda ince kum	Deniz Kaplumbağa Üreme Alanı	Kıyı erozyonu, kaçak kum alımı, ışık kirliliği, avlanma

▪ Deniz Kaplumbağalarının Korunması İle İlgili Öneriler

1990-2000 tarihleri arasında yapılan çalışmalar sonucunda “Deniz Kaplumbağaları Koruma Alanları”, I. Koruma Bölgesi, II. Koruma Bölgesi, Tampon Bölge ve Etki Alanı olmak üzere dört bölüme ayrılmıştır. **1. Derece Koruma Bölgesi**, kıyı çizgisinden itibaren 60 metrelik alanı kapsar.

Bu alanda; 3621 sayılı Kıyı Kanunu'nun 6. maddesi ile Kıyı Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin 13. ve 14. maddesinde tanımlanan yapı ve tesisler yapılamaz. 7. madde kapsamındaki dolgu ve kurutma yoluyla arazi kazanılamaz. Kum çıkarılamaz ve kumulların şekli değiştirilemez. Bu alanda araç ve binek hayvanı ile dolaşamaz.

Bu alanda Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından tanıtıcı ve koruyucu levhalar konulması sağlanacaktır.

Gece ziyaretçi girişi ve ışık kullanılması yerel idarelerce engellenecek ve gerekli önlemler alınarak denetlenecektir.

Deniz kaplumbağalarının üreme zonunda (denizde 1 mil içinde) ve üreme mevsiminde (1 Mayıs–30 Eylül) deniz kaplumbağalarının yaşamlarını, kıyıya çıkışlarını ve denize dönüşlerini etkileyecek şekilde balıkçı ağları kurulmaması için gerekli tedbirler Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nca alınacaktır.

Bu alanda yapılacak uygulamalarla ilgili olarak Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın görüşü alınacaktır.

2. Derece Koruma Bölgesi, 1.derece koruma bölgesi ile kıyı kenar çizgisi arasındaki kıyıyı kapsar.

Bu alanda; Birinci Koruma Bölgesindeki koşullar geçerli olup, sadece sabit olmayan ve kuma çıkılmayan gölgelik kullanılabilir.

Tampon Bölge, kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde 100 metrelik alanı kapsar.

Bu alanda imar planı kararıyla konaklama hariç, günübirlik turizm yapı ve tesisleri yapılabilir.

Bu alanda yapılacak tesisler ve plan değişiklikleri ile ilgili olarak Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın görüşü alınacaktır.

Yumurtlama alanından görülecek kara yolu kenarında ve otoparklarda motorlu araçların farlarından çıkan ışıkları engellemek için gereken peyzaj düzenlemeleri ilgili idareler tarafından yaptırılacaktır. Tesislerde ışıklandırma en az seviyede tutulacak, ışık kaynağının kumsaldan görülmemesini sağlamak ve kumsalın aydınlanmasını önlemek için dış ışıkların yerden itibaren yüksekliği 1.5 metreden fazla olmayacaktır.

Mevcut veya yapılacak tüm yapılaşmalarda, yapıların kumsaldan görünebilen bölümlerinde ışığın sızmasını önleyici perdelemeler yapılacaktır.

Etki Alanı, kıyı kenar çizgisinin kara yönündeki 100 metrelik sahil şeridinden itibaren kara yönündeki 900 metrelik alandır.

Bu alanda, tampon bölgenin b,c ve d maddelerinde belirtilen hususlara uyulmak kaydı ile imar planına uygun yapı yapılabilir.

3.4.5. Sit Alanları

Ülkemizde korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili yapılacak işlemler, faaliyetler ve yetkiler 2863 sayılı "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu" ve ilgili yönetmelikler kapsamında düzenlenmiştir.

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu 08.08.2011 tarihinde düzenlenen Ek Madde 4 ile taşınır tabiat varlıkları hariç tabiat varlıkları, doğal sit alanları ve bunlara ilişkin koruma alanları ile ilgili iş, işlem ve kararlar Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde kurulan Tabiat Varlıklarını Koruma Merkez Komisyonu ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonlarına devredilmiştir.

Korunması gerekli kültür varlıkları, arkeolojik, kentsel, kentsel arkeolojik ve tarihi sit alanlarına ilişkin iş, işlem ve kararlar ise Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu ve Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulları Yönetmeliği çerçevesinde yürütülmektedir.

Arkeolojik ve doğal sit alanlarının korunması ve kullanımına ilişkin iş ve işlemlerde uyulması gereken ilke ve esaslar, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun 05.11.1999 tarih ve 659 sayılı İlke Kararları ile belirlenmiştir.

▪ **Kazanlı Planlama Bölgesi Sit Alanları**

Kazanlı yerleşiminin doğusunda yer alan Kazanlı Höyüğü, 1. derece arkeolojik sit alanıdır.

Kazanlı kumsalını da içine alan 2795 ha.lık alan 01.10.1999 tarihinde 1. derece doğal sit alanı olarak ilan edilmiştir.

Tablo 3.4. Mersin İli Kazanlı Planlama Bölgesi'ndeki Arkeolojik ve Doğal Sit Alanları				
Adı	Yeri	Alan (ha)	Türü ve Grubu	Karar Tarihi / No.
Kazanlı Höyüğü	Kazanlı Beldesi	12	1. Derece Arkeolojik Sit	03.04.1996 / 2412
Kazanlı Kumsalı Deniz Kaplumbağaları Üreme Alanı	Adanalıoğlu Belediyesi	2795	1. Derece Doğal Sit	01.10.1999 / 3521
	Kazanlı Belediyesi		1. Derece Doğal Sit	01.10.1999 / 3522
	Huzurkent Belediyesi		1. Derece Doğal Sit	01.10.1999 / 3523

▪ **Adana Kıyı Kesimindeki Sit Alanları**

Arkeolojik Sit Alanları

Adana ilinde, çeşitli derecelerde arkeolojik sit alanı ilan edilen alanlar, Karataş ve Yumurtalık ilçelerinde yoğunlaşmıştır.

Karataş kentinin 5 km batısında, yamaç üzerinde kurulan Magarsus Antik Kenti Çukurova'nın bir liman kenti olup, Romalılar döneminde kurulmuştur. Kuzey kesimi surlarla çevrili olan kentin liman tarafında kale ve deniz boyunca uzanan sur kalıntıları ile tiyatro, tapınak vb. yapı kalıntıları dışında ayakta eser kalmamıştır. 1. ve 3. derece arkeolojik sit alanı ilan edilen antik kentin 3. derece sit alanı olan kesimi, ikinci konut olarak planlanmıştır.

Yumurtalık kentinin batısı, Dervişiyeye ve Eski Ayas mahallerini ve sahil kesimini kapsayacak şekilde arkeolojik sit alanı ilan edilmiştir. Ayas Antik Kenti 1. derece, Ayas Kalesi ve çevresi 2. derece; Ören Mahallesi'ndeki nekropol 2. derece, Dervişiyeye ve Eski Ayas Mahallesi'nin yer aldığı kesim ise 3. derece arkeolojik sit alanıdır.

Doğal Sit Alanları

Karataş ve Yumurtalık ilçelerinin kıyı kesiminde, Seyhan-Ceyhan delta sisteminde yer alan Tuzla Gölü ile Akyatan, Ağyatan ve Yumurtalık Lagün Gölleri, sahip oldukları çok çeşitli doğal veriler açısından zengin bir ekolojik sistem oluşturmaktadır. Bu alanlar, 1993-1997 tarihleri arasında Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Yüksek Kurulu ya da Adana Bölge Kurulu tarafından çeşitli derecelerde doğal sit alanı ilan edilmiştir.

Akyatan ve Ağyatan Gölleri, barındırdığı kuş türleri açısından Türkiye'deki "A sınıfı" niteliğindeki 19 sulak alandan 2'sini oluşturmaktadır. Akyatan ve Yumurtalık kumsalları ise, deniz kaplumbağaları üreme alanı statüsünde koruma altına alınmıştır.

Tablo 3.5. Adana İli Kıyı Kesimindeki Arkeolojik ve Doğal Sit Alanları				
Adı	Yeri	Alan (ha)	Türü ve Grubu	Karar Tarihi / No
Arkeolojik Sit Alanları				
Nekropol Alanı	Karataş İlçesi / Tulumba Mevkii	---	1. Derece Ark.Sit / Nekropol	22.12.2006 / 2292
Magarsus Antik Kenti	Karataş İlçesi / Sabunluk Mevkii	17 ha (1. derece)	1.+ 3. Derece Arkeolojik Sit / Antik Kent	31.07.2001 / 4283 22.07.1998 / 3119 30.03.1989 / 212 08.06.1988 / 57
	Karataş Burnu'nda Magarsus Antik Kentinin deniz içindeki uzanımı olan alan	139 ha (2. derece)	1.+ 3. Derece Arkeolojik Sit	30.01.2001 / 4084
Tepeköy Höyüğü	Karataş İlçesi / Tuzla Beldesi	28 ha	1. Derece Arkeolojik Höyük	24.11.1994 / 1972
Nekropol	Yumurtalık İlçesi / Ören Mahallesi	19 ha (1. derece)	1. Derece Arkeolojik Höyük	24.11.1994 / 1972
3.Derece Sit Alanı	Yumurtalık İlçesi / Dervişiyeye ve Eski Ayas Mahallesi	30 ha (2. derece)	2. Derece Arkeolojik Nekropol	10.07.1986 / 2457
	Ayas Antik Kenti	Yumurtalık İlçesi / Sahil kesimi	1. Derece Arkeolojik Antik kent	30.01.2001 / 4082
Ayas Kalesi ve Çevresi	Yumurtalık İlçesi	123 ha (3. derece)	2. Derece Arkeolojik Sit	10.07.1986 / 2457
Kurtkulağı Merası ve Babilik Ören Yeri	Ceyhan İlçesi / Kurtpınar Beldesi Sugözü Köyü	11 ha	1. Derece Arkeolojik Ören Yeri	31.01.2002 / 4591

BOTAŞ Höyüğü	Ceyhan İlçesi / Kurtkulağı Beldesi	---	1. Derece Arkeolojik Sit / Höyük	18.12.2003 / 5421 25.09.2003 / 5288 20.03.2003 / 5067
Doğal Sit Alanları				
Tuzla Gölü Sulak Alanı	Karataş İlçesi	1208 ha	1. Derece Doğal Sit / Kaplumbağa Üreme Alanı	11.03.1997 / 2740
Akyatan Gölü Sulak Alanı	Karataş İlçesi	16398 ha	1.+ 2. Derece Doğal Sit / Kaplumbağa Üreme Alanı	11.03.1997 / 2739
Ağyatan Gölü Sulak Alanı	Karataş İlçesi	2518 ha	1. Derece Doğal Sit / Kaplumbağa Üreme Alanı	11.03.1997 / 2738
Yumurtalık Lagünü	Yumurtalık İlçesi	19870 ha	1. Derece Doğal Sit / Lagün	19.11.1993 / 1609

▪ Hatay Kıyı Kesimindeki Sit Alanları

Arkeolojik sit alanları, Arsuz ve Samandağ çevresinde yer almaktadır.

Roma ve Bizans döneminde önemli bir liman ve yerleşim yeri olan bugünkü Arsuz kentindeki Antik Rhosus Kenti ve liman kalıntılarının bir bölümü su altındadır. Antik kentten günümüze nekropol, antik yapı, mozaikler ve bazı yapı kalıntıları ulaşmış olup, 1. derece arkeolojik sit alanı ilan edilmiştir.

Samandağ'ın Çevlik bölgesinde, Antik Seleucia Pierria Kentinin kalıntıları yer almaktadır. Roma döneminde 1. yüzyılda İmparator Vespasianus ve oğlu Titus tarafından, limanın ve yerleşim alanının sel sularından korunması amacı ile uzun bir tünel yapılmıştır. Titus-Vespasianus Tüneli, 130 metresi kapalı, kalan kısmı açık olmak üzere 1380 metre uzunluğundadır. Antik kent ve tünelin bulunduğu bölge, Adana Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 20.06.1987 gün ve 3402 sayılı kararı ile 1. ve 3. derece arkeolojik sit alanı ilan edilmiştir.

Antik kentten günümüze Antik Liman kalıntısı, Titus-Vespasianus Tüneli, Dor Mabedi ve kaya mezarları kalmıştır. Tünelin deniz tarafındaki girişine yakın bir konumda, yüksek bir kayaya oyulmuş mağaraların içinde, Roma dönemine ait olan 13 kaya mezarı vardır. Bu mezarlar içinde en geniş, ünlü "Beşikli Mağara"dır. Nekropol (mezarlık) alanı ve çevresi, Adana Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nca 29.06.1998 tarihinde 1. ve 3. derece arkeolojik sit alanı ilan edilmiştir.

Tablo 3.6. Hatay İli Kıyı Kesimindeki Arkeolojik Sit Alanları

Adı	Yeri	Alan (ha)	Türü ve Grubu	Karar Tarihi / No
-----	------	-----------	---------------	-------------------

Turunçlu Arkeolojik Sit Alanı	Erzin İlçesi / Yeşilkent	10	1.+ 2. Derece Arkeolojik Sit	09.0.1976 / 72
Turunçlu Harabeleri	Erzin İlçesi / Turunçlu Köyü	7	1. Derece Arkeolojik Sit	12.03.1993 / 1432
Kalıntılar	İskenderun İlçesi – Büyükdere Köyü – Pirinçlik Mevkii	7	1. Derece Arkeolojik Sit	17.07.1987 / 3553
Kaya Mezarları	İskenderun İlçesi – Azganlık Beldesi	---	1. Derece Arkeolojik Sit/ Kaya Mezarı	30.07.2001 / 4263
Arkeolojik Sit Alanı	İskenderun İlçesi Arsuz - Akçalı ve Gökmevdanı Köyleri arasında	17 ha (1. Derece) 94 ha (2. Derece) 48 ha (3. Derece)	1.+ 2.+ 3. Derece Arkeolojik Sit	23.01.1992 / 1323
Antik Rhosus Kenti	İskenderun İlçesi – Uluçınar (Arsuz) Yöresi	---	1. Derece Arkeolojik Sit	08.06.1979 / 1702
Antik Liman Kalıntısı	İskenderun İlçesi – Arsuz - Konacık Köyü Harapçık Mevkii	---	1. Derece Arkeolojik Sit	07.01.1994 / 1932
Arkeolojik Sit Alanları	Samandağ İlçesi – Mağaracık Beldesi	1	3. Derece Arkeolojik Sit	23.06.1997 / 283
Antik Seleucia Pierria Kenti	Samandağ İlçesi – Kapısuyu Köyü	249 ha (1. Derece) 60 ha (3. Derece)	1 + 3. Derece Arkeolojik Sit / Antik Kent	20.06.1987 / 3402 13.11.1982 / 3885 12.06.1971 / 5844
Nekropol Alanı	Samandağ İlçesi – Mağaracık Beldesi	14 ha	1 + 3. Derece Arkeolojik Sit	29.06.1998 / 3082
Arkeolojik Sit	Samandağ İlçesi – Meydan Köyü – Terme Mevkii	---	1 + 3. Derece Arkeolojik Sit	29.01.2001 / 4033

3.4.6. Koruma Alanlarına İlişkin Stratejiler

Planlama alanında Karataş Planlama Bölgesinin tamamı ile Kazanlı ve Yumurtalık Planlama Bölgelerinin bir bölümü “Çukurova Deltası Biyosfer Rezervi”nin olarak tanımlanan ekosistemin içinde yer almaktadır.

Seyhan-Ceyhan delta sisteminde oluşan Tuzla, Akyatan, Ağyatan Yumurtalık lagünleri ile sahil kesiminde çok zengin bir sulak alan eko-sistemi oluşturmaktadır. Bu ortam, nadir türleri

de içeren kuşlar ile deniz ve kara canlılarının ürediği, barındığı ve yaşadığı alanlar olup, doğal sit, yaban hayatı koruma alanı, deniz kaplumbağaları üreme alanı gibi çeşitli statülerde koruma altına alınmıştır.

Alanın koruma statüleri dışında kalan bölümleri Tarsus ve Karataş-Yumurtalık KTKG bölgeleri olarak ilan edilmiştir.

Biyosfer Rezervi, karasal, kıyusal, deniz ve bunların oluşturdukları genetik çeşitliliklerin, türlerin, ekosistemlerin, peyzajların korunduğu, ekonomik ve sosyal kalkınmanın desteklediği, doğa koruma ve kalkınmaya dönük bilimsel çalışmaların yapıldığı UNESCO tarafından belirlenen alanlardır. 110 km kıyı uzunluğu ve yaklaşık 100.000 hektar büyüklüğünde bir bölgeyi kapsayan Çukurova Deltası "Biyosfer Rezervi" olarak özel bir statü kazanmış değildir, ancak Çukurova Üniversitesi'nce 2004 yılında, Çukurova Deltası Biyosfer Rezervi'nin Yönetim Planı yapılmış olup bölgenin doğal ve ekolojik kaynaklarına dayalı koruma ve gelişme önlemleri yönetim planında ortaya konulmuştur. Bu bölgenin Biyosfer Rezervi statüsüne kavuşması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

- Deniz kaplumbağalarının üreme alanı olan Samandağ kumsalının koruma statüsü yoktur. Bu bölgenin niteliğine uygun "Yaban Hayatı Koruma Alanı" olarak ilan edilmesi için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.
- Planlama alanında, Tarsus, Karataş-Yumurtalık ve Samandağ Kültür, Turizm Koruma Gelişme Bölgeleri büyük ölçüde, koruma statüsü olan alanlarla çalışmaktadır. Bu bölgelerin planlanmasında ekolojik yapıya ve doğal kaynakları koruyacak taşıma kapasitelerine uygun yerel kalkınmaya katkı verecek, sorumlu turizm gelişmesi olan eko-turizm yaklaşımı esas alınmalıdır.
- Planlama alanında farklı statülerde koruma alanları yer almaktadır. Bu alanlarda ilgili kurumların yasal gereklilikler doğrultusunda yapacakları arazi kullanım planları, yönetim planları ve projeler eşgüdümlü olarak yürütülmelidir.

3.5. DENİZ ULAŞIMI, KIYI VE DENİZ YAPILARI

Bu bölümde, planlama alanında denizcilik sektörünün önemli bileşenleri olan denizyolu ulaştırması ve taşımacılığı, kıyı ve deniz yapıları, tersanecilik ve seyir güvenliği, değerlendirilmekte, kıyı, liman ve deniz yapılarının, yer seçimi ve planlanması ile ilgili stratejiler ve ölçütler ortaya konulmaktadır.

3.5.1. Kıyı Ve Deniz Yapılarının Tanımı Ve Nitelikleri

Kıyı ve deniz yapıları, kıyıda ve deniz üzerinde yapılan, deniz araçlarına hizmet veren ve kıyıların korunması amacıyla inşa edilen kıyı koruma yapılarıdır.

Limanlar deniz araçlarına hizmet veren yapılar olup mendirek, dalgakıran ve rıhtım gibi deniz üzerindeki yapılar ile liman arkasını da kapsayan ve limana hizmet sunan kıyı üzerindeki çeşitli yapılarından oluşan, fiziki ve yönetim bütünlüğü olan tesislerdir. Deniz araçlarına hizmet veren diğer kıyı ve deniz yapıları, **iskeleler, balıkçı barınakları, yat limanları, yanaşma ve çekek yerleridir.** Denizin doldurulması ile elde edilen **dolgu alanları**, limanlarda liman arkası tesisler ve açık depolama alanları olarak kullanılmakta, kentsel alanlarda ise açık alan ve rekreatif alan olarak değerlendirilmektedir.

Kıyı koruma yapıları arasında, kıyı tahkimat tesisleri, mahmuzlar, dik kıyı duvarları, eğimli kıyı koruma yapıları yer almaktadır.

Tersaneler de kıyılarda yapılan, gemi yapımı, bakımı ve onarımına yönelik yapı ve tesislerdir. Petrol ve doğalgaz gibi yakıt türlerinin taşınmasında kullanılan deniz içi boru hatları da kıyı ve deniz yapıları kapsamındadır.

Deniz araçlarına hizmet veren kıyı ve deniz yapıları, işlev, donanım, kapasite, yönetim ve işletme biçimleri itibariyle çeşitlenmektedir. Deniz yapıları, işlevlerine göre, endüstriyel ve ticari amaçlı, balıkçılık ve su ürünleri üretimi tesisleri, turizm amaçlı tesisler, ulaştırma amaçlı yapılar (yolcu hizmetleri ve yük elleçleme) askeri yapılar gibi kategorilere ayrılmaktadır.

Kıyı ve deniz yapıları, sahip oldukları donanım ve kapasiteleri itibariyle de farklılaşmaktadır. Bu değerlendirmeleri belirleyen temel ölçütler arasında; rıhtım uzunluğu, deniz derinliği, depolama olanakları ve kapasitesi (açık ve kapalı depolama alanları, konteyner depolama, tehlikeli madde depolama, gümrüklü ve gümrüksüz depolama), yük elleçleme kapasitesi, elleçleme ekipmanlarının türleri ve kapasitesi (vinç, forklift, loader, gantry crane vb.), gemilerden atık alım olanakları (katı ve sıvı atık, sintine kabul, vb.) bulunmaktadır.

Limanlar, yönetim ve işletme biçimi açısından kamuya ve özel sektöre ait limanlar olarak sınıflandırılmaktadır. Kamuya ait olan limanlar merkezi kurumlara (Türk Silahlı Kuvvetleri, Devlet Demiryolları, Türkiye Denizcilik İşletmeleri, Kamu İktisadi Teşebbüsleri gibi) veya yerel yönetimlere (Belediyeler, Valilikler, Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri gibi) aittir. Özel sektöre ait olan limanlarda, sektör temelinde (sanayi kuruluşları, ticari kuruluşlar, enerji kuruluşları, kooperatifler gibi) alt ayrımlar söz konusudur.

Limanlar yönetim modellerinden hareketle de sınıflandırılmaktadır. Bu sınıflandırmadaki temel kategoriler; kamu hizmet limanları, takım limanları, kiralık limanlar ve imtiyaz hakkı devri özelleştirilmiş veya özel limanlardır.

3.5.2. Planlama Alanındaki Kıyı Ve Deniz Yapıları

Planlama alanında deniz yapılarının yapımı ve denetimi, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, DLH Mersin Bölge Müdürlüğü'nce yapılmaktadır. Planlama alanında denizcilik işletme ve faaliyetlerinin denetimi, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'na bağlı Mersin, BOTAŞ ve İskenderun Liman Başkanlıkları tarafından yürütülmektedir. BOTAŞ ve İskenderun Liman Başkanlıklarının yetki alanı, planlama alanı sınırları içinde, Mersin Liman Başkanlığı'nın yetki alanı ise kısmen planlama alanı içinde yer almaktadır.

Planlama alanındaki başlıca limanlar, İskenderun TCDD Limanı, İsdemir Limanı, Botaş deniz terminalidir. Ayrıca özel sektöre ait, Toros Tarım, Yazıcı, Ekinci, gibi iskele ve deniz terminalleri yer almaktadır.

Planlama alanında, yapımı tamamlanmış olan balıkçı barınakları dahil, toplam 29 kıyı ve deniz yapısı bulunmaktadır. Bu yapıların büyük bölümünü limanlar, iskeleler ve barınaklar oluşturmaktadır. Planlama alanında 22 liman ve iskele, 7 balıkçı barınağı ve 2 küçük tersane olup yat limanı yoktur.

Planlama alanındaki mevcut deniz ve kıyı yapılarının büyük bölümü, İskenderun ve BOTAŞ Liman Başkanlıklarının sınırları içinde bulunmaktadır. Her iki başkanlığın sınırları içindeki

deniz ve kıyı yapısı sayısı 27 olup Mersin Liman Başkanlığı'na bağlı 2 balıkçı barınağı bulunmaktadır.

Planlama alanındaki tüm kıyı ve deniz yapılarının özellikleri ve nitelikleri, aşağıdaki tablolarda verilmektedir.

Liman Adı	Kapasitesi	Korunan Su Alanı (m ²)	Dalgakıran Boyu		Rıhtım Yanaşma Boyu		İskele Yanaşma Boyu	
			Ana (m)	Tali (m)	Derinlik (m)	Boy (m)	Derinlik (m)	Boy (m)
Mersin Limanı (1)	5.000-30.000 DWT'luk	3.500.000	2.500	2.000	-6	650	-11	273
	25 adet gemi				-10	1838	-14	350
	65.000 DWT'luk				-12	811		
İskenderun Limanı (2)	10.000-30.000 DWT'luk	600.000	14	500	-4	600	-6	137.5
	10 adet gemi				-10	740	-10	365.5
İskenderun 3. Demir Çelik Limanı (1982)(3)	5.000-30.000 DWT'luk	1.100.000	1.600	1.100	-3	400		
	5 adet gemi				-6	500		
	65.000 DWT'luk				-8	380		
	1 adet tanker				-10	385		
					-12	247		
					-18.5	500		

(1) Doğu Akdeniz ve GAP bölgesinin ithalat, ihracat ve konteyner taşımacılığında en gelişmiş limanı

(2) Doğu Akdeniz'de ithalat ve ihracat açısından önemli limanlarından birisi

(3) Demirçelik ürünleri ve hammadde taşımacılığında uzmanlaşmış sektör limanı

İskele Adı	Kapasitesi	Korunan Su Alanı (m ²)	Dalgakıran Boyu		Rıhtım Yanaşma Boyu (m)
			Ana (m)	Tali (m)	
BOTAŞ İskelesi (1977) (petrol ürünleri taşımacılığı)	300.000 DWT'luk 2 gemi 100-150 DWT'luk 2 gemi	36.000	415	130	1.400

Toros Gübre İskelesi (hammadde ve mamül madde taşımacılığı))	30.000 DWT'luk 2 gemi 40.000 DWT'luk 2 gemi 60.000 DWT'luk 2 gemi (1979)	50.000	860	300	923
BOTAŞ Dörtyol İskelesi (petrol ürünleri taşımacılığı)	60.000 DWT'luk 1 tanker (1967)				250
Yazıcı İskelesi (1994) (demirçelik ürünleri ve hammadde)	15.000-60.000 DWT'luk 4 gemi				800
Ekinciler İskelesi (demirçelik ürünleri ve hammadde)	60.000 DWT'luk 2 gemi				422
Sarıseki Gübre İskelesi (gübre taşımacılığı)	10.000-30.000 DWT'luk 5 gemi				610

Tablo 3.9. Planlama Alanındaki Balıkçı Barınakları ve Özellikleri

Balıkçı Barınağı Adı	Kapasitesi	Korunan Su Alanı (m ²)	Dalga Kıran Boyu (m)		Rıhtım Yanaşma Boyu (m)	
			Ana	Tali	Derinlik	Boy
Karaduvar Balıkçı Barınağı (1982)	250 adet muhtelif tipte balıkçı teknesi	95.000	690	260	-3	130
					-4	120
Karataş Balıkçı Barınağı (1981)	250 adet muhtelif tipte balıkçı teknesi	110.000	700	330	-3	125
Yumurtalık Balıkçı Barınağı (1977)	140 adet muhtelif tipte balıkçı teknesi	36.000	423		-2	130
					-2.5	100
Dörtyol Balıkçı Barınağı (1994)	300 adet muhtelif tipte balıkçı teknesi	135.000	920	375	-2	250
					-4	120
İskenderun Balıkçı Barınağı (1988)	300 adet muhtelif tipte balıkçı teknesi	105.000	665	120	-2	175
					-3	150
					-4	140
Işıklı-Konacık Balıkçı Barınağı (1996)	200 adet muhtelif tipte balıkçı teknesi	55.000	600	140	-2	75
					-4	195
		90.000	730	70	-2	180

Samandağ Balıkçı Barınağı (1991)	250 adet muhtelif tipte balıkçı teknesi				-3	150
					-6	55

3.5.3. Gemi İnşa, Bakım Ve Onarım Sektörü

Tersanecilik ve gemi yapımı, denizcilik sektörünün önemli bir bileşenini oluşturmaktadır. Ülkemizde gemi inşa sanayi, sahip olunan potansiyele rağmen yeterince gelişmiş değildir.

Ülkemizde denizcilik sektörünün geliştirilmesine yönelik faaliyetlerin yönetimi ve yürütülmesinden sorumlu kuruluş Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'dır. Bakanlığın görevleri ile faaliyet alanları arasında gemi inşa sanayi ve tersaneciliğin önemli bir yeri bulunmaktadır.

▪ Gemi İnşa Sanayi Alt Sektörü

İskenderun Körfezi ve çevresinde sadece küçük çaplı gemi yapımı ve bakım-onarım işleri yapabilen Madenli ve İskenderun'da iki adet tersane bulunmaktadır. Madenli'de yer alan tersane, 35/150 boy/DWT ölçülerindeki gemilerin inşa, bakım ve onarım işlemine alınmasına uygundur. Tersanenin yıllık gemi inşa kapasitesi 2000 DWT ve yıllık çelik işleme kapasitesi ise 400 tondur.

İskenderun Liman ve Tersane İşletmeciliği'ne ait tersanede 110 metre boyundaki gemiler inşa, bakım ve onarım işlemine alınabilmektedir. Tersanenin yıllık gemi inşa kapasitesi 12.500 DWT ve yıllık çelik işleme kapasitesi ise 9000 tondur. Bu tersanede, 180 metre ve 90 metre uzunluğunda iki rıhtım bulunmaktadır. Bu rıhtımlara en çok 8 metre su derinliğine sahip gemiler yanaşabilmektedir.

Türk Loydu Vakfı tarafından Nisan 2007 tarihinde yayınlanan Türkiye Tersaneler Master Planı'nda (TÜRKTERMAP) İskenderun bölgesi ve yakın çevresinde gemi inşa sanayi için tersane önerisi bulunmamaktadır. Söz konusu planda, ülkemizde yeni tersane bölgesi olarak belirlenen yerlerin önemli bir kısmı, Karadeniz kıyılarında yer almakta ve bu duruma neden olarak da Ege ve Akdeniz kıyılarındaki turizm gelişimi ile sit alanları gösterilmektedir.

▪ Gemi Bakım ve Onarım Alt Sektörü

Türkiye Tersaneler Master Planı'nda gemi bakım-onarım faaliyetlerinin gelişimi için de yer seçimi kararlarına ve öngörülerine yer verilmiştir. Bu kapsamda, planlama alanı içinde yer alan Ceyhan-Yumurtalık Serbest Bölgesi ve çevresi, bakım-onarım faaliyetlerinin potansiyel gelişme alanı olarak belirlenmiştir. Bu bölgede yapılacak bakım-onarım tersanelerinin maksimum 350 metre boyunda ve maksimum 300.000 DWT'luk gemilere hizmet vermesi öngörülmüştür. Bakü-Ceyhan Boru Hattının yarattığı deniz trafiğinden kaynaklanan bakım onarım taleplerinin önemine de vurgu yapılarak, planlama alanında bu tür bir gelişme potansiyeline işaret edilmektedir.

3.5.4. Dolgu Alanı, Kıyı Ve Deniz Yapılarının Planlamasına İlişkin Mevzuat

Kıyı Kanunu'nun 7. ve Uygulama Yönetmeliği'nin 14. maddesine göre; kamu yararının gerektirdiği hallerde uygulama imar planı kararı ile, ekolojik özellikler dikkate alınarak dolgu yoluyla arazi elde edilebilir. Kanuna göre;

Dolgu alanları devletin hüküm ve tasarrufu altındadır ve özel mülkiyete konu olamaz.

İçme ve kullanma suyu kaynağı olarak belirlenmiş doğal ve yapay göllerde dolgu yapılamaz.

Dolgu ve deniz yapılarının yapımı ve işletilmesi aşamalarında, ekolojik çevrenin ve bu canlı yaşamın olumsuz etkilenmemesi esastır.

Dolgu ve kurutma işlemleri ve bu alanlarının planlanmasına ilişkin süreç ve yetkiler, Kıyı Kanunu'nun 7. ve Uygulama Yönetmeliği'nin 14. maddesinde düzenlendiği biçimi ile yerine getirilecektir.

▪ Kıyı ve Deniz Yapılarının Planlanmasına İlişkin Düzenlemeler

Kıyı ve deniz yapılarının planlanmasında mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın Kıyı Yapılarında Uygulanacak İşlemlere ilişkin genelge ve tebliğlerine, "Yatırımcılar Tarafından Yapılacak Kıyı Yapılarında Uygulanacak Prosedür" protokolüne,

Afet İşleri Genel Müdürlüğü'nün Dolgu İmar Planına Esas Jeolojik-Jeoteknik Etüt Raporları ile ilgili genelgelerine

Ulaştırma Bakanlığı'nın "Kıyı Tesislerine İşletme İzni Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe"

Ulaştırma Bakanlığı'nın "Kıyı ve Liman Yapıları, Demiryolları, Hava Meydanları İnşaatlarına İlişkin Deprem Teknik Yönetmeliği"ne

Denizcilik Müsteşarlığı'nın "Kıyı Tesisi Yapım Taleplerinin Değerlendirilmesine Dair Tebliğ"e

Başbakanlık Milli Güvenlik Sekreterliği'nce yayınlanan "Kamu ve Özel Sektör Tarafından Yapılacak Stratejik Öneme Haiz Tesislerin Belirlenmesinde Uyulacak Esas ve Kriterler"e,

Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü'nün tebliğ ve genelgelerine ve ilgili diğer düzenlemelere uyulması gerekmektedir.

Yapımına izin verilen dolgu ve her tür kıyı yapısının inşaat ve işletme dönemlerinde çevre değerlerinin korunması açısından 2872 sayılı Çevre Kanunu'na istinaden çıkarılan "Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliği", "Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği" "Katı Atık Kontrolü Yönetmeliği" ve "Gürültü Kontrolü Yönetmeliği" ve "Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği" yönetmeliklerinde belirtilen konular yerine getirilecektir.

3.5.5. Seyir Güvenliği Stratejileri

Günümüzde yoğun deniz trafiği, gemilerin taşıdığı tehlikeli maddelerin artması, inşaat ve donanım malzemelerinin maliyeti nedeniyle kazaları önlemek önem kazanmıştır. Denizde oluşan kazalar insan ve çevre için tehdit oluşturmaktadır. Liman ve gemi trafiğinde başlıca kaza nedenleri kayma, sıkışma, yanma, çarpma, düşme, patlama veya parçalanmadır.

Kaza olasılığını etkileyen üç ana parametre: doğa koşulları, fiziksel etkenler ve insan kaynaklı etkenlerdir;

Doğa Koşulları; dalga etkisi, rüzgar etkisi, akıntı etkisi ve hava (görüş mesafesi) etkisi konularını kapsamaktadır.

Fiziksel Etkiler; gemi sayısı, gemi boyutu, liman boyutu ve gemi arızası konularını kapsamaktadır.

İnsan Kaynaklı Etkenler; kaptan hatası, operasyonel hatalardır.

▪ İskenderun Körfezi için Kaza Risk Analizleri

Kaza olasılığı tahmini yapılırken İskenderun Körfezi Limanı için; ODTÜ İnşaat Mühendisliği Bölümü, Deniz Mühendisliği Araştırma Merkezi ile Gazi Üniversitesi Kazaların Çevresel ve Teknik Araştırması Bölümü, Gazi Üniversitesi Deniz Bilimleri Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından ortak olarak geliştirilen simülasyon modeli NavRisk™ kullanılabilir.

Kaza Risk Analizleri sonuçları genelde kaza tiplerine göre yıllık risk dağılımları olarak verilir. Kaza Risk Analiz sonuçlarına göre belirlenen kaza olasılıklarına göre önlemler alınarak kaza önlenmesi sağlanabilir.

3.5.6. Liman Yönetimi Ve İşletmesine İlişkin Stratejiler

Limanlar, ülkeler arası etkin ticaret için gerekli yapılar olup ülke ekonomisinin gelişmesinde limanlar büyük katkı sağlar. Limanlar rekabetçi, verimli, güvenli, güvenilir olmalı ve sosyal ve çevresel etkileri gözönüne alınarak işletilmelidir.

Başarılı ve uzun süreli liman gelişimi için, liman yönetiminin kamu açısından finansman, deniz güvenliği, çevre ve mekan düzenlenmesi, özel sektör açısından, iş talebi, kargo, deneyim ve verimlilik konularında etkili olması gerekir. Liman yönetimlerinin görevleri; yatırımları planlamak, finansal politikaları belirlemek, tarifelerle ilgili politikaları belirlemek, çalışanlar ile ilgili politikaları belirlemek, lisans verme işlemlerini düzenlemek, liman aktiviteleri için bilgilendirme ve araştırma yapmaktır.

Limanlar dört ana kategoride ele alınmaktadır. Bunlar; kamu (hizmet) limanı, takım liman, kiralık liman, tamamen özelleştirilmiş veya özel (hizmet) limanlarıdır.

Hizmet limanları ve takım limanları esas olarak kamu yararlarının gerçekleştirilmesine odaklanmışlardır. Kiralık limanlar ise karma bir yapıya sahiptir ve kamu ve yararlar arasında bir denge kurmayı amaçlamaktadır. Tamamen özelleştirilmiş limanlar özel yararlar üzerine odaklanmıştır.

Planlama alanında yer alan limanlar ve yükleme boşaltma işlevleri gören iskelelerin çoğu özel kuruluşlar tarafından yönetilip işletilmektedir.

4. EŞİK VE RİSK ANALİZİ

Planlama alanındaki doğal kaynakların koruma kullanma dengesi içinde korunması, sektörel gelişmelerin alanın doğal kaynakları ile uyumlu ve taşıma kapasitesini aşmayacak biçimde planlanması için yönlendirici bir çerçeve oluşturmaktadır.

Planlama alanında yapılacak her tür ve ölçekteki planlama çalışmalarında, yatırım ve projelerde, doğal yapı nitelikleri, koruma alanları ve bunlara ilişkin sınırlamalar göz önüne

alınmalı, yerleşme alanlarının planlanmasında, eşik analizine dayalı olarak yerleşime uygunluk aranmalı, doğal tehlike ve riskler göz önüne alınmalıdır.

4.1. Eşik Analizi

Eşik analizi ile doğal veriler, kaynaklar, koruma statüleri, askeri alanlar, bölgesel ve kentsel altyapılar ve bunlara ilişkin yasal düzenlemelere dayalı olarak gelişmeyi sınırlayan etmenler ortaya konulmakta ve gelişme potansiyeli olan alanlar ortaya çıkmaktadır. Eşik analizi, mekansal karar sürecinin önemli bir bileşeni olup, her ölçekteki planlama kararlarını yönlendiren, sınırlayıcı faktörlerin, önceliklerin ve mekansal gelişme potansiyelinin belirlenmesinde etkindir. Eşikler, yerleşmelerin gelişmesini yönlendiren ve sınırlandıran etmenler olup, belirli maliyetlerle aşılabılır ya da gelişmeyi kesin sınırlayıcı nitelikte olabilmektedir. Eşikler, konu ve niteliklerine göre üç grupta ele alınmıştır.

- **Jeomorfolojik, Topografik, Jeolojik Eşikler**

Jeomorfolojik ve topografik yapıdan kaynaklanan eğimli alanlar, kıyıları ve vadiler ile jeolojik-jeoteknik etütlerde belirlenmiş olan yerleşmeye uygun olmayan alanlar, jeolojik-jeoteknik etüt gerektiren veya önlem alınarak yerleşmeye açılacak alanlar gibi fiziki coğrafyadan ve doğal yapıdan kaynaklanan eşiklerdir. Bu eşikler; gelişmeyi kesin sınırlayıcı ya da yerleşim maliyetini artırıcı niteliktedir. Plan kapsamında kullanılan veriler,

Jeomorfolojik ve Topografik Eşikler

Eğim, engebe ve topografik bakımdan yerleşime uygun olmayan alanlar, dik eğimli, engebeli, şev ve vadilerle parçalanmış alanları kapsamaktadır.

Eğim, engebe ve topografik bakımdan yerleşme maliyetini artırıcı alanlar, yerleşime ikinci derece uygun eğimli ve engebeli alanlardır.

Jeolojik Eşikler

Planlama çalışmasında ölçek nedeniyle yerleşim amaçlı jeolojik etütler kullanılmadığından, yerleşime uygun olmayan alanlar belirlenememiştir. Bu tür alanlar yerel düzeyde yerleşme ölçeğinde yapılacak, jeolojik, jeoteknik etütler ve mikro bölgeleme haritaları ile belirlenebilir.

Gevşek zeminli alanlar, kumul, kumsal, sazlık, bataklık ve turbalık alanlar ile genç alüvyonlar yerleşime ikinci derece uygun alanlar olarak belirlenmiştir

- **Kaynak Potansiyeline Dayalı Eşikler**

Orman alanları, toprak kaynakları, tarım alanları ve tarımsal sulama alanlarının oluşturduğu eşikler, doğal yapıya ve kaynak potansiyeline dayalı eşikler olup ekonomik faydalar, çevresel riskler ve ekolojik nedenlerle korunması gereken alanları temsil etmektedir. Planlama çalışmasında kullanılan veriler;

Toprak Kaynakları

Toprak analizlerinin belirlenmesi ve tarım dışı amaçlı kullanımı ile ilgili esaslar 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu'na göre yapılmaktadır.

1/100.000 ölçekli arazi varlığı haritalarındaki birinci derece önemli tarım arazileri yerleşime uygun olmayan alan olarak,

İkinci derece önemli tarım arazileri ise kanuna göre bazı kullanımlar için gereğinde tarım dışı amaçlı kullanılacak alanlar olarak belirlenmiştir.

Meralar

Mera potansiyeli olan ya da mera olarak tescil edilmiş alanların yerleşim amaçlı kullanımı 4342 sayılı Mera Kanunu'na göre belirlenmektedir. Mera alanları, gerektiğinde bu Kanunun belirlediği koşullarda yerleşime açılabilir.

Orman Alanları

Orman alanlarının kullanımı 6831 sayılı Orman Kanunu ile belirlenmektedir. Orman statüsündeki alanlar –yasada belirlenen kısıtlı kullanım koşulları dışında- yerleşim dışı alanlar olarak değerlendirilmektedir. Makilik-fundalık alanlar, yerleşime ikinci derece uygun alanlardır.

Tarımsal Sulama Alanları

İşletme, inşaat ve proje halindeki sulama alanlarının tarımsal gelişme ve ekonomik açıdan korunması gerekli olup, yerleşime açılması uygun değildir.

Taşkın Alanları

4373 sayılı Taşkın Sulara ve Su Baskınlarına Karşı Koruma Kanunu'na göre Bakanlar Kurulu kararları ile belirlenen akarsuların taşkın alanları, yerleşme dışı alanlar olarak belirlenmiştir.

Su Kaynakları Koruma Alanları

167 sayılı Yeraltı Suları Kanunu ile belirlenen mutlak koruma alanları, yerleşim dışı alanlar olarak belirlenmiştir. Birinci derece koruma alanlarında ise Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'ne göre kısıtlı ve denetimli yerleşim söz konusu olmaktadır.

- **Altyapı Kısıtlamaları ve Yasal Düzenlemelerden Kaynaklanan Eşikler**

Doğal, tarihi ve kültürel değerlerin korunması amacıyla yasal düzenlemelerle güvence altına alınmış olan sitler, doğa koruma alanları ile özel kullanım alanları ve bölgesel ve kentsel

altyapılar, havaalanları, mania planları, askeri alanlar, boru hatları, enerji nakil hatları, demiryolu ve otoyol gibi kullanım ve altyapı sınırlayıcıları da eşik oluşturmaktadır. Bu eşikler, yasal düzenlemelerde yer alan ve kullanım ilke ve ölçütleri bu yasal düzenlemelerde ortaya konan alanlardır. Planlama çalışmasında kullanılan veriler;

1. **Sit Alanları**
2. **Sulak Alanlar**
3. **Kıyılar ve Kıyı Ekosistemi**
4. **Yaban Hayatı Geliştirme Alanları**
5. **Askeri Alanlar, Askeri Güvenlik Bölgeleri, Askeri Stratejik Bölgeler** Planlama alanında Adanalıoğlu Belediyesi'nin kıyı kesiminde ve Seyhan Deltası'nda askeri güvenlik bölgeleri yer almaktadır. Bu bölgelerde, 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler Kanunu'nun öngördüğü kısıtlamalara uyulması gerekmektedir.
6. **Enerji ve Altyapı** Planlama alanında yer alan bölgesel altyapı tesisleri, inşa halindeki Mersin Karaduvar Atıksu Arıtma Tesisi ile, petrol, doğalgaz ve deniziçi boru hatlarıdır. Ayrıca bölgenin Karaduvar, Kazanlı ve Karacailyas kesiminde petrol ürünleri depolama, dolum ve dağıtım tesisleri yer almaktadır. Bu tesislerin planlanması, yapımı ve işletilmesinde, ilgili mevzuatın öngördüğü sağlık koruma bandı, yaklaşma mesafesi, güvenlik önlemleri vb. teknik kurallar ve standartların esas alınması gerekmektedir.

Toplo.4.1.Yerleşimi Kısıtlayıcı Eşikler ve Öncelikler Sıralaması

	Birinci Derece Eşikler	İkinci Derece Eşikler
Jeomorfolojik ve Topografik Eşikler	Eğim, Engebe ve Topografik Bakımdan Yerleşime Uygun Olmayan Alanlar	Eğim, Engebe ve Topografik Bakımdan Yerleşme Maliyetini Artırıcı Alanlar
Jeolojik Eşikler	Afete Maruz Alanlar Yerleşime Uygun Olmayan Alanlar	Gevşek Zeminli Alanlar Zemin Suyu Yüksek alanlar
Toprak Kaynakları	Birinci Derece Önemli (Mutlak) Tarım Arazileri	İkinci Derece Önemli Tarım Arazileri
Meralar		Mera Potansiyeli Olan Yada Mera Olarak Tescil Edilmiş Alanlar
Ormanlar	Orman Statüsündeki Alanlar	Makilik Fundalık Alanlar
Tarımsal Sulama Alanları	İşletme, İnşaat ve Proje Halindeki Sulama Alanları	
Taşkın Alanları	Akarsu Yatakları Taşkın Alanları	
Su Kaynakları Koruma Alanları	Mutlak Koruma Alanları	Birinci Derece Koruma Alanları

Sit Alanları	1.Derece Doğal Sit Alanları 1.Derece Arkeolojik Sit Al. Sulak Alanlar, Ramsar Alanı	2. ve 3. Derece Doğal Sit Alanları 2. ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanları
Sulak Alanlar	Ramsar Alanı	Diğer Sulak Alanlar
Kıyılar ve Kıyı Ekosistemi	Kıyılar Kumullar, Lagünler, Göller, Deltalar	Sahil Şeridi
Flora ve Fauna Koruma Alanları	Önemli Kuş Alanları Deniz Kaplumbağaları Üreme Alanları	Yaban Hayatı Koruma Alanları
Askeri Alanlar	Askeri Alanlar Askeri Güvenlik Bölgeleri	Askeri Stratejik Bölgeler
Enerji ve Altyapı	Enerji Nakil Hatları, Petrol ve Doğalgaz Boru Hatları Katı Atık Depolama Alanları	İçmesuyu İsale Hatları Atıksu Arıtma Tesisleri Ana Kanalizasyon Kollektörleri

- **Planlamada Eşiklerin Esas Alınması, Gelişmeye Uygun Alanların Belirlenmesi**

Doğal eşiklere dayalı olarak yapılan eşik analizi haritası incelendiğinde, proje kapsamındaki alanların önemli bölümünün eşik sınırlamalarının etkisinde olduğu ve süreklilikten yoksun küçük parçalardan oluştuğu ortaya çıkmaktadır.

Eşiklerin planlamada kullanılması ve hangi eşiklerin öncelik alacağı, planlama ilke ve esasları ile kamu yararına göre değerlendirilmelidir. Planlama aşamasında eşiklerin öncelik sıralaması, yasal düzenlemelerdeki değişimlere, planlama ilke ve politikalarına, gelişme alanlarının büyüklük ve dağılımına, planlamanın hedeflerine, alan ihtiyacına ve makroform politikalarına göre değerlendirilmelidir.

Kentsel gelişme, sanayi, enerji, turizm vb. alanların belirlenmesinde, yerleşilebilir alanların büyüklük ve dağılımının yanı sıra, bu alanların bütünsellik içinde planlanmaya elverişli olması, mevcut ve planlı yerleşim alanları ve altyapı ilişkisi gibi birçok değişkene göre değerlendirme yapılmasını gerektirmektedir.

Mekansal gelişme önerilerinin, sanayi, enerji, turizm ve kentsel gelişme potansiyelleri, dinamikleri, bölgesel altyapı yatırımları vb. faktörler ile plan hedefleri ve alan ihtiyaçları göz önüne alınarak, gelişme önceliklerinin bu bağlamda değerlendirilmesi gerekmektedir. Eşiklerin önceliklerini yasal sınırlamalar çerçevesinde değerlendiren bir yaklaşımın yanı sıra bölgeler ölçeğinde, ayrıntılı analizleri de yapılmalıdır.

4.2. Risk Analizi

Planlama alanının fiziki yapısından kaynaklanan doğal tehlikeler göz önüne alınarak, yerleşme, çevre ve insan faaliyetleri üzerine olumsuz etki yapma olasılığı bulunan alanların belirlenmesi amacı ile risk analizi yapılmıştır.

Afet, insan yaşamında, fiziksel, ekonomik, toplumsal ve çevresel kayıplar doğuran ya da kesintiye uğratarak, toplumu etkileyen doğal, teknolojik ve insan kökenli olayların sonuçlarıdır. Afet riski, hasar, zarar, kayıp ve olumsuz sonuçlara yol açma potansiyeli taşıyan olayların doğurabileceği kayıpların toplamı olarak tanımlanmaktadır. Doğal tehlikeler afet riskini belirleyen faktörlerden en önemlisidir.

Tehlike, belirli büyüklükteki doğa olayının belirli bir yöre ve zaman aralığında olma olasılığıdır. Deprem, tsunami, su baskını, taşkın ve heyelan doğal tehlikelerdir. Bu analizde, doğal yapıdan kaynaklanan jeolojik ve morfolojik tehlike ve riskler göz önüne alınmıştır.

Jeolojik Yapı Kaynaklı Tehlikeler

Deprem Tehlikesi

Tektonik kuvvetlerin etkisi ile yer kabuğunun kırılması sonucunda ortaya çıkan enerjinin deprem dalgaları halinde yayılarak geçtikleri ortamları ve yeryüzünü kuvvetle sarsması olayına deprem denilmektedir.

Deprem riskleri, bölgesel ölçekte, Türkiye Deprem Bölgeleri Haritasına göre belirlenmektedir. Planlama alanında, birinci, ikinci ve üçüncü derece deprem bölgeleri yer almaktadır. Deprem riski, birinci dereceden, üçüncü dereceye doğru giderek azalmaktadır.

Zemin yapısından kaynaklanma olasılığı olan, sıvılaşma, otuma, yüksek yeraltı suyu düzeyi yüksek olan kumul, turba, bataklık, genç ve gevşek alüvyon zeminler, deprem tehlikesini büyüten ve risk artırıcı etkenlerdir. Deprem riskinin belirlenmesinde, deprem bölgeleri ve zemin parametreleri esas alınmıştır.

Tsunami Tehlikesi

Deprem ya da başka etkilerle deniz ortamının bir bölgesine kısa sürede geçen büyük ölçekli enerji sonrası meydana gelen depreşim(ler) nedeniyle oluşan uzun dönemli dalgalar, "tsunami" olarak adlandırılır. Tsunami, Japonca kökenli olup, liman dalgası anlamına gelmektedir. Türkçeye "depreşim dalgası" olarak çevrilmiştir.

Planlama alanındaki tsunami tehlikesi, deniz içindeki aktif faylar ve fayların kırılma biçimi ile deniz yapısı esas alınarak bir modelleme ile belirlenmiştir.

Kıbrıs ve Suriye arasındaki bölgede seçilen bir fayın kırılma özellikleri esas alınarak yaratacağı tsunami etkisinin modellenmesi sonucunda İskenderun Körfezi ve çevresinde tahmini dalga genliğinin 3-4 metre olabileceği varsayılmaktadır. Su derinliğinin 30 metreden daha sığ olduğu bölgelerde tsunami etkisinin daha fazla olma olasılığı yüksektir. Tsunami olayının olma olasılığı az olmakla birlikte planlamada göz önüne alınması gerekmektedir.

Meteorolojik Kaynaklı Tehlikeler

Akarsu yatakları ve taşkın riski olan alanlar, su baskını ve sellere neden olan tehlikelerdir.

Taşkınlar ve Su Baskınları

Bir akarsu yatağındaki suyun, havzaya normalden fazla yağmur yağması veya havzada mevcut kar örtüsünün erimesinden dolayı hızla artarak yatak çevresindeki canlılara ve yapılara zarar vermesi olayına denilmektedir.

Kırsal veya kentsel yerleşmelerde, uzun süre devam eden yağışlar sonucunda arazinin doymuş hale gelmesi sonrasında ani sağanak yağışlar, geniş bölgeleri etkileyen, can ve mal kayıplarına yol açan ani su baskınlarına neden olmaktadır.

Akarsu taşkın yatakları, yüksek riskli alanlar olarak alınmaktadır.

İklim Değişikliği ve Deniz Seviyesi Yükselmesi

Kentsel ısınma ve iklim değişikliklerine bağlı olarak deniz suyu seviyesi yükselmektedir. Önümüzdeki 20-30 yılda kutup buzullarının erimesi ile deniz seviyesinde 50-60 cm yükselme beklenmektedir. Deniz seviyesindeki yükselmeler, kıyı ve karaları su basmasına, kıyı düzlüklerinde yeraltı suyu seviyesinin yükselmesine ve tuzlanmaya neden olmakta, ekolojik dengenin bozulması, kıyı erozyonuna, toprak kayıplarına yol açmaktadır. Bu etkilerin kıyı yerleşmelerini, kullarımlarını, deniz yapılarını etkilemesinin yanı sıra tarımsal üretimi de etkileyerek fiziki etkilerinin yanı sıra ekosistem ve sosyo-ekonomik süreçler üzerinde de çok yönlü sonuçlara yol açma riski bulunmaktadır.

Planlama alanı doğal tehlike ve risk faktörleri açısından; depremsellik, zemin riskleri, tsunami, taşkın ve su baskını, iklim değişiklikleri ve deniz seviyesi yükselmesi açılarından farklılaşan risklere sahiptir.

Her tür ve ölçekteki planlamada, proje ve uygulamada doğal tehlike ve risk faktörlerinin göz önüne alınması, ilgili kuruluşlarca bu yönden izleme ve denetimlerin yapılması önemlidir.

5. KIYI VE DENİZ YAPILARININ YERSEÇİMİ VE PLANLANMASI İÇİN ÖLÇÜTLER

5.1. Temel Yerleşimi Ölçütleri

Kıyı ve deniz yapıları fırtına dalgalarına açık olmayan, korumalı, uygun deniz tabanı koşullarına sahip ve gelişmeye elverişli kıyı alanlarında yapılmalı, yer seçimi için aşağıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurulmalıdır:

- **Fiziki coğrafya**

Batimetrikıyı çizgisi geri sahanın gelişmeye elverişli olması, tesis yapımına uygun büyüklükte olması gereklidir. (Yetersiz su derinliği ve topografik eşikler, dolgu veya hafriyat gerektirecek alanlar, maliyeti arttıracaklarından ekonomik açıdan uygun olmayacaktır.

- **Meteorolojik özellikler ve iklim durumu**

Hakim rüzgar yönleri, esme süreleri ve şiddetleri, sıcaklık, yağış ve sis değerleri, gemilerin yanaşmasına, güvenliğine elverişli olmalıdır.

- **Alanın jeolojik yapısı**

Aktif faylar, zemin özellikleri, deniz dibi kum hareketleri, deniz yapısının dayanıklılığı ve maliyeti açısından önemlidir. Deprem riski yapının güvenliğini doğrudan etkiler. Taşıma kapasitesi düşük, güçsüz zeminler maliyeti artırır. Deniz tabanının sediment taşınımı nedeniyle sığlaşması sorun oluşturur. Denizde malzeme taşınmasının yoğun olduğu yerler liman yapımı için uygun olmayacaktır.

- **Alanın oşinografik özellikleri**

Akıntılar, gel-git hareketleri, dalga iklimi, gemilerin tesise ulaşımı, giriş/çıkış koşullarını olumsuz etkilememeli, liman içindeki çalkantı düzeyi gemilerin güvenliğini tehlikeye atmamalıdır.

- **Ulaşım olanakları**

Liman yapılacak alanın denizden ve kıyıda ulaşım olanaklarının yeterli olması gerekmektedir. Liman karadan yerleşim merkezlerine ve ulaşım ağlarına bağlı ya da bağlanabilecek durumda olmalıdır. Liman ayrıca denizden ulaşılabilir olmalı ve deniz ulaşım zincirinin içinde bulunmalıdır.

Liman, iskele ve diğer kıyı yapıları çevrenin doğal ve ekolojik yapısını bozmamalıdır. Koruma statüsündeki bölgeler ilgili mevzuat çerçevesinde korunmalıdır.

Liman ve deniz yapılarının yer seçiminde tesisin ve çevre koşullarının birbirleri ile etkileşimi arazi etüt çalışmalarından elde edilen veriler kullanılarak, (dalga değişimleri, akıntı düzeni, kumlanma, kirlenme süreçlerini inceleyen) model çalışmaları ile önceden belirlenmeli ve yatırımın, fiziksel, kimyasal ve biyolojik çevreye olumsuz etkilerinin en az olduğu yerlerde yapılmasına özen gösterilmelidir.

5.2. Liman Ve İskele Projeleri İçin Yapılacak Araştırmalar

Kıyı alanında yapımı öngörülen tesisin kıyı bölgesinde yer alan sektörel faaliyetlerle uyumunun yanı sıra, bölgenin meteorolojik, geoteknik, jeolojik, jeofizik, hidrografik, oşinografik özelliklerinin saptanması için alan araştırmaları yapılması gerekmektedir. Aşağıda içeriği kısaca özetlenen araştırma çalışmalarının her birinin sonuçlarının diğer başka çalışmalarda da doğrudan ve kolaylıkla kullanılabilmesi için her araştırma sonucunun Coğrafi Bilgi Sistemine (CBS) uyumlu olarak sayısallaştırılmış biçimde tutulması önem taşımaktadır.

- **Hidrografik çalışmalar;**

Kıyı alanının deniz taban topografyası (batimetri), kıyı topografyası ve morfolojik özellikler için deniz ölçümleri yapılması ve ölçümlere dayalı haritalandırma;

- **Geoteknik çalışmalar**

İncelenen alanın zemin özelliklerinin tespit edilmesi için sondaj çalışmaları ve deneyler (SPT, Vane, Konsolidasyon vb.), zemin ve zemin altındaki malzemenin geoteknik parametreleri ve zemin taşıma kapasitesini gösteren parametreler;

- **Su Düzeyi Değişimleri**

Yeterli çözünürlükte deniz ölçümlerine dayalı batimetrik harita,, deniz tabanı eğimi ve kıyının mevcut durumuna ilişkin bilgiler, incelenen bölgedeki günlük, aylık ve yıl içindeki su seviyesi değişimleri ve uzun dönem su düzeyi yükselmelerine ilişkin tahminler;

- **Meteorolojik Çalışmalar**

Rüzgar ve dalgaların genel karakteristikleri (hız, yön ve süreleri) ya da uzun dönem rüzgar ölçümlerden yararlanılarak yapılan dalga tahminleri,bölgenin rüzgar ve dalga iklimini tanımlayan istatistiksel parametreler,kıyı yapıları tasarım dalgası karakteristikleri, yapı bölgesindeki rüzgar, fırtına, dalga, yağış, sis gibi meteorolojik parametrelerin ölçümü;

- **Oşinografik çalışmalar**

Denizel ortamın fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerinin ölçülmesi, su hareketlerinin (akıntılar) ve su kalitesinin izlenmesi, ölçülen parametreler arasında, tuzluluk, yoğunluk, PH değeri, elektrik iletkenliği, ışık geçirgenliği vb. veriler derinliğe bağlı olarak ölçülmesi, denizdeki akıntıların mekansal ve zamansal değişimleri hakkında bilgi verebilecek akıntı ölçümlerine dayalı analizler;

- **Kıyı ve Deniz Mühendisliği Çalışmaları**

Dalgaların derin denizden yapı önüne gelene dek geçirdikleri değişimler (sığlaşma, sapma, kırılma, yansıma, kırınım), yapı önü dalga tasarım parametreleri, yapı bölgesindeki su çevrim (sirkülasyon) sistemi, dalga değişimleri, kum hareketleri ve taşınımı, kirlilik düzeyi ve taşınımı olayları incelenerek, yapının inşa edilmesinden sonraki kıyı süreçlerinin (dalga değişimleri, kum ve kirlenme düzey ve taşınımları) tesisin önem ve büyüklüğüne göre gerektiğinde modelleme yapılarak hesaplanması;

- **Jeolojik ve jeofizik çalışmalar**

Bölgedeki mevcut faylar, yönleri, aktiviteleri ve deprem anında zemin davranışları jeofiziksel çalışmalar ve tarihsel deprem kayıtlarının incelenmesi, önceden yapılmış çalışmaların kullanılması ya da tesisin önemi ve büyüklüğü gereği deniz alanında sismik araştırmalar yapılması, bölgenin (şiddetli fırtına ve deniz kabarması, tsunami ya da su düzeyi yükselmeleri vb.) ender rastlanan olağan dışı deniz olayları etkisi altında kalma riski.

5.3. Kıyı Ve Deniz Yapılarının Tasarım Ölçütleri

Kıyı ve deniz yapılarının tasarım ve planlamasında aşağıdaki ölçütler gözönünde bulundurulmalıdır:

Ticari Limanlar, Yat Limanları, Balıkçı Barınakları

Limana koruma yapıları:

Liman hizmetlerinin düzenli, güvenli ve sürekliliğini sağlamak üzere, yörenin meteorolojik ve oşinografik koşullarına karşı koyabilecek biçimde tasarlanmış dalgakıran ve koruma yapıları olmalıdır.

Liman içi yanaşma yerleri:

Liman hizmetlerinin verimliliğini sağlayacak boyutlarda,

Gerekli ekipman ile donatılmış,

Yanaşma yerine paralel (bordadan) yanaşma durumlarında tesisi kullanan en uzun geminin boyuna göre en az 2 gemi boyu uzaklığında konumlandırılmış,

Yanaşma yerine dik (baş ya da kıçtan) yanaşma durumlarında tesisi kullanan en uzun geminin boyuna göre en az 4 gemi boyu uzaklığında konumlandırılmış olmalıdır.

İskeleler, Gemi Yanaşma Yerleri, Yük Terminalleri, Dolum Tesisleri

İskele, gemi yanaşma yerleri, yük terminalleri ve dolum tesislerinin donanımı:

Yapıyı kullanan gemilerin güvenli, düzenli ve sürekli hizmet alabilmesini sağlayacak boyutlarda,

Gerekli ekipman ile donatılmış,

Yanaşma yerine paralel (bordadan) yanaşma durumlarında yanaşma yerini kullanan en uzun gemi boyunun en az 2 katı uzaklığında konumlandırılmış,

Yanaşma yerine dik (baş ya da kıçtan) yanaşma durumlarında en az 4 gemi boyu uzaklığında konumlandırılmış olmalıdır.

Boru Hatları

Özellikle kıyıya yakın bölgede deniz tabanının altında yeterli derinliğe gömülü olarak inşa edilmelidir. Boru hattının deniz tabanına gömülü olduğu kısım, o bölge için senede 10 saat sürede oluşacak dalgaların, o bölgedeki deniz taban malzemesini hareket ettiremeyeceği su derinliğine kadar kıyıda uzağa devam etmelidir.

Açık Deniz Yanaşma Yerleri ve Şamandıralar

Gemi seyir yollarından uzak, meteorolojik ve oşinografik koşulların yılın genelinde uygun olduğu yerlerde, karadan uzak yerde inşa edilmiş olan deniz yapılarıdır.

Şamandıra sistemleri her birine bir gemi (ya da deniz aracı) bağlanabilen ve gemi bekleme ya da boru hattı ile yük iletimi sağlanan şamandıralardan oluşan yapılardır.

Olumsuz meteorolojik ve oşinografik koşullar altında yapıya bağlanmış olan gemi ya da deniz aracının sürüklenmesine engel olacak biçimde zincir sistemleri ile deniz tabanına tonozlanmış olmalıdır.

Şamandıralar arası uzaklık, şamandıraya bağlanan en uzun gemi ya da deniz aracı boyunun en az 3 katı uzaklıkta olmalıdır.

5.4. Kıyı Ve Deniz Yapılarının Yerleşimi Ve Planlama Ölçütleri

Planlama alanında limanlar ve deniz yapıları, Ceyhan-Yumurtalık ve İskenderun Planlama Bölgelerinde yığılma göstermektedir. Kazanlı, Karataş, Yumurtalık, Arsuz ve Samandağ Planlama Bölgeleri ekonomik nedenler ve doğal eşikler nedeniyle deniz yapıları için uygun olmadığı anlaşılmaktadır.

İskenderun Körfezi kıyı ve deniz yapılarının yer seçimi ve planlanması için ana parametreler aşağıda incelenmiştir.

Planlama alanında zemin özellikleri itibariyle yapılacak her türlü kıyı projesinde geoteknik çalışmaların yapılması önem arz etmektedir.

Gel git dalgasına bağlı su düzeyi değişiklikleri, İskenderun körfezi için önemli etki yaratacak düzeyde değildir. Ancak İskenderun Körfezi, küresel ısınmaya bağlı su seviyesi değişimlerine karşı, ciddi kırılma göstermektedir. İnsan etkisinin özellikle bu alanlardaki nehirler üzerinde oldukça önemli olduğu da gözlenmektedir. Kıyı kullanımlarının bu bölgelerde özellikle su yükselmesine bağlı toprak kayıpları ile kıyı erozyonu açısından yeniden ele alınması gerekmektedir. Körfezin iç kısmında ise hem kıyı eğiminin ve jeomorfolojik yapının daha az kırılma olması hem de yapılaşmanın daha yoğun olması ile belirli bir dengede bulunması kıyı erozyonu açısından bu bölgeyi orta derecede kırılma yapmaktadır. Ancak yine tablodan görüleceği üzere kıyı yapılaşmasının üst düzeyde olması doğal kıyı koruma yapılarını yok etmekte ve de yaşanabilecek su artışı nedeniyle toprak alanlarının su altında kalması sonucu buradaki alanları oldukça kırılma hale sokmaktadır. Dörtüyl bölgesinde yeraltı suları için yeteri kadar veri bulunamamıştır.

Meteorolojik Koşullar incelendiğinde 1994-2000 yılları arasındaki ve 1993-1998 yılları arasındaki dönemi kapsayan iki ayrı rüzgar veri tabanının istatistiksel analizleri sonucunda, İskenderun körfezi için etkin rüzgar yönlerinin NW-ESE aralığı ve ENE, SSE ve WSW yönleri olduğu görülmektedir. Dalga koşullarının değerlendirilmesi sonucunda ise İskenderun Körfezi Karataş (36.50° N, 35.50° E) için 100 yıllık yinleme döneminde dalga yüksekliği 3.8 metre olduğu, Samandağ (36.00° N, 35.50° E), bölgesi için ise 100 yıllık yinleme döneminde dalga yüksekliği 4.5 metre olduğu belirlenmiştir. Kıyı yapıları yer seçimi ve projelendirilmesi süreçlerinde yapı bölgesi için meteorolojik koşulların ayrıca hesaplanması ve karşılaştırılması önemlidir.

İskenderun Körfezinde uzun dönem genel oşinografik parametrelerin (su kalitesi ve akıntı) ölçümleri yapılmadığından, kıyılarda yapılacak her türlü proje ve yatırım için mekansal ve zamansal değişimler hakkında bilgiler elde edilecek ölçümlerin yapılması faydalı olacaktır.

Genel olarak ülkemizde kıyı yapılarının projelendirilmesi aşamalarında bölgenin hidrografik ve morfolojik koşulları araştırılmış olduğundan, İskenderun körfezi için belli ölçüde hidrografik veriler mevcuttur. Kıyı yatırımlarının proje ve inşaatları aşamalarında bu çalışmalardan yararlanılması ve eksik olanların yapılması yararlıdır.

5.5. BÖLGELEME ÖLÇÜTLERİ

Kıyı yapılarının her biri, tehlikeli yüklerin geçişi ya da tehlikeli üretim sistemlerine sahip olmasından, rekreasyonel ve çevreye uyumlu olmasına kadar çeşitli özelliklere sahip olmalarına bakılarak, büyüklük, hizmet amacı ve çevresel etkileri düşünülerek genel olarak 4 ayrı kategoriye alınabilir. Bu kategoriler tabloda verilmiştir.

Tablo.5.1.Kıyı ve deniz yapılarının, büyüklük, hizmet amacı, ve çevresel etkilerine göre kategorileri

Kategori	Kıyı ve Deniz Yapısı
A	Ticari Limanlar, İskeleler, Gemi Yanaşma Yerleri, Yük terminalleri, Dolum Tesisleri
B	Boru Hatları, Açık Deniz Yanaşma Yerleri ve Şamandıralar
C	Balıkçı Barınakları, Yat Limanları
D	Turizm ve Rekreasyonel Kıyı Tesisleri

Kıyı yapılarının mevcut durumları, çevresel iyileştirme ve altyapı geliştirme olanak ve olasılıkları, kıyılardaki rekreatif (küçük tekne barınakları), ulaşım (yolcu iskele veya terminalleri), eskimiş tesislerin yenileştirilmesi, tarım alanları, kumsal, dik kıyı gibi kıyı morfolojisi, kentsel gelişme stratejileri göz önüne alınarak planlama alanı kıyıları bölgelere ayrılmıştır.

Geleceğe yönelik yatırımlar için kıyı yapıları planlamasında mevcut yapıların dağılımının dikkate alınması önemlidir.

Her bir bölgenin ayrı ayrı karşılaştırılması ve mekânsal planlarının yapılması için her bölgenin coğrafi özellikleri, dalga iklimleri, deniz seviyesi yükselmeleri, aşınma ve ekosistem özellikleri dikkate alınmalıdır. Bu amaç düşünülerek her bölge için 5 ölçüt ön plana çıkmaktadır. Bunlar;

Kıyı morfolojisi: Kayalık, kumsal, yamaç,

Dalga iklimi: Fırtına dalgalarına açık olup olmaması,

Deniz Seviyesi Yükselmesi: Çok kırılğan, orta kırılğan, az kırılğan,

Kıyı çizgisi dinamiği: Aşınma ve erozyon

Ekosistem özelliği: Doğal, Kültürel ve ekolojik değerlerin bulunma durumu.

5.6. NÜFUS TAHMİNLERİ

Planlama alanındaki yerleşmelerin, 2025 yılı için yapılan tahminleri geçmiş eğilimlere dayalı matematiksel yöntemlerin yanı sıra sanayi, enerji, denizcilik, turizm sektörleri ve ikinci konut yatırımlarının etkileri, plan hedefleri ve mekandaki gelişme potansiyelleri birlikte değerlendirilerek nüfus tahmini ve mekansal dağılım önerisi yapılmıştır.

Yerleşmelerin nüfus projeksiyonu genel olarak; doğurganlık oranının düşmesi, alınan göçün azalması, nüfus artışının dengeli biçimde sürmesi, nüfus yapısının değişmesi, ekonomik olarak aktif nüfusun artması, eğitim, sağlık ve kentsel yaşam çevresindeki iyileşmelere paralel olarak eğitilmiş nüfusun ve işgücü niteliğinin yükselmesi, ortalama hane büyüklüğü, eğitim, gelir dağılımı gibi göstergelerin de buna paralel olarak iyileşmesi eğilimini en iyi temsil eden 'Polinom Yöntemi' kullanılarak yapılmıştır. Bu yöntemde nüfus artışı sürmekle birlikte, artış hızının gelecekte düşeceği varsayılmaktadır. Bu yöntemin yanı sıra dışsal etkiler ve geçmiş dönem nüfus sayım değerleri doğrultusunda en doğru eğilim değerlerinin hesaplandığı yerleşmelerde 'Üstel', 'Logaritmik' veya 'Doğrusal' artış yöntemleri de kullanılmıştır.

Diğer bir yöntem olarak, bazı yerleşmelerin onanlı nazım imar planlarının öngördüğü nüfus kapasitesi ile kentsel gelişmeyi sınırlayan eşikler ve yerleşmelerin potansiyelleri doğrultusunda daha kesin hesaplamalarla, gelecekte bu yerleşmelerde yaşayacak olan nüfus belirlenmeye çalışılmıştır.

Nüfus tahmin yöntemlerinin varsaydığı doğal artış değerlerinin yanı sıra, yerleşmeler için geliştirilen proje ve olası yatırımların etkisi ile çekilebilecek ilave nüfus, bölgedeki yazlık konut ve turizm etkisi ile yer seçecek olan ek nüfus da hesaplanarak hedef yıldaki toplam nüfus hesaplanmıştır.

Tablo 5.2. Planlama Bölgelerinin 2025 Yılı Nüfus Tahmini				
Planlama Bölgeleri	2025 Nüfus Tahmini	Yatırım Etkisi	İkinci Konut ve Turizm Etkisi	Toplam Nüfus
Kazanlı	59825	-	8900	68725
Karataş	20100	-	26040	46140
Yumurtalık	8500	15000	14900	38400
Ceyhan-Yumurtalık	13000	22500	-	35500
Dörtyol-Erzin	157000	2000	18000	177000
İskenderun	320770	2500	27200	350470
Arsuz	41245	-	59000	100245
Samandağ	78600	-	13160	91760
Planlama Alanı Toplamı	699040	42000	167200	908240

• KAZANLI PLANLAMA BÖLGESİ

	KARADUVAR		KAZANLI		TARSUS	
	2007	2025	2007	2025	2007	2025

Yerleşik Nüfus	11.000	20.200	10.120	26.200	747	1.225
Yaz Nüfusu	-	-	250	250	-	8.400
Yatırım Etkisi	-	-	-	-	-	-
Toplam Nüfus	11.000	20.200	10.370	26.450	747	9.625

- KARATAŞ PLANLAMA BÖLGESİ**

	KARATAŞ		TUZLA		BAHÇE	
	2007	2025	2007	2025	2007	2025
Yerleşik Nüfus	8.358	11.800	2.224	3.150	2.291	3.050
Yaz Nüfusu	7.950	18.800	-	3.800	1.980	3.440
Yatırım Etkisi	-	-	-	-	-	-
Toplam Nüfus	16.308	30.600	2.224	6.950	4.271	6.490

- YUMURTALIK VE YUMURTALIK-CEYHAN PLANLAMA BÖLGELERİ**

	YUMURTALIK		KURTPINARI		SARIMAZI	
	2007	2025	2007	2025	2007	2025
Yerleşik Nüfus	4.840	7.600	2.172	3.650	3.875	5.150
Yaz Nüfusu	8.240	14.900	-	-	-	-
Yatırım Etkisi	-	7.000	-	5.000	-	8.000
Toplam Nüfus	13.080	29.500	2.172	8.650	3.875	13.150
	KURTKULAĞI		GÖLOVASI		SUGÖZÜ	
	2007	2025	2007	2025	2007	2025
Yerleşik Nüfus	1.561	2.100	828	1.200	966	900
Yaz Nüfusu	250	-	240	-	-	-
Yatırım Etkisi	-	5.000	-	2.500	-	2.000

Toplam Nüfus	1.811	7.100	1.068	3.700	966	2.900
---------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	------------	--------------

- DÖRTYOL-ERZİN PLANLAMA BÖLGESİ**

	DÖRTYOL		YEŞİLKÖY		YENİYURT	
	2007	2025	2007	2025	2007	2025
Yerleşik Nüfus	66.082	92.000	10.205	14.500	4.362	5.750
Yaz Nüfusu	3.940	6.000	2.480	3.000	5.920	6.000
Yatırım Etkisi	-	-	-	-	-	-
Toplam Nüfus	70.022	98.000	12.685	17.500	10.282	11.750
	TURUNÇLU		PAYAS (YAKACIK)			
	2007	2025	2007	2025		
Yerleşik Nüfus	583	1.000	32.587	42.500		
Yaz Nüfusu	-	2.000	-	1.000		
Yatırım Etkisi	-	2.000	-	-		
Toplam Nüfus	583	5.000	32.587	43.500		

- İSKENDERUN PLANLAMA BÖLGESİ**

	İSKENDERUN		KARAYILAN		AZGANLIK	
	2007	2025	2007	2025	2007	2025
Yerleşik Nüfus	177.294	234.000	10.611	12.000	3.171	5.750
Yaz Nüfusu	3.000	3.000	-	-	-	-
Yatırım Etkisi	-	-	-	-	-	2.500
Toplam Nüfus	180.294	237.000	10.611	12.000	3.171	8.250
	SARISEKİ		DENİZCİLER		BEKBELE	
	2007	2025	2007	2025	2007	2025
Yerleşik Nüfus	4.372	8.000	16.178	24.000	7.482	10.400

Yaz Nüfusu	-	-	-	-	-	-
Yatırım Etkisi	-	-	-	-	-	-
Toplam Nüfus	4.372	8.000	16.178	24.000	7.482	10.400
	KARAAĞAÇ		BÜYÜKDERE			
	2007	2025	2007	2025		
Yerleşik Nüfus	19.379	25.500	1.027	1.120		
Yaz Nüfusu	9.200	12.200	8.730	12.000		
Yatırım Etkisi	-	-	-	-		
Toplam Nüfus	28.579	37.700	9.757	13.120		

• ARSUZ PLANLAMA BÖLGESİ

	ARSUZ		KEPİRCE		MADENLİ	
	2007	2025	2007	2025	2007	2025
Yerleşik Nüfus	2.256	3.500	698	650	5.210	6.850
Yaz Nüfusu	3.560	6.000	3.320	8.000	9.010	14.000
Yatırım Etkisi	-	-	-	-	-	-
Toplam Nüfus	5.816	9.500	4.018	8.650	14.220	20.850
	AKÇALI		ÜÇGÜLLÜK (GÜLCİHAN)		ÜÇGÜLLÜK (HAYMASEKİ)	
	2007	2025	2007	2025	2007	2025
Yerleşik Nüfus	4.598	6.000	3.881	4.850	1.574	1.670
Yaz Nüfusu	2.840	7.000	450	500	1.120	4.000
Yatırım Etkisi	-	-	-	-	-	-
Toplam Nüfus	7.438	13.000	4.331	5.350	2.694	5.670
	GÖKMEYDAN		GÖZCÜLER		KONACIK	
	2007	2025	2007	2025	2007	2025

Yerleşik Nüfus	2.339	3.150	8.273	11.000	1.724	2.500
Yaz Nüfusu	6.800	8.000	4.400	6.000	1.000	3.000
Yatırım Etkisi	-	-	-	-	-	-
Toplam Nüfus	9.139	11.150	12.673	17.000	2.724	5.500
	İŞIKLI					
	2007	2025				
Yerleşik Nüfus	934	1.075				
Yaz Nüfusu	-	2.500				
Yatırım Etkisi	-	-				
Toplam Nüfus	934	3.575				

- **SAMANDAĞ PLANLAMA BÖLGESİ**

	SAMANDAĞ		MAĞARACIK		KAPISUYU	
	2007	2025	2007	2025	2007	2025
Yerleşik Nüfus	42.012	56.000	4.779	6.900	1.688	2.500
Yaz Nüfusu	4.620	8.780	-	1.280	1.000	2.200
Yatırım Etkisi	-	-	-	-	-	-
Toplam Nüfus	46.632	64.780	4.779	8.180	2.688	4.700
	TEKEBAŞI		MEYDAN			
	2007	2025	2007	2025		
Yerleşik Nüfus	8.541	10.100	2.449	3.100		
Yaz Nüfusu	-	-	900	900		
Yatırım Etkisi	-	-	-	-		
Toplam Nüfus	8.541	10.100	3.349	4.000		

5.7. ALT BÖLGELERE GÖRE PLANLAMA KÜNYELERİ

5.7.1.KAZANLI BÖLGESİ

KAZANLI BÖLGESİ: Mersin Serbest Bölge ile Seyhan Nehri Arası			
KIYI ARKA BÖLGESİ			
Yerleşmeler: Akdeniz Belediyesi Karaduvar Mahallesi, Kazanlı Belediyesi, Tarsus İlçesi Kulak Köyü			
Baskın Kullanımlar: Yerleşme Deseni: Petrol Dolum Tesisleri, Sanayi, Kentsel Yerleşme Yerleşme Dışı Alanlar: Tarım, Orman, Sazlık Bataklık			
Sektörel Gelişme Eğilimleri: Petrol Ürünleri Depolama ve Dağıtım Tesisleri, Azot, Gübre, Soda Krom Sanayi Petrol ürünleri tesisleri, Sanayi ve Ticari Depolama, Örtü Altı Tarımı, Kıyı Balıkçılığı (Karaduvar), Kentsel Hizmetler, Turizm Konaklama, Günübirlik, Golf, Deniz, Doğa ve Su Sporları(7400 yatak), Kültür Balıkçılığı, Yavru Balık Üretimi			
KIYI VE DENİZ ÖZELLİKLERİ			
Kıyı Morfolojisi	Basık Kıyı, Delta, Kumul ve Kumsal, Deniz Sığılığı		
Dalga İklimi	Fırtına Dalgalarına Açık		
Kıyı Çizgisi Dinamiği	Hızlı Aşınma ve Kıyı Erozyonu		
Deniz Seviyesi Yükselmesi	Çok Kırılgan, Kıyı Yapısına Uygun Değil		
Ekosistem Özellikleri	1A - Kumul ve Kumsal		
	1B - Kumul ve Delta Ekosistemi, Erozyona Karşı Kıyı Ağaçlandırması Deniz Kaplumbağaları Üreme Alanı		
KORUMA STATÜLERİ	Kazanlı Höyüğü(1. Derece Arkeolojik Sit),Deniz Kaplumbağaları Üreme Alanı, Doğal Sit Alanı, Seyhan Deltası Sulak Alan, Turan Emeksiz Ormanı Yaban Hayatı Koruma Alanı		
Deniz Kaplumbağaları Üreme Alanları			
Adı	Niteliği	Koruma Statüsü	Tehditler
Kazanlı Kumsalı	4.4 km uzunluğunda kumsal	1. Derece Doğal Sit Deniz Kaplumbağa Üreme Alanı	Seralar, evsel atıklar, plastikler, soda ve krom fab. tehlikeli atıkları, ışık kirliliği, ikinci konut

5.7.2.KARATAŞ BÖLGESİ

KARATAŞ BÖLGESİ: Seyhan Nehri ile Ceyhan Nehri Arası				
KIYI ARKA BÖLGESİ				
Yerleşmeler: Karataş İlçesi, Karataş Belediyesi, Tuzla Belediyesi, Bahçe Belediyesi, Tabaklar Köyü, Taburköy, İnnaplıhöyük ve Karataş Köyü				
Baskın Kullanımlar: Kentsel ve Kırsal Yerleşme Alanları, İkinci Konut Alanları, Askeri Alanlar Tarım, Kıyı Gölleri (lagünler), Kumul-Kumsal, Ağaçlandırma Ormanı				
Sektörel Gelişme Eğilimleri: Tarla ve örtü altı tarımı, Eko Turizm, Deniz ve Doğa Turizmi, Kuş Gözlemciliği (Tuzla)(Yumurtalık-Karataş KTKGB 5000 Yatak),İkinci Konut Gelişimi (Karataş, Bahçe) ,Dalyan Balıkçılığı, Yavru Balık Üretimi, Kentsel Hizmetler (Karataş)				
KIYI VE DENİZ ÖZELLİKLERİ				
Kıyı Morfolojisi	2A-2C Basık Kıyı, Delta, Kumul ve Kumsal, Deniz Sığılığı			
	2B Dik Kıyı, Kıyı Yapıları için Uygun Morfoloji			
Dalga İklimi	Fırtına Dalgalarına Açık			
Kıyı Çizgisi Dinamiği	2A-2C Hızlı Aşınma ve Kıyı Erozyonu			
	2B Önemsiz Aşınma ve Orta Derecede Kıyı Erozyonu			
Deniz Seviyesi Yükselmesi	2A-2C Çok Kırılgan, Kıyı Yapısına Uygun Değil			
	2B Orta Derecede Kırılgan			
Ekosistem Özellikleri	2A-2C- Kumul ve Delta Ekosistemi Erozyona Karşı Kıyı Ağaçlandırması Deniz Kaplumbağaları Üreme Alanı			
	2B - Ekosistem Bozulması			
KORUMA STATÜLERİ	2A-2C - Deniz kaplumbağaları Üreme Alanı, Seyhan ve Ceyhan deltaları ve tuzla gölü sulak alan, Akyatan lagünü Ramsar, A sınıfı sulak alan ve yaban hayatı koruma alanı, Agyatan lagünü sulak alan, yaban hayatı koruma alanı			
	Lagarsus Antik Kenti Arkeolojik Sit Alanı, Nekropol Alanı(1. Derece Arkeolojik Sit/ Nekropol), Magarsus Antik Kenti(1.+ 3. Derece Arkeolojik Sit), Tepeköy Höyüğü(1. Derece Arkeolojik Sit)			
Sulak Alanlar				
Adı	Kapsadığı Alan	Niteliği	Koruma Statüsü	Tehditler
Seyhan Deltası	Seyhan Ağızı Berdan Ağızı,	- Delta ekosistemi, Göller ve	Tuzla ve Akyatan Gölleri, Doğal Sit Alanı ve Yaban	Tarımsal ilaç ve gübre, ağaçlandırma,avcılık,

	Yumurtalık Lagünü, Akyatan ve Tuzla Lagünleri, Dipsiz Lagünü Sulak Alanları	kıyılardan oluşmakta - A sınıfı alan - Kuşların kışlama, üreme ve göç alanıdır.	Hayatı Koruma Alanı, Akyatan Ramsar Alanı statüsündedir.	evsel ve endüstriyel kirlilik
--	---	---	--	-------------------------------

Deniz Kaplumbağaları Üreme Alanları

Adı	Niteliği	Koruma Statüsü	Tehditler
Akyatan Kumsalı	21 km uzunluğunda ince kum	Yaban Hayatı Koruma Alanı + 2. Derece Doğal Sit Ramsar Alanı Deniz Kaplumbağa Üreme Alanı	Doğal pedetasyon, kumsala araç girişi, avlanma

5.7.3.YUMURTALIK BÖLGESİ

YUMURTALIK BÖLGESİ: Ceyhan Nehri İle Yumurtalık Belediyesi Doğu Sınırı Arası	
KIYI ARKA BÖLGESİ	
Yerleşmeler: Yumurtalık Belediyesi, Yumurtalık İlçesi Deveciuşağı Köyü	
Baskın Kullanımlar: Kentsel Yerleşme, İkinci Konut, Kırsal Yerleşme Kumul-Kumsallar, Tarım, Lagün ve Akarsu Deltası	
Sektörel Gelişme Eğilimleri: Eko Turizm, Deniz ve Kültür Turizmi(Yumurtalık TM. 2200 Yatak), İkinci Konut Gelişimi, Kentsel Hizmetler, Dalyan Balıkçılığı, Kıyı Balıkçılığı ve Yavru Balık Üretimi, Tarla ve Örtüaltı Tarımı	
KIYI VE DENİZ ÖZELLİKLERİ	
Kıyı Morfolojisi	3A- Basık Kıyı, Delta, Kumul-Kumsal, Lagün, Deniz Sıfırlığı
	3B- Basık ve Dik Kıyı, Kıyı Yapıları için Yer Yer Uygun Morfoloji
Dalga İklimi	Fırtına Dalgalarına Açık
Kıyı Çizgisi Dinamiği	3A- Hızlı Aşınma ve Kıyı Erozyonu
	3B- Önemsiz Aşınma ve Orta Derecede Kıyı Erozyonu
Deniz Seviyesi Yükselmesi	3A- Çok Kırılgan, Kıyı Yapısına Uygun Değil
	3B- Orta Derecede Kırılgan, Kıyı Yapısına Yer Yer Uygun
Ekosistem Özellikleri	3A - Kumul ve Delta Ekosistemi Doğal Kıyı Ormanı

	Deniz Kaplumbağaları Üreme Alanı			
	3B -			
KORUMA STATÜLERİ	3A- Yumurtalık Lagünleri Ramsar, A Sınıfı Sulak Alan ve Tabiatı Koruma Alanı			
	3B - Yumurtalık Yerleşmesinde Aegea Antik Kenti 1, 2 ve 3.°Arkeolojik Sit Alanları Nekropol(1. Derece Arkeolojik Sit/ Höyük), Ayas Antik Kenti(1. Derece Arkeolojik Sit/ Antik kent), Ayas Kalesi ve Çevresi(2. Derece Arkeolojik Sit)			
Önemli Kuş Alanları				
Adı	Kapsadığı Alan	Niteliği	Koruma Statüsü	Tehditler
Ceyhan Deltası	Ağyatan Gölü Yumurtalık Lagünü	- Delta ekosistemi makilik, göller ve kıyılardan oluşmakta - A sınıfı alan - Kuşların kışlama, üreme ve göç alanıdır.	Yumurtalık Lagünü Tabiatı Koruma Alanı ve Ramsar Alanı statüsündedir.	Tarımsal ilaç ve gübre, aşırı otlatma, yapılaşma ve sanayi baskısı
Deniz Kaplumbağaları Üreme Alanları				
Adı	Niteliği	Koruma Statüsü	Tehditler	
Yumurtalık Kumsalı	25.5 km uzunluğunda ince kum	Tabiatı Koruma Alanı Deniz Kaplumbağa Üreme Alanı	Turizm faaliyetleri, hayvancılık, avcılık, tarımsal faaliyetler	

5.7.4.YUMURTALIK-CEYHAN BÖLGESİ

YUMURTALIK-CEYHAN BÖLGESİ: Yumurtalık Belediyesi Doğu Sınırı ile Adana-Hatay İl Sınırı Arası
KIYI ARKA BÖLGESİ
Yerleşmeler: Yumurtalık İlçesi Sugözü, Gölovası Köyleri, Ceyhan İlçesi Kurtpınarı ve Sarımaçı Belediyeleri
Baskın Kullanımlar: BTC Petrol Ürünleri Tesisleri, Enerji Santrali, Serbest Bölge, Sanayi ve Depolama Tesisleri Tarım, Mera ve Fundalık Alanlar
Sektörel Gelişme Eğilimleri: Petrol Ürünleri Terminali, Petrol Ürünleri Taşımacılığı, Petrol Rafinerisi, Petro-Kimya Sanayi, Serbest Bölge (Sanayi, Depolama), Gemi Bakım ve Onarım Sanayi, Enerji Santrali

KIYI VE DENİZ ÖZELLİKLERİ	
Kıyı Morfolojisi	Dik ve Kısmen Basık Kıyı, Kıyı Yapıları İçin Uygun Morfoloji
Dalga İklimi	Fırtına Dalgalarının Saparak Ulaştığı Korunaklı Kıyıları
Kıyı Çizgisi Dinamiği	Önemsiz Aşınma ve Orta Derecede Kıyı Erozyonu
Deniz Seviyesi Yükselmesi	Orta Derecede Kırılgan
Ekosistem Özellikleri	Ekosistem Bozulması
KORUMA STATÜLERİ	Kurtkulağı Merası ve Babilik Ören Yeri(1. Derece Arkeolojik Sit / Ören Yeri), BOTAŞ Höyüğü(1. Derece Arkeolojik Sit /Höyük)

5.7.5.DÖRTYOL-ERZİN BÖLGESİ

DÖRTYOL-ERZİN BÖLGESİ: Adana-Hatay İl Sınırı ile İsdemir Demir Çelik Fabrikası Arası	
KIYI ARKA BÖLGESİ	
Yerleşmeler: Erzin İlçesi Turunçlu, Aşağı Burnaz, Yukarı Burnaz Köyleri, Dört Yol İlçesi Yeniyurt, Yeşilköy, Dört Yol, ve Payas Belediyeleri Kıyı Kesimleri	
Baskın Kullanımlar: Yumurtalık Serbest Bölgesi, Petrol Ürünleri Depolama ve Dağıtım Tesisleri, İkinci Konut Tarım, Mera ve Fundalık Alanlar	
Sektörel Gelişme Eğilimleri: Narenciye Tarımı, Günöbirlik Turizm, Rekreasyon (Dört Yol), Kamping (Turunçlu), İkinci Konut, Petrol Ürünleri Depolama ve Dağıtım Tesisleri, Demir Çelik Yan Sanayi, Gemi İnşa ve Bakım Sanayi, Kıyı Balıkçılığı	
KIYI VE DENİZ ÖZELLİKLERİ	
Kıyı Morfolojisi	Basık Kıyı, Kumsal, Turbalık, Alt Bölgenin Batısında Deniz Sığılığı
Dalga İklimi	Alt Bölgenin Batısı Korunaklı, Güneyi Fırtına Dalgalarına Açık
Kıyı Çizgisi Dinamiği	Batısında Önemsiz Aşınma, Güneyinde Hızlı Aşınma ve Kıyı Erozyonu
Deniz Seviyesi Yükselmesi	Orta Derecede Kırılgan
Ekosistem Özellikleri	Kıyı Kumulları, Turbalık ve Tarım Alanı

KORUMA STATÜLERİ	Turunçlu Arkeolojik Sit Alanı(1.+ 2. Derece Arkeolojik Sit), Turunçlu Harabeleri(1. Derece Arkeolojik Sit)
-------------------------	--

5.7.6.İSKENDERUN BÖLGESİ

İSKENDERUN BÖLGESİ: Payas Deresi ile Madenli Belediyesi Mücavir Alan Sınırı Arası	
KIYI ARKA BÖLGESİ	
Yerleşmeler: Bekbele, Sariseki, Azganlık, Karayılan, İskenderun, Karaağaç Belediyeleri, İskenderun İlçesi, Büyükdere Köyü	
Baskın Kullanımlar: Demir-Çelik Sanayi ve Yan Sanayi, Kentsel Yerleşme, Askeri Alan Tarım, Orman	
Sektörel Gelişme Eğilimleri:	
Payas - Denizciler Arası: Demir Çelik Sanayi (Teknolojik yenilenme ve ürün çeşitlenmesi), Demir Çelik Yan Sanayi (Haddehane ve yassı ürüne dayalı yan sanayi), Organize Sanayi Bölgeleri, Deniz Taşımacılığı, Gemi Bakım ve Onarım Tesisleri, Kıyı Balıkçılığı (Sınırlı), Askeri Tesisler	
İskenderun: Kentsel Hizmetler, Liman Faaliyetleri, Yük ve Yolcu Taşımacılığı, Turizm, Rekreasyon, Kıyı Balıkçılığı, Askeri Tesisler	
İskenderun -Karaağaç-Kepirce Arası: Turizm Konaklama, Günübirlilik, Deniz Turizmi, İkinci Konut, Ekili ve Dikili Tarım	
KIYI VE DENİZ ÖZELLİKLERİ	
Kıyı Morfolojisi	Dik ve Basık Kıyı
Dalga İklimi	Fırtına Dalgalarına Açık
Kıyı Çizgisi Dinamiği	Önemsiz Aşınma, Orta Derecede Kıyı Erozyonu
Deniz Seviyesi Yükselmesi	Orta Derecede Kırılgan
Ekosistem Özellikleri	Ekosistem Bozulması
KORUMA STATÜLERİ	İskenderun İlçesi – Büyükdere Köyü – Pirinçlik Mevkii kalıntıları(1. Derece Arkeolojik Sit), Kaya Mezarları(1. Derece Arkeolojik Sit/ Kaya Mezarı), İskenderun İlçesi Arsuz - Akçalı ve Gökmeydanı Köyleri arasında(1.+ 2.+ 3. Derece Arkeolojik Sit), Antik Rhosus Kenti(1. Derece Arkeolojik Sit), Antik Liman Kalıntısı(1. Derece Arkeolojik Sit)

5.7.7.ARSUZ BÖLGESİ

ARSUZ BÖLGESİ: Madenli Belediyesi Mücavir Alan Sınırı ile Samandağ İlçe Sınırı Arası				
KIYI ARKA BÖLGESİ				
Yerleşmeler: İskenderun İlçesi Madenli, Üçgüllük, Akçalı, Gökmeydan, Gözcüler, Arsuz Belediyeleri ile Kepirce, Gülcihan, Haymaseki, Konacık, Işıklı ve Kale Köyleri				
Baskın Kullanımlar: İkinci Konut, Kentsel ve Kırsal Yerleşmeler, Tarım, Orman ve Fundalık Alanlar				
Sektörel Gelişme Eğilimleri: Eko Turizm, Konaklama, Günöbirlük, Deniz Turizmi, Doğa ve Kültür Turizmi (İskenderun Kıyı Bandı TM 5000 Yatak), Ekili ve Dikili Tarım, Kıyı Balıkçılığı (Konacık-Işıklı), Kültür Balıkçılığı, Balık Çiftliği (Işıklı'nın Güneyi)				
KIYI VE DENİZ ÖZELLİKLERİ				
Kıyı Morfolojisi	Değişken, Dik ve Kumsal Kıyı Morfolojisi			
Dalga İklimi	Fırtına Dalgalarına Açık			
Kıyı Çizgisi Dinamiği	Önemsiz Aşınma ve Kıyı Erozyonu			
Deniz Seviyesi Yükselmesi	Düşük Düzeyde Kırılgan			
Ekosistem Özellikleri	7A – Doğal orman alanları			
	Ekosistem bozulması			
KORUMA STATÜLERİ	7B – Doğal Orman			
	7A – Arkeolojik Sit Alanı			
KORUMA STATÜLERİ	7B - Yaban Hayatı Koruma Alanı			
	7A - Yaban Hayatı Koruma Alanı			
Önemli Kuş Alanları				
Adı	Kapsadığı Alan	Niteliği	Koruma Statüsü	Tehditler
Amanos Dağları	Konacık Köyü-Çevlik arasındaki kıyı bölgesi	- Toros sediri, göknar, iğne-yapraklı kızılçam, meşe ormanları, maki topluluğu ve kıyılardan oluşmakta - A sınıfı alan - Kuşların kışlama, üreme ve göç alanıdır.	Tabiatı Koruma Alanı ve Yaban Hayatı Koruma Alanı	Yapılaşma, ormancılık ve turizm faaliyetleri

5.7.8.SAMANDAĞ BÖLGESİ

SAMANDAĞ BÖLGESİ: Kuzeyde Samandağ İlçe Sınırı ile Hatay İl Sınırı Arası			
KIYI ARKA BÖLGESİ			
Yerleşmeler: Samandağ İlçesi Samandağ, Mağaracık ve Tekebaşı Belediyeleri ile Kapısuyu ve Meydan Köyleri			
Baskın Kullanımlar: Kentsel ve Kırsal Yerleşme, İkinci Konut, Orman, Tarım ve Mera Alanları			
Sektörel Gelişme Eğilimleri: Tarla ve Örtüaltı Tarımı, Kıyı Balıkçılığı (Çevlik), Kültür Balıkçılığı, Balık Çiftlikleri (Çevlik Güneyi), Eko Turizm, Konaklama, Günübirlik, Deniz, Doğa ve Kültür Turizmi, Su Sporları (Samandağ KTKGB 5000 Yatak), Kentsel Hizmetler			
KIYI VE DENİZ ÖZELLİKLERİ			
Kıyı Morfolojisi	Değişken, Dik ve Kumsal Kıyı Morfolojisi		
Dalga İklimi	Fırtına Dalgalarına Açık		
Kıyı Çizgisi Dinamiği	8A/8C - Önemsiz Aşınma ve Kıyı Erozyonu		
	8B - Asi Nehri Ağzında Dinamik Kıyı Çizgisi, Hızlı Morfolojik Değişim		
Deniz Seviyesi Yükselmesi	Düşük Düzeyde Kırılgan		
Ekosistem Özellikleri	8C – Doğal Kıyı Ormanı		
	8B – Kumul ve Delta Ekosistemi Deniz Kaplumbağaları Üreme Alanı		
KORUMA STATÜLERİ	8A/8C – Yaban Hayatı Koruma Alanı		
	Antik Seleucia Pierria Kenti(1 + 3. Derece Arkeolojik Sit / Antik Kent), Nekropol Alanı(1 + 3. Derece Arkeolojik Sit), Samandağ İlçesi – Meydan Köyü – Terme Mevkii(1 + 3. Derece Arkeolojik Sit),Samandağ İlçesi – Mağaracık Beldesi(3. Derece Arkeolojik Sit)		
Deniz Kaplumbağaları Üreme Alanları			
Adı	Niteliği	Koruma Statüsü	Tehditler
Samandağ Kumsalı	14.5 km uzunluğunda ince kum	Deniz Kaplumbağa Üreme Alanı	Kıyı erozyonu, kaçak kum alımı, ışık kirliliği, avlanma

Onayın Tarihi	Onay Yeri	Ölçek	Adı	Yeni Planını Revizyonmu	İli	İlçesi	Kaldığı Planlama Bölgesi	Kaldığı Alt Bölge Adı	Tesise ilişkin bilgi
06.02.2009	Mersin	1/1000	Karaduvar-Mersin Atıksu Arıtma Tesisi Deniz Deşarj Boru Hattı	Yeni Plan	Mersin	Akdeniz	Kazanlı Planlama Bölgesi	1A	Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü'nün Dış Kredili Olarak Yürütmekte Olduğu Mersin Atıksu Kredisi Kapsamında Karaduvar Bölgesinde Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi İnşaatının Başlaması Sebebiyle
17.05.2010	Mersin	1/1000	Deniz İçi Gemi Yanaşma Platformu ve Boru Hattı	Plan Değişikliği	Mersin	Akdeniz	Kazanlı Planlama Bölgesi	1A	Mersin-Kazanlı Deniz İçi Gemi Yanaşma Platformu ve Boru Hattı
17.03.2009	Adana	1/1000	Deşarj Hattı	Yeni Plan	Adana	Karataş	Karataş Planlama Bölgesi	2B	Atıksu Arıtma Tesisine Yapılacak Denize Deşarj İşlemini Yapacak Olan Deşarj Hattı
08.09.2009	Adana	1/5000-1/1000	Karataş Balıkçı Barınağı	Yeni Plan	Adana	Karataş	Karataş Planlama Bölgesi	2B	Karataş Balıkçı Barınağının İçinde Yer Alan ve Barınağa Hizmet Eden Tesis
11.07.2013	Adana	1/5000-1/1000	Adana İli, Karataş İlçesi Sahil Erozyon Koruma Yapıları	Yeni Plan	Adana	Karataş	Karataş Planlama Bölgesi	2B	Dolgu Alanları-Dalgakıran ve Kıyı Tahkimatı
26.07.2013	Adana	1/5000-1/1000	İskele ve Boru Hattı	Yeni Plan	Adana	Ceyhan	Yumurtalık-Ceyhan Planlama Bölgesi	4A	Botaş İskele ve Boru Hattı'nın İmar Planı'nın Tamamlanması
14.06.2013	Adana	1/5000-1/1000	Liman Alanı ve Boru Hattı	Revizyon	Adana	Ceyhan	Yumurtalık-Ceyhan Planlama Bölgesi	4A	Limanın Kaydırılarak Kuru Yük İskelesinin Yapımı
28.08.2013	Adana	1/5000-1/1001	İlave Liman Alanı (Modül Montaj Sahası), Dolgu Alanı	Yeni Plan	Adana	Ceyhan	Yumurtalık-Ceyhan Planlama Bölgesi	4A	İlave Dolgu Alanları ve İskeleler ile Yükleme Boşaltma Kapasitesinin Artırılması
20.08.2014	Adana	1/5000-1/1000	Deniz İçi Boru Hatları	Yeni Plan	Adana	Ceyhan	Yumurtalık-Ceyhan Planlama Bölgesi	4A	Enerji Santrali için Soğutma Suyu Alma ve Derin Deşarj Hattı
15.06.2009	Adana	1/1000	Adana-Ceyhan-Sarımsazı Beldesi kıyı kesimi iskele petrol boru hattı	Yeni Plan	Adana	Ceyhan	Yumurtalık-Ceyhan Planlama Bölgesi	4A	Toros Terminaldeki Mevcut İki İskelenin Kapasitesinin Arttırılması

29.04.2011	Adana	1/5000	Liman Alanı ve Boru Hattı	Yeni Plan	Adana	Ceyhan	Yumurtalık-Ceyhan Planlama bölgesi	4A	Adana-Ceyhan-Sarımazı Beldesi Liman Alanı ve Boru Hattı Nazım İmar Planı
08.07.2010	Hatay	1/5000-1/1000	Santral Alanı ve Deşarj Boru Hattı	Yeni Plan	Hatay	Erzin	Dörtyol-Erzin Planlama Bölgesi	5A	Doğalgaz Kombine Çevrim Santrali Projesi, 363, 412, 970 Parseller İmar Planları
27.09.2010	Hatay	1/1000	Tersane-İskele-Liman Amaçlı Dolgu	Yeni Plan	Hatay	Erzin	Dörtyol-Erzin Planlama Bölgesi	5A	Erzin İlçesi, Turunçlu Köyü, Burnaz Mevkiinde Tersane, İskele ve Liman Amaçlı Dolgu Alanı İmar Planı Teklifi
06.06.2013	Hatay	1/5000-1/1000	Soğutma Suyu ve Deşarj Boru Hattı, İskele	Yeni Plan	Hatay	Erzin	Dörtyol-Erzin Planlama Bölgesi	5A	Termik Santral Alanı ve Kıyı Düzenlenmesi-Turunçlu Köyü, Burnaz Mevkii'nde, İthal Kömür Yakıtlı, Termik-Konvansiyel Tipinde 'Selena Kömür Santrali' İnşası
11.01.2015	Hatay	1/5000-1/1002	Termik Santral Yapımı, İskele, Deniz İçi Boru Hattı	Yeni Plan	Hatay	Erzin	Dörtyol-Erzin Planlama Bölgesi	5A	Termik Santralde Kullanılmak için Toplam 8 Adet Boru Hattı ve İskele Yapılması
23.05.2011	Hatay	1/1000	Santral Alanı (Kara Tarafı) ve Deşarj Boru Hattı (Deniz Tarafı)	Revizyon Uygulama İmar Planı	Hatay	Erzin	İskenderun Planlama bölgesi	5A	Doğalgaz Kombine Çevrim Projesi-Santral Alanı, Hatay İli, Erzin İlçesi, Burnaz Mevkii Revizyon Uygulama İmar Planı
09.04.2009	Hatay	1/1000	Dörtyol İlçesi Yeniyurt Beldesi Dolgu İmar Planı Tadilatı	Yeni Plan	Hatay	Dörtyol	Dörtyol-Erzin Planlama Bölgesi	5B	Dolgu İmar Planı Tadilatında Projenin Boru Başlangıç ve Boru Sonu Koordinatları Sabit Kalmak Şartıyla Boru Çapı Arttırılmış ve Şamandıra Yerleri Kaydırılmıştır
27.04.2011	Hatay	1/1000	İskele	Yeni Plan	Hatay	Dörtyol	Dörtyol-Erzin Planlama Bölgesi	5B	Körfez Ulaşımı ve Deniz Ticareti Amacıyla Kullanılmak Üzere Önerilmektedir.
02.03.2011	Hatay	1/1000	Liman ve Dolgu Alanı	Yeni Plan	Hatay	Dörtyol	Dörtyol-Erzin Planlama Bölgesi	5C	Petrol Dolum ve Depolama Tesisi için, Deniz İçi Hatları
08.02.2010	Hatay	1/1000	İskele, Dolgu Alanı ve Geri Sahası	İlave+Revizyon	Hatay	Dörtyol	Dörtyol-Erzin Planlama Bölgesi	5D	İskele Boyunun 15 Metre Su Derinliğine Ulaşacak ve Büyük Gemilerin Yanaşabileceği Biçimde Uzatılması, İskele Boyunun 35 Metreden 42 Metreye Genişletilmesi, Planlı Dolgu Alanının 4,50-5,50 Metre Su

									Derinliğine Ulaştırılması 2600 m2 Dolgu Yapılarak Rıhtım Yapılması
29.11.2010	Hatay	1/1000	İskele ve İskele Arkası Servis Alanlarını İçerecek İlave Dolgu Alanı	Yeni Plan	Hatay	Dörtyol	Dörtyol-Erzin Planlama Bölgesi	5E	Hatay İli, Dörtyol İlçesi, Payas Belediyesi İlave Dolgu Alanı Uygulama İmar Planı
09.04.2009	Hatay	1/1000	İsdemir Limanı 1. Etap Tevsi Alanları	Revizyon	Hatay	İskenderun ve Dörtyol	İskenderun Planlama Bölgesi	6A	Dolgu Alanınının 49,9 ha'dan 38 ha 'a Küçültülmesi
18.06.2009	Hatay	1/1000	İskenderun Dolgu Planı	Yeni Plan	Hatay	İskenderun	İskenderun Planlama Bölgesi	6A	1054, 1615, 1735 Nolu Parsellerin Önündeki Dolgu Planının İptali Gerekirken Tümünün İptali
27.05.2009	Hatay	1/1000	İskenderun Sarıseki Organize Sanayi Bölgesi Mevcut İskele Genişletilmesine Ait İlave İmar Planı	Yeni Plan	Hatay	İskenderun	İskenderun Planlama Bölgesi	6A	Yüksek Kapasiteli Üretime Sahip Fabrikaların Bulunduğu Sanayi Bölgesi ve Çevresine Ağırlıklı Olarak Demir-Çelik Üretimi Yapılmakta Olan Alan
02.09.2009	Hatay	1/1000	Deniz İçi İskele	Yeni Plan	Hatay	Dörtyol	İskenderun Planlama Bölgesi	6A	Tesislerde Fuel-Oil, Naft , Motorin, Benzin ve Benzeri Petrol Ürünlerinin Depolanması Dolumu Kara ve Deniz Araçları ile Taşımına İmkan Veren Her Türü Teknik Altyapı Donanımı Bulunmaktadır. 31,33,34,54,55,56,58,77 Nolu Parsellerin Petrol Dolum Tesisleri ile İdare Binası ve Sosyal Tesisler İnşaatı Yapımı
04.05.2011	Hatay	1/5000	İlave Dolgu	İlave Dolgu	Hatay	İskenderun	İskenderun Planlama Bölgesi	6A	İskenderun İlçesi Sarıseki Belediyesi İlave Dolgu İmar Planı- Mevcut Liman Tesisinin Depolama İhtiyacını Karşılatabilmek için Önerilmiştir.
31.05.2011	Hatay	1/1000	İskele ve İlave Dolgu Alanı	Yeni Plan	Hatay	İskenderun	İskenderun Planlama Bölgesi	6A	İskenderun İlçesi Sarıseki Belediyesi İlave İskele Dolgu İmar Planı

19.12.2011	Hatay	1/5000	Sarıseki Liman Alanı Revizyonu-Dolgu alanı	Revizyon	Hatay	İskenderun	İskenderun Planlama Bölgesi	6A	
01.02.2011	Hatay	1/1000	Konteyner Terminali Yapımı-Mevcut İskelelerin Revizyonu	İlave+Revizyon	Hatay	İskenderun	İskenderun Planlama Bölgesi	6A	İskenderun İlçesi Sarıseki Belediyesi İlave+Revizyon İmar Planı
15.01.2013	Hatay	1/5000-1/1000	Dolgu Alanı	Yeni Plan	Hatay	İskenderun	İskenderun Planlama Bölgesi	6A	İskenderun İlçesi, Sarıseki Belediyesi, Mevcut Demiryolunun Kaydırılması
06.03.2014	Hatay	1/5000-1/1001	Ana Limanlar	Revizyon	Hatay	İskenderun	İskenderun Planlama Bölgesi	6A	Limanın Genişlemesi Amaçlı Kıyı Çizgisinin Olan Sınırı Dışına Çıkarılması
07.04.2015	Hatay	1/5000-1/1003	Ana Limanlar	Yeni Plan	Hatay	İskenderun	İskenderun Planlama Bölgesi	6A	Limanın Genişlemesi Amaçlı Kıyı Çizgisinin Olan Sınırı Dışına Çıkarılması
25.08.2010	Hatay	1/1000	Mendirek Alanının İskele Alanına Dönüştürülmesi	Revizyon	Hatay	İskenderun	İskenderun Planlama Bölgesi	6A	İskenderun ilçesi, Atatürk Anıtı Gerisinde Yer Alan Alanda İmar Planı Değişikliği
07.07.2011	Hatay	1/5000	Balıkçı Barınağı	Yeni Plan	Hatay	İskenderun	Arsuz Planlama Bölgesi	7A	Hatay-Madenli Balıkçı Barınağı Nazım İmar Planı-Madenli Balıkçı Barınağı İl Merkezi Kapsamında İkinci Konutların ve Tatil Sitelerinin Yoğunlukla Bulunduğu Özellikle Yaz Döneminde Oldukça Hareketli Olan ve Yoğun Bir Trafik Güzergahı Üzerinde Planlanmıştır.

6. EKLER

TAŞIMA KAPASİTESİ HESAPLAMA

1. AŞAMA; Fiziksel Taşıma Kapasitesi (FTK), Valilikçe söz konusu şemanın yapılacağı alanda; kıyı uzunluğu, demirleme alanı, kıyı yapıları kapasitesi ve rotasyon faktörü dikkate alınarak hesaplanan maksimum kapasitedir.

$$FTK=TDA/BDA*RF$$

(TDA: toplam demirleme yapılabilecek alan, BDA: birim deniz aracı demirleme alanı, RF: rotasyon faktörü)

2. AŞAMA; Gerçek Taşıma Kapasitesi (GTK), plaj/kumsal, sulak alan, kayalık/sığlık, bölgeye özgü deniz canlıları, akdeniz foku, sualtı tarihi değerler, seyir güvenliği ve seyrelme miktarları dikkate alınarak meri mevzuat, İdari, fiziksel, ekolojik ve sosyo-mekansal yapı ve doğal eşikler değerlendirilerek hesaplanan yanaşma/demirleme yapabilecek maksimum kapasitedir.

$$GTK= FTK * \prod_1^m (1 - I_{F,i}) \times \prod_1^n L_{F,i}$$

($I_{F,i}$: indirgeme faktörü, m: $I_{F,i}$ sayısı, $L_{F,i}$: kısıtlayıcı faktör, n: $L_{F,i}$ sayısı)

3. AŞAMA: Etkin Taşıma Kapasitesi (ETK), Bakanlığımızca yönetim hedefi, idari kapasite, Antalya BKAY öngörü ve değerlendirmeleri dikkate alınarak belirlenen, fiziksel taşıma kapasitesi ve gerçek taşıma kapasitesi analizi yapılan yerlerde bölgenin kara tarafındaki arazi kullanım kararları ile bölgesel ihtiyaç doğrultusunda taşıyabileceği en uygun yanaşma/demirleme yapabilecek maksimum kapasitedir.

	PARAMETRELER
FTK	Kıyı Uzunluğu
	Demirleme Alanı
	Kıyı Yapıları Kapasitesi
	Rotasyon Faktörü
GTK	Plaj/Kumsal (İF)
	Sulak Alan (İF)
	Kayalık/Sığlık (İF)
	Bölgeye Özgü Deniz Canlıları (İF)
	Akdeniz Foku (İF)
	Sualtı Tarihi Değerler (İF)
	Seyir Güvenliği (İF)
	Seyrelme Miktarları (KF)

(İF: indirgeme faktörü, KF: kısıtlama faktörü)